

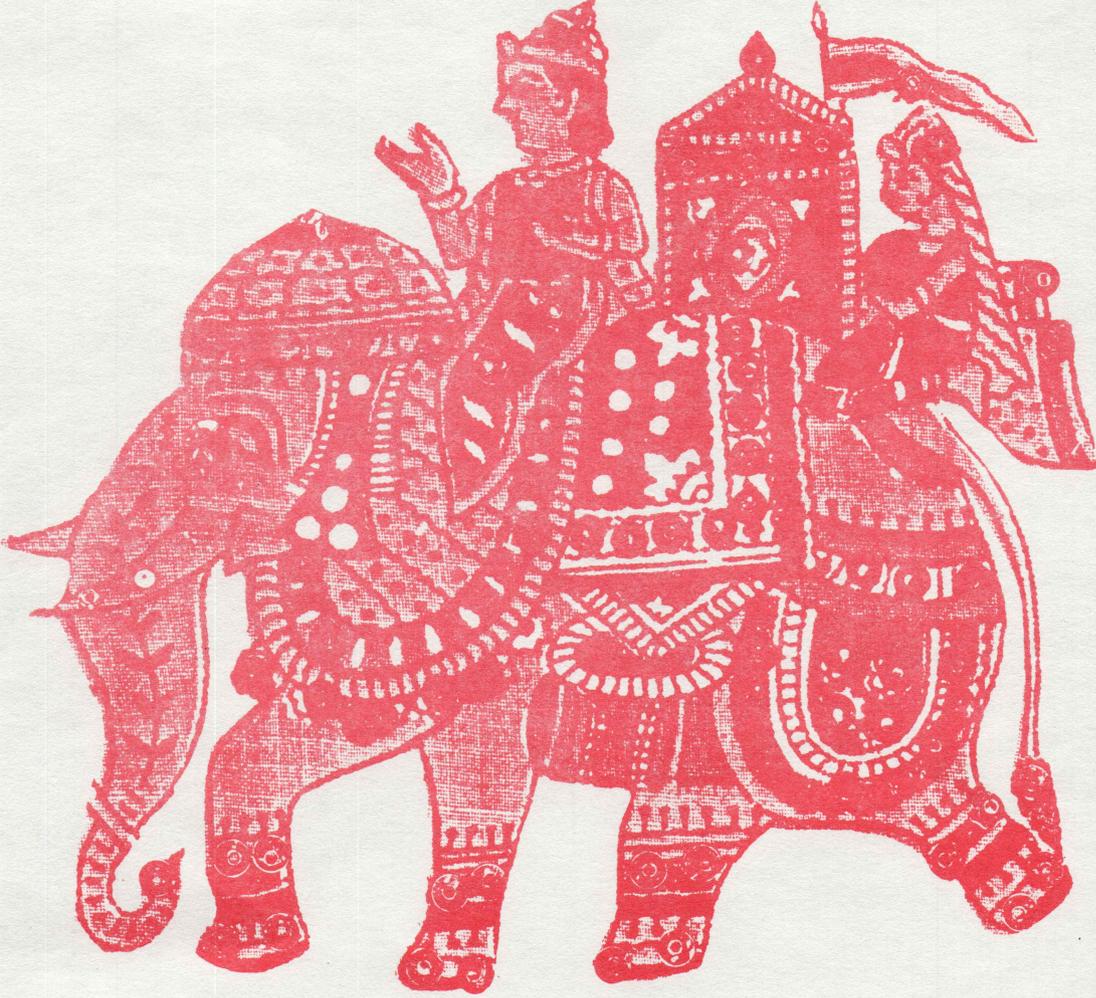
తెలుగు జ్యోతి

తెలుగు కళా సమితి వారి సారస్వత మాస పత్రిక

Telugu Jyothi

A Literary Magazine
from The Telugu Fine Arts Society, Inc.

పాఠకులకు క్రిస్మస్ శుభాకాంక్షలతో
Wishing the readers a Merry Christmas

Non-Profit
Organization
Bulk Rate
U.S. Postage
PAID

Address Correction Requested

DECEMBER 1993/4

తెలుగు జ్యోతి

THE TELUGU FINE ARTS SOCIETY, INC.

(A TAX EXEMPT AND NOT FOR PROFIT CORPORATION)

P. O. Box 11104, New Brunswick, NJ 08906.

 సంపుటి:10 డిసెంబరు 1993 సంచిక:12

తెలుగు కళా సమితి

Board of Trustees 1992 & 1993

President

Dr. Murty P. Bhavaraju
 1061 Vail Road
 Parsippany, NJ 07054
 P: (201) 334-4586
 F: (201) 334-9086

Vice President

Mrs. Nirmala Kocherlakota
 (908) 805-0674

Secretary

Dr. K. V. Rao
 47-07, Burling St
 Flushing, NY 11355
 (718) 886-4647

Treasurer

Mr. Satyam Srikonda
 P: (201) 423-4444
 F: (201) 423-4459

Committees

Annual Events

Dr. Sanyasiraju Kalidindi
 (908) 985-0577

Membership Services

Lakshmi Karra
 (908) 906-8950

Special Programs

Dr. K. Srinivasa Rao
 (212) 792-6210

Community Affairs

Mangala Gouri Manikonda
 (609) 275-7045

Youth Activities

Mrs. Kalpana Chamarti
 (201) 473-0798

Editor, Telugu Jyothi

Dr. Kidambi Raghunath
 1 Woodlake Drive
 Piscataway, NJ 08854
 P: (908) 463-0876
 F: (908) 463-1221

మామాట

వచ్చే నెలతో తెలుగుజ్యోతికి పదేళ్ళు నిండు తాయి. ఈ పదేళ్ళలోనూ మన సమితి, మనజ్యోతులు ఎంతో ఎత్తులు ఎదిగాయి. మీ మీ అభిప్రాయాలు, అభిరుచులు, తెలపండి. వచ్చే జనవరినుండి క్రొత్త కార్యవర్గం కూడా తెలుగు కళా సమితి సారధ్యం తీసుకొంటుంది. గత నాలుగు సంవత్సరాలు శ్రీ భావరాజుగారి కుటుంబం తెలుగుజ్యోతికి చాలా సహాయం చేశారు. ముఖ్యంగా శ్రీమతి భారతిగారు తెలుగులిపిని ఎంతో ఓర్పుతో, సహనంతో కంప్యూటర్లో ఎక్కించి రచనలు సకాలంలో అందజేశారు. ముమ్మందు మరింత మంది ముందుకు వచ్చి ఈ కర్తవ్యనిర్వహణలో పాలుపంచుకుందురని ఆశిద్దాం.

ప్రముఖ కథకులు శ్రీ రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రిగారి మరణం మనకు తీరనిలోటు. తెలుగు సాహిత్యవీధులలో వారు చేసిన కథాసమృద్ధి ప్రయోగాలు, సృష్టించిన ఉన్నత ప్రమాణాలు తెలుగు కథ ఉన్నంతవరకూ కనిపిస్తూనే ఉంటాయి. మన సభ్యులు శ్రీ జి. వి.ఆర్.కె. శర్మగారి సలహాతో శ్రీ శాస్త్రిగారి రచన, ఆయన్ను గురించి పలుపురి అభిప్రాయాలు ఈ సంచికలో చూడవచ్చును.

మొన్నజరిగిన ప్రపంచ తెలుగు సమ్మేళనము నకు హాజరైన మెగాస్టార్ శ్రీ చిరంజీవి - తాను కార్యవర్గసభ్యులు అడిగినవెంటనే అమెరికా తెలుగువారిని కలుసుకొనుటకు ఎంతో ఉత్సాహంతో ఎలాంటి షరతులులేకుండా ఒప్పుకున్నానని, తన ప్రయాణఖర్చులు తానే భరించాననీ, కార్యక్రమంలో కొన్ని ఒడిదుడుకులున్నా తాను సర్దుబాటుచేసుకోవడమేగాక, మిగతావారికి కూడా చెప్పి ఒప్పించాననీ - అయితే చాలామంది తెలుగువాళ్ళను కలుసుకోవడానికీ, వారిమధ్య మసలడానికీ తగినన్ని అవకాశాలు అభించకపోవడం (కార్యనిర్వాహక వర్గం ఆ ఏర్పాట్లను సమృద్ధిగా చేయకపోవడం వల్ల) తనకెంతో నిరుత్సాహం కలిగించిందనీ - ఈ మధ్య తనతో మాట్లాడుతున్నప్పుడు తనకు చెప్పారని సమ్మేళన కో-ఆర్డినేటరు శ్రీ గడ్డం దశరథరామారెడ్డిగారు నాకు తెలియజేశారు.

మళ్ళీ :జనవరి 1994 (నూతన సంవత్సరం) సంచికద్వారా కలుసుకుందాం. క్రిస్మస్ శుభాకాంక్షలతో...
 ఇల్లు..... మీ నేస్తం...కి.ర.

విషయ సూచిక

1. మామాట	2
2. ముందడుగు... గేయం...కనకారావు సలాది	3
3. From the President	5,6
4. అంజలీదేవిగారికి సుమాంజలి	5
5. రావిశాస్త్రి పరిచయం..దాశరథి రంగాచార్య	7
6. రావిశాస్త్రి: స్మృత్యంజలి..జి.వి.ఆర్.కె.శర్మ	9
7. ఎండ...కథ...రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి	10-13
8. 20 qns. of the month...K.V. Rao	15
9. హైదరాబాదు లేఖ..ముదిగొండ శివప్రసాద్	17
10. A Step in the Right Direction	19-22
11. తె.క.స. నాలుక ప్రదర్శనలు	23
12. మొదటి రాత్రి..గేయం...ఎన్.ఎస్.ఎన్. మూర్తి	25
13. తుమ్మెదవై పాడనా?...గేయం...దూసి ధర్మారావు	25
14. అనుభవం...గేయం...బేతవపల్లి బోస్	25
15. అపరాధిని...పాట...మంత్రవాది శ్రీరామమూర్తి	25
16. గోడమీది కవిత్వం...గేయం...సీయస్సీ మురళి	25
17. ఇండియాలో అయితే...కథ..కొవ్వలి జ్యోతి	27-29
18. Matrimonials	29
19. మల్లెపువ్వు...బహుమతి కథ...కె. వరలక్ష్మి	30,31
20. పత్రచ్యుతి.....పద్యాలు...క్షీరసాగర్	31
21. Tana Conference and After...S. Gavarasana	33
22. చర్య...బహుమతి కథ...టి.రాఘవేంద్రరావు	34,35
23. కార్మిక సూక్తులు...గేయం..ధనికొండ వెంకటేశ్వరి	35
24. Application Form	36
25. ఎక్కాలు...టి. సూర్యనారాయణ రాజు	37
26. Answers to 20 Questions	38

EDITORIAL COMMITTEE: Dr. Kidambi Raghunath, Dr. Murty P. Bhavaraju, Mr. Rama K. Chalikonda, Dr. K.V. R. Chary, Mr. Venkaiah Dama, Dr. Ben Gupta, Dr. Rama K. Jonnada, Ms. Indira Kolli, Dr. K. V. Rao, Mr. Srinivasa Rao, Dr. P. Venugopala Rao, Mr. Mahesh Saladi, Mr. Laxminarayana Tangirala.

The articles published and the views expressed are those of the authors only and not necessarily reflect the opinions of either the editors or The Telugu Fine Arts Society.

We acknowledge with thanks Mr. Thotakura Raghu, Editor and the Management of Andhra Jyothi weekly and Mr. K.V. Govinda Rao, Editor of Wisdom Magazine for permitting us to publish articles from their magazines.....
 TFAS & TJ Committees.

వినుగు అంబారీ
 ఎలమంచిలిలోని
 భాగవతుల చారిటబుల్
 ట్రస్ట్ వారు తయారు
 చేసిన బొమ్మ

ముందడుగు

నడు ముందుకు - నడు ముందుకు
 నడవాలోయి - మును ముందుకు నడు ముందుకు॥

కార్మి సోదరులారా - నవభారత నేతలార
 యివటి యువకులారా - నడవాలోయి మును ముందుకు నడు॥

మతభేదము మరచిపోయి - మమతలెన్నో పెంచుకొని
 కులభేదముకూలద్రోసి - మార్గమేదో ఏంచుకొని
 వర్ణభేదమంతరించ - మన జీనితమే తరించ నడు॥

పరిశ్రమల పురోగతికి పట్టుదలతో కృషిచేయగ
 చేయి చేయి కలిపి మీరు - చేదోడుగ మెలగాలోయి
 భుజం భుజం కలిపి మీరు - ప్రగతిపాటనడవాలోయి నడు॥

మహాత్ముడే చెప్పినది - మరపురాని మంచిమాట
 త్యాగధనులు చూపినది - కర్తవ్యపు పసిడిపాట
 దేశమాత పిలుస్తోంది - జాతిమిమ్ము చూస్తోంది నడు॥

కన్యాకుమారి నుండి - కాశ్మీరపుటంచువరకు
 దిక్కులన్ని పిక్కటిల్ల - సముద్రాల మోషించగ
 ఐకమత్య నినాదమే - సర్వమంత వినిపించగ నడు॥

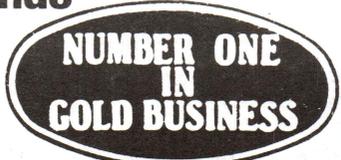
సీపు నేను - అతడు ఆమె - మనమంతా ఒకచేయని
 ఒకమాటగ చాటాలోయి - ఒకపాటలో నడవాలోయి
 ముందుచూపు కావాలోయి - ముందడుగును వేయాలోయి నడు॥

- కనకారావు సలాది
 Franklin Square, NY

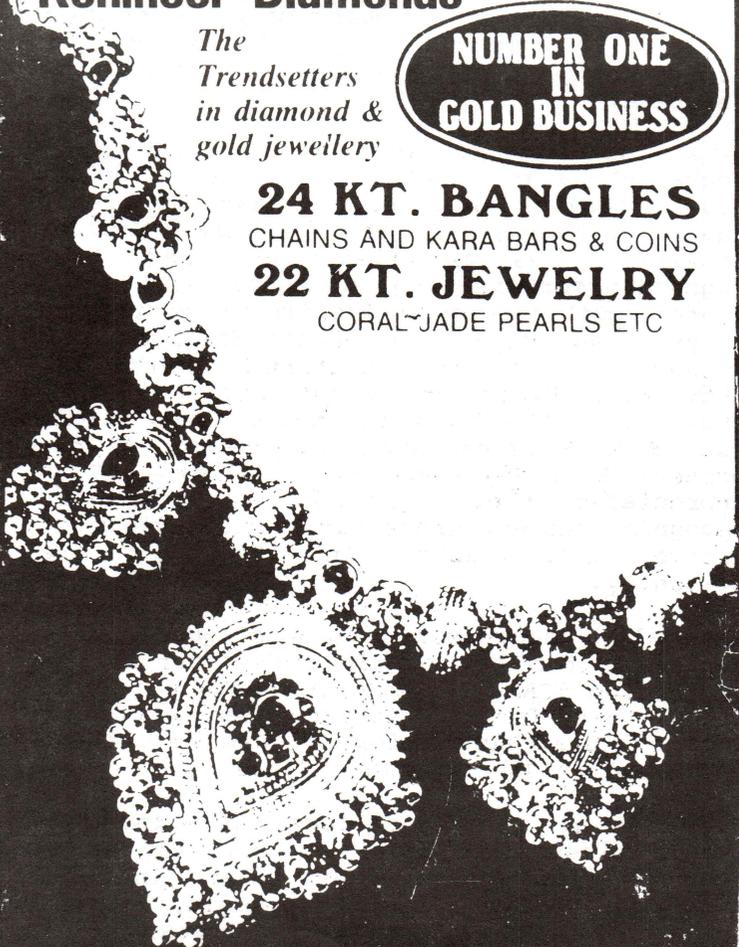
Jewels India Jewels Inc. Kohinoor Diamonds

AT SAM & RAJ

The Trendsetters
 in diamond &
 gold jewellery

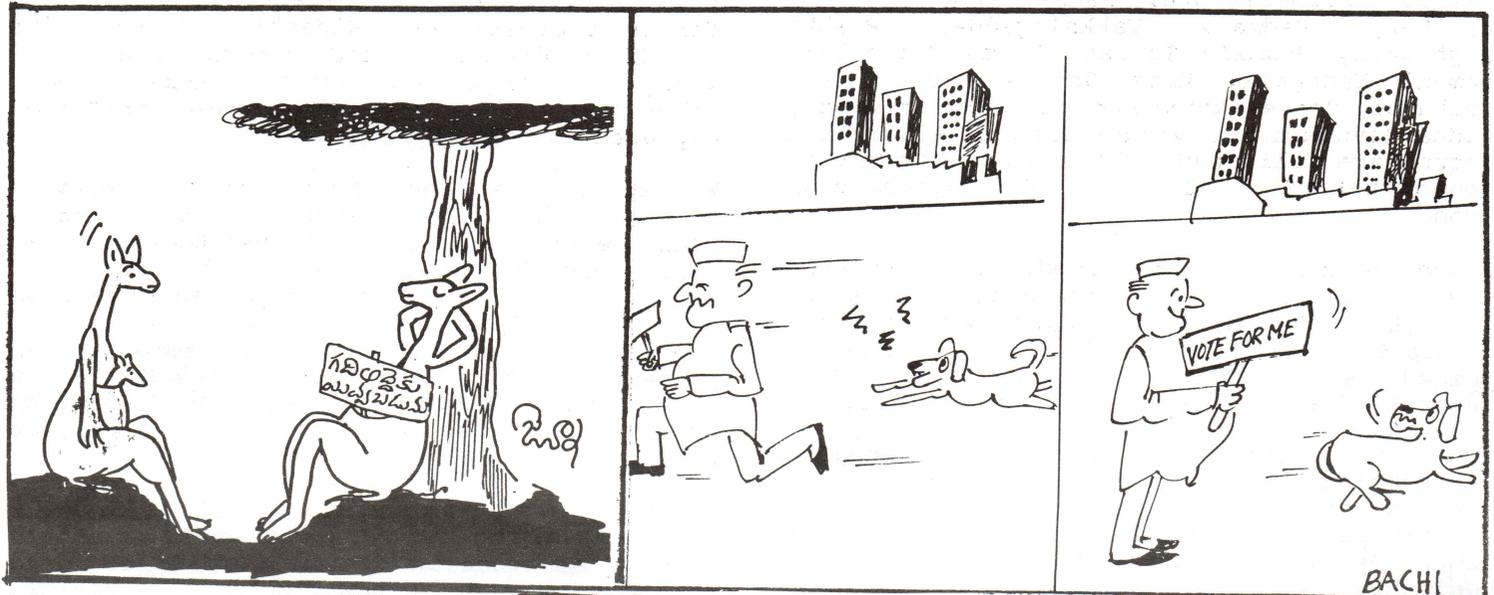

24 KT. BANGLES
 CHAINS AND KARA BARS & COINS
22 KT. JEWELRY
 CORAL-JADE PEARLS ETC

GOLD LINES
 (718) 507-1222
 (718) 507-1523
MAIL ORDERS
ACCEPTED
CLOSED TUESDAYS

In case of any problem, just tell us. We will make good your loss even after you return from India. We Trust And Respect Your Word, Why Go Somewhere Else?
 Do Not Settle For Less—Buy The Best
37-08 74th Street, Jackson Heights, N.Y. 11372

FROM THE PRESIDENT....

December 1993

Dear Members/Guests:

I want to start this report of our Deepavali celebration congratulating the following youth members on receiving TFAS recognitions at the function:

Rama Hari, Ramani Nemani, Prashant Kocherlakota for acting in Telugu skits and drama; Pavani Kalluri, Prakash Kalluri, Madhavi Karra, Ramesh Karra, Vasudha Bhavaraju, Rajita Bhavaraju, and Usha Raghunath for starting and continuing Telugu Jyothi youth section to inspire our youth; and Lakshmi Rao, Vijay Rao, Shashi Srikonda, and Susheel Srikonda for consistent help with TFAS activities. Please read about them in January, 1994 issue. The funds for these recognitions came from Krishna Vemuri in memory of his mother, K.V. Rao, and Ann Cullinane. TFAS appreciates these contributions to help recognize and encourage our youth members for active participation in TFAS and the community.

TFAS also recognized with a plaque, Prabha Raghunath for her distinguished service in organizing TFAS Trimurthy Day each year, and K.V.R. Chary for his distinguished service to TFAS cultural activities. Please read about them also in January, 1994 issue.

The Deepavali program attracted more than 400 people, less than usual due to many other programs that day. The feast included aratikaya koorra, aviyalu, appadalu, sambar, spinach vadalu, tomato rice, pista burfi, mixed veggi pickle, and perugu. As always, we had a great group of volunteers who prepared the food more delicious than any of the local caterers! And here they are: Avanti Pasupuleti, Bala Madduri, Bharati Bhavaraju, Bharathi Kondisetti, Chandrika Kumar, Gouri Manikonda, Jyothi K. Rao, Kalpana Chamarti, Kameswari Nemani, Lakshmi Bandaru, Lakshmi Kalluri, Lakshmi Karra, Madhavi Polepalle, Nirmala Kocherlakota, Padma Ayyala, Padma Sridhar, Padmaja Vakkalagadda, Prabha Raghunath, Pramila Tarish, Prema Srisailam, Ramani Munagala, Roja Dharma Rao, Sarada Subbarao, Satyalakshmi Rani, Shanthi Srikonda, Sudha Devulapalli, Vijayalakshmi Saladi, and Vasundhara Kalisapudi, 28 in total. Thanks to you on behalf of all those who enjoyed your food.

Since women prepared the food, an interesting suggestion was made that men should serve the food (the role reversal could be a disaster)! It started a little slow, but quickly many men joined, served food, and made the idea a success. Thanks guys for saving our face!

After the feast, we started the program introducing the MC Parvati Ponnaluri. It started with light songs by Veeramani Pittampalli, Sitalakshmi Chalikonda, Sankara Rao Polepalle, Durgaprasad Chalikonda, Sarat Munukutla (on synthesizer), and Rama Rao

Pemmaraju (from Swaralahari group on Tabla). Unfortunately Sastry and Aruna Munukutla were to come from Tennessee to sing, but had to cancel in the last minute due to unavoidable circumstances. Followed were group songs by Rama Ayyala, Vibha Balu, Swarna Gadiraju, and Vani Sridhar organized by Prabha Raghunath. Then the unscheduled surprise came. Lakshmana, our Trustee K. Srinivasa Rao's three year old son sang "Ma Telugu Talliki.." completely and made it the highlight of the evening. I am sure much credit goes to Srinivasa Rao and Vasundhara as parents (for teaching him Telugu instead of bio-chemistry), but I bet the training has a lot to do with the grandmother with whom he is so close! Congratulations Kalisapudis!

We had then two dances, one by Harini Kumar and the other by Usha Pulijala, followed by Prashant Kocherlakota's NTR imitation with Lakshmi Rao as his Personal Assistant.

We had the honor of Srimati Anjali Devi as the chief guest at the function. With close to 50 years of movie career and hundreds of movie roles, she doesn't need an introduction. She gave the mementoes to the artists and the TFAS recognitions, and then addressed the audience briefly. Srimati Anjali Devi is visiting her son Kumar Pinapatruni and his wife Bharati who are our Life Members.

The drama "America Alludu" was presented by Nagesh Yadavalli, writer and director of the drama, with the cast Gouri Manikonda, Sunita Avatapalli, Bharathi Chimmiri, Yasodhara Parachuri, Chitti Sarma, Chalapathi Manikonda, Dilip Kondaparthi, and Nagesh himself. The drama was a light comedy which the audience enjoyed a lot.

I should thank a number of other members for their help: Parvati Ponnaluri for being the MC, Sanyasiraju Kalidindi and Nirmala Kocherlakota for program coordination, Satyam Srikonda, K. Srinivasa Rao, K.V. Rao, and Kalpana Chamarti for reception, Lakshmi Karra, Bharati Bhavaraju, and Prabha Raghunath for dinner coordination, Kidambi Raghunath for sound coordination, and Mahesh Saladi and Vijay Rao for general help. Thanks to many other 'casual helpers' whose names were never captured.

We appreciate the Bone Marrow registry organized by Laura Sodano of North Jersey Blood Center. She was happy that there were 20 volunteers who participated in the drive, but I wasn't that happy as I expected more from 400+ participants. I think this is an important program as I know some Indian patients who have been awaiting a match for a long time. If you are convinced of the importance of the program, please call your nearest Blood Center and register.

It wouldn't be a complete report if I don't tell you of the events caused by Murphy's Laws. Communication systems are so advanced that you can hear voices from a space vehicle

అందాలతార అంజలీదేవి గారికి తెలుగు కళా సమితి సుమాంజలి

— పార్వతి పాస్వలూరి, Passaic, NJ

millions of miles away, but the audio system sometimes doesn't function properly and the artist and the audience separated only by a few feet get frustrated. Each time a new reason is found, so past experience doesn't seem to help (of course, sometimes things work pretty well too)! Some food items not brought on time, mike adjustments, and other coordination problems delayed our program by 30-45 minutes. Because of the delay, the drama group strongly proposed to us to advance their drama and defer the other programs including the TFAS recognitions and chief guest introduction to the end. I had firmly opposed their proposal because traditionally the drama has been the "grand finale" of TFAS cultural programs. Obviously the recognitions and the chief guest are important to us too, and we couldn't defer them to the end! I respectfully suggest to the drama group (and other artists) that if they do not have patience to tolerate some delays which are not uncommon at the Indian functions, they should carefully evaluate before accepting to perform at Indian cultural functions.

Due to a number of rumors I heard, I must clarify some other issues. Questions on choice of this drama group over another drama group, choice of this music group over another group, etc. were asked. Some have criticized us that the same artists are being selected frequently not giving opportunity to others. Some told us that non-members of TFAS should not get an opportunity to participate. The answers are simple, and may not get universal acceptance. We are not a professional company trying to arrange only the top and popular groups to attract customers and succeed in business. Ours is a cultural organization with objectives to promote Telugu culture and traditions and arrange programs as means to get-togethers. We are trying to give chance to diverse groups and individuals whether they are members or not. Some programs are very successful and some don't work out that well. Most of our members are very objective and view these programs as opportunities to meet friends and for children to participate. For those interested in perfect quality programs, we do occasionally arrange programs by professional artists. Unfortunately these programs were not successful due to poor attendance (unless the artists are from the movie field). I hope these explanations give you some idea of the conflicts we face and the decisions we must make even though we can't please everybody.

Murty P. Bhavaraju
President-TFAS

ర్షక బహిరంగ సభలో పరాంకుశం అదేవనిగా యిసుకవల్లుతూ వుండటం చూసి, ఇద్దరు పెద్దమనుషులు అతనిని పట్టుకు దండ్రించారు.

పరాంకుశం చెప్పుకున్నాడు: 'ఇది చాలా అన్యాయమండి - ఇసుకవేస్తే రాలనంత జనం వస్తారు మా సభకు, అని ఆ పార్టీవారు చెబుతూవుంటే, టెస్ట్ చేస్తున్నానండీ.'

—వీ రామమోహన్, నెల్లూరు-2

హిమనగంపై తన అనంత నాట్యవిలాసంతో సృష్టిని ఊపేస్తున్న నట రాజు పాదమంజీరంలోని ఒక మువ్వ అలవోకగా జారి, గగనసీమను వదలి భువిని చేరింది. అంజలీదేవిగా రూపుదిద్దుకొన్నది.

చలనచిత్రరంగంలో తెలుగు, తమిళం, హిందీ, కన్నడ భాషలలో సుమారు 450 చిత్రాలలో అద్వితీయంగా, వివిధ పాత్రలలో విమాతనంగా నటించి సాటిలేనిమేటి నటి శ్రీమతి అంజలీదేవి.

దివినుండి భువితేతంచిన అస్పరాంగనాశిరోమణి, వెండితెరపై "సువర్ణసుందరి", ప్రేమికుల హృదయాలలో అరవిరిసిన "అనార్కలి", రసిక సాహితీ పిపాసావులకు కవనామృతాన్ని అందించిన కవయిత్రి "రంగాజమ్మ", శ్రీకృష్ణతులాభారంలో కొంటిక్కష్టుని పవిత్రమైన భక్తితో, తులసిదళంతో గెలుచుకున్న "రుక్మిణి", శ్రీ పాండురంగని మహాత్మ్యాలను తనివీడర అనుభవించిన "సతీ సక్కుబాయి" శ్రీమతి అంజలీదేవి.

అలనాడు "లవకుశ"లో "సీత"గా నటించి మాతృత్వానికి మరోపేరుగా మనుతానురాగాలను పంచినపెట్టిన అంజలీదేవి తల్లిగ ఎన్నో చిత్రాలలో, ఆయా పాత్రలలో నటించలేదు. జీవించారు.

శ్రీమతి అంజలీదేవి, ఆమె భర్తగారు శ్రీ ఆదినారాయణ పినపా త్రుని స్థాపించిన 'అంజలీ ప్రొడక్షన్స్', 'చిన్నీ బ్రదర్స్' "సువర్ణసుందరి", "అనార్కలి", "భక్తతుకారాం", "మహాకవి శ్రీకృష్ణయ్య" వంటి విశిష్టమైన కళాత్మకమైన చిత్రాలను నిర్మించారు.

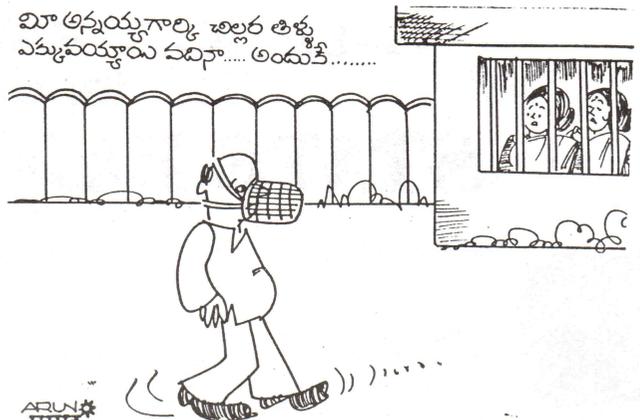
"లవకుశ", "జయభేరి" మొదలగు చిత్రాలలో అంజలీదేవి ప్రెసిడెంట్ అవార్డును గెలుచుకొన్నారు.

'రాజశేఖరా', 'పిలువకురా' వంటి పాటలకు అంజలీదేవి చేసిన నృత్యం వెండితెరపై చిరస్థాయిగా నిలచిపోయింది. నర్తకిగా మనలాంటి అభిమానులపై తరగని, చెరగని ముద్రవేశారు.

నవంబరు 13వ తేదీ దీపావళి పండుగరోజు తెలుగు కళా సమితి ప్రదర్శించిన సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలకు విచ్చేసి, అంజలీదేవిగారు తెలుగు వారందరిని ఆనందపరచారు. సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొనినవారికి బహుమతులను, యోగ్యతాపత్రాలను అందజేశారు.

ఈ కళారాజ్ఞిని సత్కరించి తెలుగు కళా సమితి ధన్యత చేకూర్చుకొన్నది.

పున్నమినాటి చంద్రబింబం నిండుగా నవ్వి, వెన్నెల కిరణాలతో ప్రకృతిని మువ్వలా మ్రోగిస్తే ఏమాతుంది? సమస్త సృష్టి అంజలి ఘటిస్తుంది. అందుకే అందాలతార అంజలీదేవికి తెలుగు కళా సమితి, తెలుగుజాతి ఆనందాభిమానాలతో "వికసిత సుమాంజలి"ని సమర్పించుకొంటున్నది.....

ARUN
ప్రసాద్

*The Fastest Way
For Your Savings To Grow...*

STATE BANK OF INDIA

Earn highest interest

We pay the highest interest rates allowed by law on money deposited in India. No bank can pay higher rates on Foreign Currency Non-Resident (FCNR) or Non-Resident External (NRE Rupee) accounts.

Multi-Currency option

FCNR deposits are available in a choice of 4 currencies - US Dollars, British Pounds, Deutsche Marks and Japanese Yen.

Foreign Currency (Ordinary Non-Repatriable) Deposit Scheme

5-year dollar denominated FCNR deposits repayable in non-repatriable rupees are available with attractive features such as high interest rate and the facility of gifting.

Fast, efficient service

You are a valued customer at SBI, not an account number on a computer screen. Our employees give you fast, efficient service with up-to-date account information. Deposit your money in India and get personal banking service with all the benefits of modern banking technology. Our computerized services are spreading in India to continually improve our services for you.

It's easy to bank with SBI

Open and operate your accounts by mail. Or call us toll free to get current interest and exchange rates, account application forms or for information about your personal banking needs.

Branches where you need them

When you bank with India, it is not good enough to have branches only in Calcutta, Bombay, Delhi and Madras. Your choice is not restricted to these 4 centers. You can choose from a wide choice of branches where you can open accounts.

You can benefit by banking with SBI

- * No income, wealth or gift tax in India
- * Low minimum balances; Low service charges for various services
- * FCNR and NRE deposits are fully repatriable in dollars

CALL TOLL-FREE 1-800-227-4309
(for deposit schemes)

STATE BANK OF INDIA where your
money grows fast

NEW YORK: 460 PARK AVE. (57th St.) New York, NY 10022
1-800-227-4309/1-212-735-9600

42-08 Main Street, Flushing, NY 11355 - 1-718-445-3900

CHICAGO: 19 South LaSalle Street, Suite 200, Chicago, IL 60603 • 1-800-621-1299/1-312-621-1200

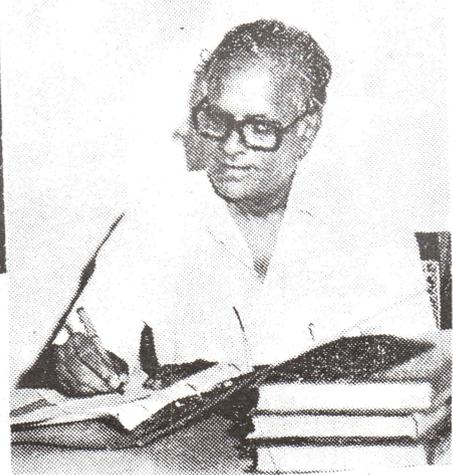
WASHINGTON: 2001 Pennsylvania Avenue, Suite 625, Washington DC 20006 • 1-202-223-5579

(CALIFORNIA SUBSIDIARY)

LOS ANGELES: 707 Wilshire Blvd., 19th Floor, Suite 1995, Los Angeles, CA 90017 • 1-213-623-7250

ARTESIA: 17127 Pioneer Boulevard, Suite A, Artesia, CA 90701 • 1-213-865-5009

“వచనాన్ని ‘కవిత్వం’గా మార్చిన మహా మాంత్రికుడు”

బితుకు దెరువు కనం వట్టం చేరి ముప్పైఅయిదేళ్ల యినా బేసిగ్గా మేం వల్లె వాళ్లం. వల్లెలను, ప్రకృతిని చూచి మురిసిపోతాం. మరచిపోతాం. ఎండిన మహా ప్లేక్షలు పెద్ద ధ్వనులు చేస్తూ కూలడం చూచాను. విన్నాను.

ఈ జీవితంలో అనేకమంది మహాపురుషులు మహాత్ముని నహితంగా - కూలడం కన్నాను. విన్నాను. అప్పుడు ఫెళఫెళార్లుటలతో కూలిన మహావృక్షం మనో వలకంలో కనిపిస్తోంది. వినిపిస్తోంది.

వది నవంబర్ 1993 వగలు వన్నెండు గంటలకు మిత్తులు ఉడయవద్ద ఆంధ్రజ్యోతి నుంచి పోనుచేసి రావిశాస్త్రి అన్నమించారు అని చెప్పినప్పుడు మరో మహావృక్షం కూలింది మనసులో! లిప్తపాటు వట్టవగలు చీకటి నిండుకుంది.

రావి వృక్షం ఎండుతున్నది అని వింటున్నాం. అది కూలుతుందని అనుకుంటున్నాం. అందరి ప్రజా రచయితల విషయంలో వలెనే మనం ఏమీ చేయలేనందుకు కృంగిపోయాం.

ఱయినా రావి కూలాడని తెలిసే వరకు కనుల ముందు ఊడల మర్రి కూలినట్లనిపించింది.

ఛందస్సు మాత్రమే కవిత్వం అనే జడల దయ్యాల పేలిననాడు “గద్యం కవీనాం నికషం వదంతి” అని ఛందస్సు మీద ఒక్క చరువు చరిచి “బాణోచ్చిష్టం జగత్కర్షణం” అని బాణభట్టుడు ఛందస్సు వదిలి గద్యానికి వట్టం కట్టాడు.

రావిశాస్త్రి సైతం ఛందస్సు ఉన్న - ఛందస్సులేని కవిత్వాలను ఒక్క చరువుచరిచి వచనమే కవిత్వం అనగలిగినంత గప్ప శైలితో వచనం రాసి తెలుగు రచయితలను చీకేతులను చేశాడు.

రావిశాస్త్రి వచనాన్ని కవిత కాదనడం బాణుని కాదంబరిని కవిత కాదనడమే అవుతుంది. ఒకడు రచయిత కావడానికి ముందు మనిషి కావాలి, మనిషి కానివాడు - మనసులేని వాడు రచయిత కాలేడు. ఆత్మేయ అన్నట్లు వ్రాయనకాదు కాగలడు.

రావిశాస్త్రి మొదట మనసున్న మంచి మనిషి కుట్ర కవటం లాంటి రాక్షస లక్షణాలు అతనిలోలేవు. అతని ముఖం చూడగానే ముమ్మూర్లులా మానవతా మూర్తిగా కనిపిస్తాడు. అతని నవ్వు స్పృగ్ధమయింది. వెన్నెల వలె వరచుకుంటుంది. మాలిన్యం ఎరుగని అత్యున్నత మిని తప్ప రావిశాస్త్రి వలె నవ్వగల ఖారీని నేను

చూడలేదు.

ఒక మంచి రచయిత సిద్ధాంతాలను మించిన లక్ష్యాలను ఏర్పరచుకుంటాడు. సిద్ధాంతాలు తన లక్ష్యాలను అధిగమిస్తున్నప్పుడు లక్ష్యాలకు ప్రాధాన్యాన్ని ఇస్తాడు.

రావిశాస్త్రి కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టోలో సాహిత్యాన్ని నంగీతాన్ని చూడగలిగిన లాక్షణికుడు. అతడు తన రచనకు ప్రజలను - అందులోనూ వతితులను - అధినాయకులను చేశాడు. వారి కష్ట సుఖాలనూ - వారి ఆటపాటలనూ - వారి స్వేచ్ఛాన్ని రక్షాన్ని తన కలంలో నింపి అపూర్వమైన చిత్రాలను మలిచాడు. వనంతమే కాదు, శిశిరమూ కళావస్తువు కాగలదని నిరూపించాడు. రావి తన రచనల్లో జీవంపోసిన సామాన్యుడు అసామాన్యుడు; ఈ అసామాన్యుడు మరొకరికి అందనంతగా పెంచాడు శాస్త్రాన్ని వదలిన శాస్త్రి.

సామాన్యునికి, అసామాన్యునికి ఉన్న భేదమల్లా అసామాన్యుడు తన సొంత నడకనూ - మార్గాన్ని ఏర్పరచుకుంటాడు. సామాన్యుడు గతానుగతికుడు. అన్ని రంగాలలోనూ తన సొంత మార్గాన్ని ఏర్పరచుకోగల నమ

దాశరథి రంగాచార్య

ద్దులే మార్గదర్శకులు కాగలరు.

రావిశాస్త్రి వచన రచనలో ఒక వినుత్పమయిన - ఒక విశిష్టమయిన - ఒక విలక్షణమయిన విధానాన్ని - అందమైన సాగసైన నడకను ప్రవేశపెట్టాడు. అది అందరినీ అలరించిన నడక. సామాన్యుని నుంచి మహామేధావి వరకు శాస్త్రి రచనా ప్రవాహంలో కొట్టుకు పోవాలిందే. ఒక మాంత్రికుని వలె అందరినీ మంత్ర ముగ్ధులను చేస్తాడు. అతన్ని అనుసరించాలని అనేక మంది అర్థులు చాచి - కాళిదాసు అన్నట్లు “గమిష్యా

రావినూత్నం

* ధర్మా ధర్మాల మధ్య జరిగే సంఘర్షణలో ఏ వక్షం నిలబడ్డాడు అనేది ఏ మనిషిలో అయినా నరే చూడవగ్గ ముఖ్య విషయం.

మ్యవహాస్యతా”, నవ్వుల పాలయినారు.

సారాయి కేసుల సామాన్యుల నుంచి మహాసాధాల వారి వరకు శాస్త్రిని తమవానిని చేసుకున్నాడు. రావిశాస్త్రితో మాట్లాడంలోనే ఒక వనంతం- ఒక గ్రీమ్- ఒక శరత్తు గోచరిస్తాయి. అతడు మనను ప్రపంచ వర్షటన చేయించగల విజ్ఞాని-ప్రజ్ఞాని.

రావిశాస్త్రికి తన యానంత అభిమానమే కాదు- ఒక మత్తు. మాండలికం అనేది పాశ్చాత్య ప్రయోగం- బీహారు యానంతే వణింద్రనాదరేణుకు మత్తు- ఆవేశం. అతని “మైలే అంచల్” నవలలో బీహారు వల్లెలు ప్రజలు విశ్వరూపం దాల్చి దర్శనం ఇస్తారు. అలాగే “అల్పజీవి నుంచి “ఇల్లు వరకు విశాఖ జీవితం ఇంద్రధనుస్సులా మనకు దర్శనం” ఇస్తుంది- రావిశాస్త్రి రచనల్లో.

అనువాదానికి లొంగిందే ఉత్తమ రచన. భాషను తప్ప భావాన్ని అనువదించడం అసాధ్యం! జీవితాన్ని అనువదించడం అసాధ్యానికి అసాధ్యం & రావిశాస్త్రి రచనల్లో అంబరంలేని జీవితం ఉంది. అనువాదానికి అసాధ్యం కావడమే రావిశాస్త్రి రచనల మహత్తు!

రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రివి మహోత్తమ రచనలు. వాటిని ఏ ప్రాంతానికీ ఇరికించడం విజ్ఞత కాదు. రావిశాస్త్రి విశాఖవాడు- దాశరథి తెలంగాణం వాడు- వృట్టవర్తి రాయలసీమవాడు అనే నంకుచితత్వం ప్రజా పోరాటాల్లోంచి ఉద్భవించిన విశాలాంధ్రకు తగినది కాదు.

విశ్వనాథునిది విశ్వరూపం. అతని రచనలు ఆంధ్ర దేశమంతటా భారతదేశమంతటా ప్రపంచమంతటా వ్యాపింప చేయడం తెలుగు ప్రజలు- ఒకవేళ ఉంటే- తెలుగు ప్రభుత్వపు కనీస కర్తవ్యం.

రావిశాస్త్రి భౌతికకాయం వంచభూతలలో కలిసిపోయింది. అతని యశఃకాయానికి జరా మరణములు లేవు.

ఆంధ్రప్రభ సౌజన్యంతో

గత యాభై వత్సరాలుగా తెలుగు కథాలోకంలో ధృవతారగా వెలుగొందిన శ్రీ రాచకొండ విశ్వనాథ శాస్త్రిగారు (రావిశాస్త్రి) నవంబరు 10, 1993 నాడు స్వర్గస్థులయ్యారని తెలియజేయుటకు విచారిస్తున్నాము. తనకే ఓ వచనశైలిని సృష్టించి అల్పజీవుల చరిత్రను వచనంలో చిత్రించి తెలుగువారి గుండెలలో శాశ్వతంగా వ్రేలాడదీశారు. ఆయనకు ఈ సంచికను అంకితం చేస్తున్నాం. ఏ నాటికైనా మన తెలుగు కథను ప్రపంచసాహిత్యవీధులలో విహారింపజేసే సమయం ఎప్పుడాసన్నమౌతుందో??? ప్రపంచ తెలుగు పౌరులకు ఎప్పుడు దయకలుగుతుందో???

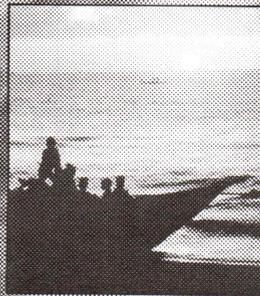
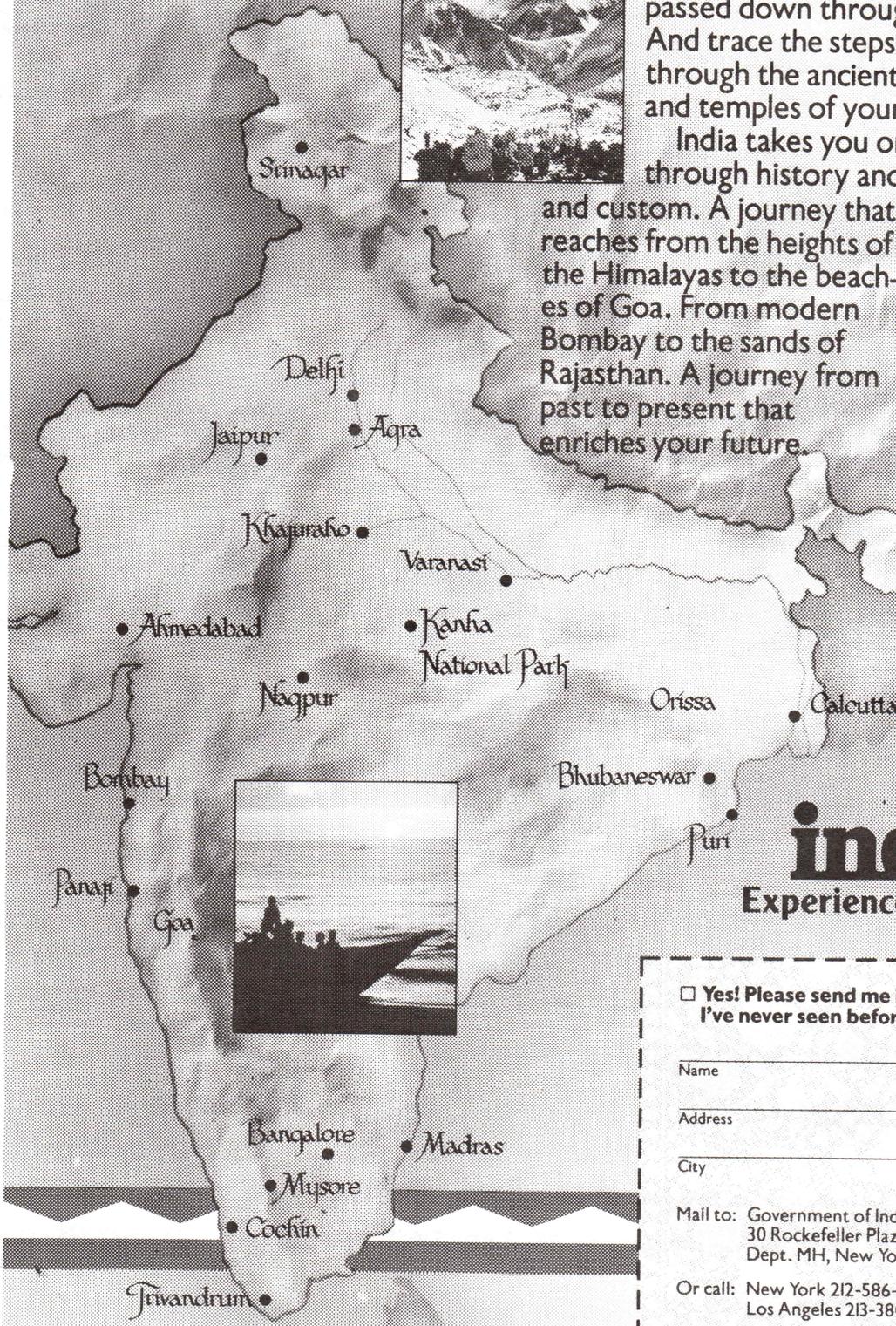
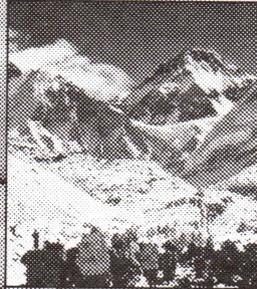
....కె.ర.

When you journey home, discover the India you've never seen.

India beckons you home with the promise of reunions and remembered places. It is a chance to visit the scenes of stories passed down through the generations. And trace the steps of your forefathers through the ancient monuments and temples of your heritage.

India takes you on an adventure through history and tradition, culture

and custom. A journey that reaches from the heights of the Himalayas to the beaches of Goa. From modern Bombay to the sands of Rajasthan. A journey from past to present that enriches your future.

india
Experience the adventure

Yes! Please send me information on the India I've never seen before.

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Mail to: Government of India Tourist Office
30 Rockefeller Plaza, 15 North Mezzanine
Dept. MH, New York, NY 10112

Or call: New York 212-586-4901
Los Angeles 213-380-8855

రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి: స్మృత్యంజలి

- జి.వి.ఆర్.కె. శర్మ, Boston, NY

1962లో అనుకుంటాను, ఆంధ్రప్రదేశ్ సర్కిస్ కమిషన్ ఇంటర్వ్యూకి పైదరాబాదు వెళ్ళి తిరిగి వస్తూ విజయవాడ రైల్వే బుక్ స్టాల్ లో 'ఆరుసారా కథలు' చూడడం, అప్పటికే శాస్త్రిగారి 'వర్ణం', 'కార్నర్ సీట్' కథలూ, 'అల్పజీవి' నవలా చదివి ఉన్నానేమో వెంటనే 'ఆరుసారా కథలు' కొని రైల్వేకొను. కిటికీలూడుతున్న మూడవతరగతిలో చోటుదొరక్క, ఎవరిదో బియ్యం బస్తామీద కూలబడి చదవడం మొదలెట్టాను. కాలం ఎలాగడిచిందో తెలీదు. విషాదసంభ్రమాశ్చర్యాల ముంచెత్తగా తెలుగుకథల్లో ఎన్నడూ చూడని ఓ భీభత్సప్రపంచంలోకి లాగబడ్డాను. నన్నంతగా కదిలించిన కథల సంకలనం అదొక్కటే. అదొక్కటే తెలుగు పఠితల్ని మధ్యతరగతి కుహనాలోకంనుంచి మేల్కొల్పి, అధోజగత్సహోదరుల అధివాస్తవిక ప్రపంచం చవిచూపింది.

అవి కథలూ, కన్నీటి సంద్రపు కెరటాలూ? వాళ్ళు మనుషులూ, 'శనిదేవత రథచక్రపుటిరుసులలో పడినలిగిన' నిర్వాగులూ? ఆ యాతనా, వేదనా, ఆ జీవన్మరణసమస్యలూ - అన్నింటినీ (చలంగారన్నట్టు) అనుభవించి, పలవరించాల్సి తప్ప పేలవంగా ఇలా రాస్తే ఏం తెలుస్తుంది? ఆ తర్వాత ఢిల్లీలోనూ, దరిమిలా బోష్టనలోనూ మిత్రులకీ, అభిమానులకీ చదివి వినిపించాను. శాస్త్రిగారి కథలూ, నవలలూ ఏవి దొరికితే అవి చదివాను. అడపాతడపా విశాఖ వెళ్ళినప్పుడు ఆయన్ని కలుసుకున్నాను. బోష్టనులో ఉన్నప్పుడు శాస్త్రిగార్ని గురించిన సంగతులు వారి తమ్ముడు డా॥ నరసింహశర్మగారు చెప్తారంటే వినడం అదో ఆనందం. (అప్పుడే సారాకథల్లో ఒకటైన 'మోసం' నాటికరించడం, శాస్త్రిగారికి చూపించి ప్రదర్శనకి అనుమతి తీసుకోవడం జరిగింది.)

కథల్లో సారాకథలు ఒక సాహిత్యశిఖరమైతే, నవలల్లో 'సొమ్ములు పోనాయండి' మరో శిఖరం (మిత్రులు డా॥ గూటాల కృష్ణమూర్తిగారనుకుంటూ ఎప్పుడో అన్నట్టు గుర్తు: 'రాచకొండ' అంటే 'మాంట్ ఎవరెష్టే' కదా! అని - ఎంత చక్కటి సొమ్మం!). నవల్లో ఎంతోమందిని ప్రభావితం చేసి, అభినందన సంఘాల్నికూడా తయారుచేసిన 'గోవులొస్తున్నాయి జాగ్రత్త', 'రాజా-మహిషీ', 'ప్రేమా-మనిషీ', 'రత్నాలూ-రాంబాబూ' ఇత్యాదులు శాస్త్రిగారి కలం నుంచి మెరసిన వెలుగుల రవ్వలజడి అయితే, 'సొమ్ములు పోనాయండి' దహించి వేసే విషాదాగ్నికీల. అది మొట్టమొదటిసారి చదివింది పదేళ్ళక్రితమే అయినా ఈనాడు కూడా ఊచమట్టుగా కదలిచివేస్తుంది. ముఖ్యంగా ఆఖరు మూడుపేజీలు చదివి ఉత్తేజితులకానివారు (కొడవటి గంటి కుటుంబరావుగారన్నట్టు) పరమజడలై ఉండాలి. ఒకేఒక అభిలాష - తీరుతుందోలేదో తెలీదు - 'సొమ్ములు పోనాయండి' కథని సినీమాగా ఏ శ్యాంబెనగల్ వంటి ప్రొడ్యూసర్ తీస్తే ఎంతబాగుణ్ణు!

అప్పుడప్పుడనిపిస్తుంది: శాస్త్రిగారి రచనల్ని ఇంగ్లీషులోకి అనువదించగలిగితే, ఆయనకేనాడో నోబెల్ ప్రైజ్ వచ్చిఉండేది. కాని ఆయన శైలి, భాషా అనువదించలేం - ముఖ్యంగా ఆ విశాఖ మాండలికం. ఉదాహరణకి 'మాయ'లో ముత్యాలమ్మ ప్రసంగం:

'సెప్పన్నా యిను! నువ్వేకాదు, ఈ బాబేకాదు, ఏ మనిసి మంచోడని ఒప్పురు నెప్పినా నాన్నమ్మను. ఈ నోకల డబ్బా, యాపారంతప్ప మరే ట్నెదు. పసుపులు-నోడేని సొమ్ములు-అటికి నీతుంది. కాని మనకినేదు. సదువులేన్నాన్ని నాకూనేదు; సదువుకున్నోడివి నీకూనేదు. డబ్బుకోసరం నోకం నోకవంతా పడుచుకుంటోంది. డబ్బుకి నేను సారా అమ్ముతున్నాను. డబ్బుకి సదివిన సదువంతా సువ్వమ్ముతున్నావు. డబ్బుకి పోలీసోళ్ళు నాయెన్నమ్ముతున్నారు. మందుకోసరం పెద్దాసుపత్రితెచ్చే అక్కడ మందుల మ్ముతున్నారు; మంచాలమ్ముతున్నారు. లంజెలు రోడ్లంట, రిచ్చాలంట, కార్లంట తిరిగి ఒళ్ళమ్ముకుంటున్నారు. గుళ్లోకెళ్ళి కొబ్బరికాయ సెక్కా, కాన్లబ్బా యిస్తే ఆ దేవుడిదయే అమ్ముతున్నారు. వోట్లాస్తే, పీడరుబాబూ! వోట్లాస్తే నువ్వు, నానూ, ఈ బాబూ అందరం అమ్ముడయితోతన్నాం.

అమ్మకం! అమ్మకం! అమ్మకం! అమ్మకం తప్ప మరేటేదీలోకంలో. నాను సదువుకోనేదుకాని, సూసిన సత్తెం మాత్తరం అది. తప్పయితే తప్పని సూపించు, ఇంటాను.'

శాస్త్రిగారు విశిష్టరచయితే కాక, అసాధారణవ్యక్తి కూడా. ఆయన నిరాడంబరత్వం, మానవత్వం అనాథలకూ, అభాగులకూ ఆయన నిత్యమూ ఇచ్చే చేయూతా - ఇవన్నీ తెలిసినతర్వాత అనిపించేదేమిటంటే, రచయితల్లోనేకాదు, మామూలు మనుషుల్లోకూడా ఆయనలాంటి వాళ్ళు నూటికి, కోటికి ఒకరుంటారు. నాలుగు దశాబ్దాలపాటు తెలుగుకథారంగంలో మెరుపులు మెరిపించి, మకుటంలేని మహారాజుగా వెలిగి, భారతీయసాహిత్యంలో గురజాడ, సచ్చిదానంద రాథ్ రాయ్, అంతర్జాతీయసాహిత్యంలో ఛెఖోవ్, మోపసా వంటి ఉత్తమ సాహిత్యసప్తల సరసన నిలబడగల రావి శాస్త్రి తెలుగువాడవడం మన అదృష్టం, గర్వకారణం. ఆయన నిష్క్రమణ విశ్వ సాహిత్యానికో తీరనిలోటు. తెలుగున్నంతకాలం 'నాస్తితేషాం యశ: కాయ జరామరణజం భయం.'**

ప్రముఖుల ప్రశంసలు

'...కథలు మాత్రమే రాసిన కొడవటిగంటిని ఒకప్పుడు నేను ఛెఖోవ్ లో పోల్చాను. నాటక రచయితకూడా అయిన రావిశాస్త్రి ఆ పోలికకు ఇంకా అర్హుడు...'

'...మాయలో చిక్కకున్న మానవుల బాధలను గుర్తింపజేయడమే మహారచయితల లక్ష్యం. దాన్నే రావిశాస్త్రిగారు చాలా నైపుణ్యంతో అడుగడుగునా వాచ్యంగా కాక వ్యంగ్యంగా సూచించారు.'

'... రావిశాస్త్రి ఈ కాలపు మేధావివర్గం చేత బ్రహ్మరథం పట్టించుకోగల రచయిత. ఆయనకథలు చదివినాక చదవకముందున్న స్థితిలోనే ఉండగలవాడు పరమ జడుడై ఉండాలి. ఆయనలో ప్రచారగుణం ఉన్నది. శిల్పవైవిధ్యం ఉన్నది. ఇలాంటి డైనమిక్ రావిశాస్త్రి సృష్టించినంతగా మరే వర్తమాన రచయితా సృష్టించలేదని చెప్పాలి...'

'...తెలుగుకథకు వాడి, వేడి సంతరించిన కథకులుగా ... ఆయనకథలు వర్తమాన సమాజానికి నిలుపుటద్దాలే కాదు, భావితరాల కథకులకు అధ్యయనశాలలు కూడా....'

'... రావిశాస్త్రిగారు నా అంచనాలో పాశ్చాత్యరచయితల్లోని మహోన్నతులలోనే సమున్నతుడైన విశిష్టరచయిత. భయంకంపితంచేసే సామాజికసూర్తిని గాఢమైన ఐంద్రిక కళాసృజనతో అద్భుతంగా మేళవించి అనితరసాధ్యమైన రచనావిజయాన్ని పొందాడు...'

'...తెలుగుమాటకు చలం వెర్సెలైలిటీ నేర్పితే దానికి పదును పెట్టిన వాడు రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి...'

'...శాస్త్రిగారు తెలుగుకథని మునుపెన్నడూ ఎక్కి ఎరగని లిరికల్ ప్లాటుకి తీసుకెళ్ళారు. రావి శాస్త్రి టెక్నిక్, రావిశాస్త్రి శైలి అని తనదైన ఒరవడిని తీర్చిదిద్దుకున్నారు...ఆయన సృష్టికర్త కాడు! ఒక్క గురజాడతో పోల్చగిన కళాసృష్ట..'

'...రాచకొండ ఏ యూరోపియన్ భాషలోనో యిలాటి రచనలు చేస్తే నోబెల్ ప్రైజ్ వచ్చి ఉండేదేమో అనిపిస్తుంది...'

'...గాలి సుడిగాలిగా, జనం ప్రభంజనంగా మారుతున్నవేళ అక్షరతాండవం ఎవరెనా చూశారా? గుండెలోతుల్లో అక్షరసంగీతం ఎవరెనా విన్నారా? - నేను విన్నాను రావిశాస్త్రికథల్లో నేను చూశాను - గోమాతసాక్షిగా మరీడి మహాలక్ష్మి నెన్నోపలు నెత్తురుబొట్టు సాక్షిగా ఒకేఒకమాట చెబుతున్నాను - అశ్రంగంగాజలాలలో అగ్నిసుందరిని సృష్టించిన ఒకే ఒక కథకుడు అతడే అతడే అతడు నడుస్తున్నంతమేరా కదం త్రొక్కుతున్న శబ్దహయహేష దీరగభీరజీవనకథాసరత్సాగర ఘోష..'

- అజంతా

ఎండ్

రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి

'కలకంఠి' కథల సంపుటి నుండి

మన ఊరిచివర, (కిందబేడు వ్యాపారం గురించి కలకత్తాకి వెళ్తూ వెళ్తూ దాల్లో అకస్మాత్తుగా చచ్చిపోయిన) మసూరి పాతమొఖాసా దార్ గారి తోటలో బ్రంకురోడ్డుకి పక్కగా. చీకటిమర్రి చెట్టుకింద ఒంటిగా నిల్చున్న పాడుపడ్డ గదిలో కావరం ఉంటూ, ఊళ్ళో ఇంటింటికి తిరిగి తిరిగి అప్పదాలు ఒడియాలు అమ్ముకు బతికే శారదమ్మగారి ఆరేళ్ళ కూతురు— సుందరం— ఓ రోజు సాయంకాలం వాళ్ళమ్మని,

“అమ్మా అమ్మా! ఎండెప్పుడొస్తుందమ్మా?” అని అడిగింది.

సాయంకాలం చాలా చీకటిగా చాలా భయంగా మరో ఘడియలోనో ఊణంలోనో మనింటికి రాబోయే చావులా ఉంది. మూడోజలపాటు మన్నూ మిన్నూ ఏకమైపోయి నట్టనిపించింది ఇవాళ నాలుగోరోజు ఉదయానికి కాస్త తెరపిచ్చిందే కాని, ఆకాళం మాత్రం రవ్వంతమేరయినా విడకుండా మబ్బుతో దట్టంగా మూసుకుపోయేఉంది. వర్షంతోపాటు ఈ మూడ్రోజులూ చలిగాలికూడా ప్రచండంగా వీచివీచి నానా వీభత్సం చేసింది. ఈ రోజు మాత్రం గాలివాగా నద్దుమణిగింది. శారదమ్మ గది వెనక నున్న పాతతోటలో చెట్లన్నీ కూడా పగవారు తెరిపివ్వకుండా తీసిన పిడుగుదెబ్బకి తట్టుకోలేక చెల్లాచెదురైపోయి అలిసిపోయి మరింక కదలేక శవాలలా ఉండిపోయిన బీదవాళ్ళతోటలోని పేదజనంలా ఉన్నాయి.

“అమ్మా! ఎండెప్పుడొస్తుందమ్మా?” అని అడిగింది సుందరం.

కూతురు వేసినప్రశ్న శారదమ్మ వినిపించుకోలేదు. ఆవిడ, ఆ కిటికీల్లెని చీకటిగదిగుమ్మం ముందున్న సన్నపాటి నడవలో కూర్చొని, పాత హరికెన్ లాంతరుచిమ్మి బీటలు విడిపోకుండా నెమ్మదిగా భద్రంగా తుడుస్తోంది.

సుందరం తన ఆరేళ్ళజీవితంలోనూకూడా ఇంతగాలివర్షం ఎన్నడూ ఎరగదు. మొదటిరోజున సరదా పడ్డది కాని రెండో రోజు రాత్రికల్లా ఆ పిల్లకి భయం వట్టుకుంది. మూడోరోజుల్లా ఈవర్షం మరింక తగ్గదు కాబోలు, ఎండ మరింక రాదు కాబోలు అనుకొని బెంగపెట్టేసుకొని ఏడుస్తూ కూర్చుంది. ఈ రోజు పొద్దున్నించీకూడా వర్షంలేకపోవడంతో ఆమెకొంచెం దైర్యం వచ్చింది. కాని, ఎండ తప్పక రేపొస్తుందని అమ్మకూడా చెప్పే కాని ఆ పిల్లకి పూర్తిగా నమ్మకం కుదరదు.

“అమ్మా! ఎండమ్మా ఎండ! ఎండ ఎప్పుడొస్తుందమ్మా?” అని మళ్ళీ అడిగింది సుందరం.

సుందరానికి ఎండంటే ఎంతో ఇష్టం.

వాళ్ళ నాన్న పైనింకా ఉన్నప్పుడు, రెండేళ్ళ కిందట, కార్తీక నూనంలో వాళ్ళనాన్నతోనూ అందరితోనూ కలిసిసుందరం షనసంతర్పణకి వెళ్ళింది. నాన్నతో మిల్లులో పన్నేసే మిగతా పనివాళ్ళూ, వాళ్ళ ఆడ వాళ్ళూ, పిల్లలూ అంతాకూడా వచ్చేవారోజున. బంగారం లాంటి ఎండని సుందరం ఆ ఒక్కరోజే చూసింది. అక్కడ కొండవార రాజుగారి పువ్వు

లతోటలో అంతా చీకటితోనే వెళ్ళి దిగి అక్కడే వంతుకొని తినుకొని ఆడుకొని పాడుకొని రోజు రోజుల్లాహాయిగా గడిపేరు.

ఆషాఢ పొద్దున్నే కొండ మీంచి నెమ్మదిగా కిందికిజారిన ఎండ నీలపు పొగమంచుతో కలిసిపోయి నెమ్మదిగా పురివిప్పగా మెరిసే నెమలి పించంలా మెరిసింది మరి కొంతసేపటికి ఆయండే ముద్దుగా విడు కున్న గులాబి పువ్వులతోటలో ఎర్రగా విరిసింది. పదిగంటలకి ఎండ పెచ్చవెచ్చగా ఉంటూ కమ్మగా వండిన వంటవాసనల్లో కలిసిపోయి అన్నం తినిపించే అమ్మచావులా హాయిగా ఉంది. పన్నెండు గంటలకి చెట్లఅకుల్లోంచి పల్లవల్లుగా కిందికి జారిన ఎండ పొద్దుమినాటి అర్ధరాత్రి పండు వెన్నెల్లా సుఖంగా ఉంది. చెట్లకింద కొత్తతాటాకు చాపమీద వెల్ల కిలా పడుకున్న సుందరానికి పైనున్న లేతాకులన్నీ ఆకుపచ్చగాజుతో నాజుగ్గా చెక్కిన గాజాకుల్లా వింతగా కనిపించేయి. ఒంటిగంటకి బాగా తళతెక్కిన ఎండ కొత్త వెండిగిన్నెలా తళతళగా మెరిసింది.

ఎండంటే సుందరానికి ఎంతో ఇష్టం. కాని, ఎండని సరిగ్గా చూడానికి ఆపిల్లకి ఎప్పుడోకాని అవకాశం ఉండదు. శారదమ్మ ఊళ్ళోకి పోకపోతే ఆవిడకి దినం గడవదు. అంచేత, సుందరం ఇంటి పట్టునే ఉండితీరాలి. ఇంటికి కాపలా ఉండి, చెల్లెల్ని చూసుకోవాలి. అన్నయ్య ఎక్కడికీ పారిపోకుండా కాసుకోవాలి, వాళ్ళుండే గదివెనక కొండదాకా ఉన్న పాతమామిడితోట ఎప్పుడూ చీకటిగా ఉంటుంది. నాలుగైదేళ్ళయి ఆతోట పూతాలేమి. కాపూలేమి ఎవరగాఉన్న రోడ్డుకూడా రెండుచైపుల్నించి ఎత్తూ దట్టంగా కమ్ముకున్న చెట్లతో అవో పొడవంటి గుహలా ఉంటుంది. సుందరం ఉండే పాతగదికి వీధి వైపుకి ఒక్క గుమ్మంతప్ప కిటికీలేవు. గవంతా చాలా చీకటిగా ఉంటుంది. గదికి ఎదురుగా కొంచెంపక్కగా ఉన్న పాతమర్రి చెట్టు, దగ్గరకొచ్చిన వాళ్ళని ఊడల్లాటి చేతుల్తో లుమ్ముల్తుడైసి ఇనేస్తూ కాలం గడిపేసే కదలేని ముసిలిరాక్షసిలా చీకటిగా భయంకరంగా ఉంటుంది. కిందనున్న గదిలోకి ఒక్కచుక్కయినా రాసీకుండా ఎక్కళ్ళేని ఎండని అదే మింగేస్తుంది. తాగేస్తుంది. ఇంట్లోకి ఎండ ఎంతగారాబో అంతగా ఎండకావాలి సుందరానికి.

చుట్టుపక్కల మైలుదూరంలో ఎక్కడా ఇళ్ళులేవు. రోడ్డుమీద జననంచారంకూడా అట్టేఉండదు. అమ్మ లేనప్పుడు వీధి గుమ్మంలో చెల్లెల్ని పక్కనకూర్చొబెట్టుకొని బితుకూ బితుకూ కూర్చుంటుంది సుందరం. ఆ పిల్ల ముఖంలో స్పష్టంగా కనిపించేవికళ్ళే. మర్రిచెట్టుకి చాలా ఆవతల మిగిలిపోయిన ఎండ ఆ కళ్ళళ్ళో బలహీనంగా మెరుస్తుంది. ఆ పిల్ల నోరు, చలిగాలికి ముణుచుకు పోయిన గులాబి మొగ్గలా, చాలా చిన్నదిగా ఉంటుంది. గట్టిగా గెంతినా నవ్వినా ఆమెకి దగ్గొస్తుంటుంది. ప్రాణంతోఉన్న సుందరానికి నీడగాపడిన సుందరంలా ఉంటుంది సుందరం. అందుకే ఆ పిల్లని చూస్తూ చూస్తూ ‘ఈనీడ ఎప్పుడు మాయమై పోతుందో’నని శారదమ్మ అప్పుడప్పుడు భయపడుతూ ఉంటుంది.

వర్షంపడిన మూడ్రోజులూ ఎక్కడకీ పోకుండా శారదమ్మ ఇంటి పట్టునే ఉండిపోయింది. సుందరానికి అది కొంతనయం అనిపించింది. కాని ఆమెకి భయం మాత్రం లోజ్యరంలా అలా ఉంటూనే ఉంది. ఇవాళ వర్షం వచ్చేదు. రేపు ఎండ రావా అనుకొంది సుందరం. ఆకాళంలో మబ్బులు కొత్త బలాన్ని తెచ్చుకొంటున్నాయని ఆ పిల్ల గ్రహం

చుకోలేదు, కాని, ఆకాశంపైపు చూస్తేమాత్రం ఆమెకి బెంగ తగ్గడం లేదు.

“అమ్మా! అమ్మా! ఎప్పుడొస్తుందమ్మా. ఎండా?” అంటూ తల్లి భుజం పట్టుకుడిపుతూ మళ్ళీ అడిగింది. సుందరం.

“రేపు రావచ్చు తల్లీ!” అంది శారదమ్మ చిమ్మి నెమ్మదిగా తుడుస్తూనే.

“ఎంతొస్తుందమ్మా?”

“ఎందుకు రాతల్లీ?”

శారదమ్మ అలా అనగానే సుందరం ఎగిరి గంకేసి, తల్లి పక్కనే కూర్చున్న నాలుగేళ్ళ చెల్లెలు సరూతో, “చెల్లీ! చెల్లీ! రేపు ఎంతొస్తుందిచే, ఎండా!! మరంచేత దేవుడికి దండం పెట్టవచ్చా!” అంది.

సరూ, గొనులేకుండా లాగుమాత్రం తొడుక్కొని బుద్ధిగా అమ్మ పక్కా మరం పేసుకూర్చుంది. అక్కమాట వినగానే ఆ పిల్ల వీధి పైపు తిరిగి ముద్దుగా ఓ దండం పెట్టింది. సుందరం, చెల్లెల్ని ముద్దాడి, అక్కణ్ణించి గదిలోకి పరిగెట్టి, ఆ చీకట్లో గోడవార కర్రపెద్దెమీద కూర్చున్న అన్నదగ్గరవెళ్ళి, “అన్నా ఒరే! ఎండరా ఎండ! ఎండ రేపొస్తుందిట!”, అంటూ సంతోషంతో కేకలు వేసింది.

అన్న-అంజిగాడు. సుందరంకంటె రెండేళ్లు పెద్ద. వాడికి కాళ్లా చేతులూ వళ్ళూ పెద్దవిగా ఉంటాయి; తలమాత్రం గుళ్ళీ చెంబులూ చిన్నదిగా ఉంటుంది. వాడు ఎండా నీడా అంటే తెలుసుకోలేడు; రాత్రో పగలో చెప్పలేడు; నిన్నూ రేపూ అంటే అర్థంచేసుకోలేడు; అన్నం కలుపుకు తినలేడు. వాడికి మాటలు రావు. వాడు వెర్రివాడు. వాడెప్పుడూ ఆ కర్ర పెద్దెమీదే కూర్చుంటాడు; రేపొతే దాని మీదే పడుకుంటాడు. ఎప్పుడూ నోట్లో వేలు పెట్టుకు తనిపిస్తాడు.

చెల్లెలి కేకలికి భయపడి అంజిగాడు నోట్లోంచి చేలు తీసేసి, “ఎవవి” అంటూ కోపంతో కొట్టవచ్చినట్టుగా అరిచేడు. ఆ తరువాత చాలా కోపంగా నోట్లో వేలు పెట్టుకూర్చున్నాడు. సుందరం మాత్రం గెంతుకుంటూ తడిపరికిణీ పర పరలాడించుకొంటూ సరూ దగ్గర కొచ్చి, “లేవే సరూ! రేపు ఎంతొచ్చేదాకా ఆడుకుందాం రావే!” అంటూ చెల్లెల్ని చెయ్యిపట్టుకు లేవదీసింది. ఇద్దరూ రంయమంటూ నడవమీంచి వాకిట్లోకి గెంతి, అక్కడ నిలవనీళ్ళల్లో, చప్పట్లు కొడుతూ, ఆడం మొదలుపెట్టారు.

“ఎంతొస్తుంది, రేపు ఎంతొస్తుంది! నెమిలికన్నులూ, వెండి గిన్నెలూ ఎంతొస్తుంది! ఎంతో చక్కని ఎంతొస్తుంది!” అంటూ సుందరం పాడేపాట శారదమ్మ చెవిలో పడుకోవడే కాని, ఆవిడ అదేదీ సరిగా పినడంలేదు.

లాంతరుముందు కూర్చొని శారదమ్మ భగవంతుణ్ణి అగ్గిపుల్ల వెలి గించమని ప్రార్థిస్తోంది.

శారదమ్మకి దేవుడియెడల భక్తెక్కువ. ఎన్నివిషయాల్లో భగవంతుడావిణ్ణి ఎంత ఎడం పెట్టినా, ఆవిడమాత్రం ఆయన ముంగిటనుండి కదలకుండా మొండిగా కూర్చుంది ఏడాదికిందట, ఆవిడ పెనిమిటి తను

పనిచేసే మిల్లు తాలుకు లేబరు వ్యవహారాల్లోకి కూలివాళ్ళ తరపున దగ్గి; తగువుల్లో ఇరుక్కొని చెబ్బలాటల్లో చిక్కుకొని, ఖానీకేసులోకి అక్రమంగా ఈడవబడి, యాకట్టివ కారాగారవాసశిక్ష అనుభవించటానికి వెళ్ళినప్పుడుమాత్రం ఆమెకి దేవుడంటే కొంచెం - అతికొంచెం చిరుకోపం వచ్చింది. పెనిమిటికి శిక్షపడినవలె రాత్రి ఆమె తన చీకటిగదిలో కూర్చొని, అంతకుముందల్లా ఎంత దీనంగా దేవుణ్ణి ప్రార్థించిందో, ఎన్నిసార్లు ఆ దీనక్షకుడిముందు భక్తితో మోకరిల్లి ఎన్ని కష్టాలనుండి కాపాడమని ఎంతగా వలవల ఏడ్చిందో తల్చుకొని, తీరని దుఃఖంతో ఉప్పెనగా ఏడ్చింది. “ఓ అల్లుడు చావు బతుకులమధ్య ఉన్నారు, మందు కావాలంటే చేతిలో చిల్లిగవ్వలేదు; పిల్లలకి తిండిపెట్టాలంటే ఇంట్లో చీకటికప్పు ఇంకేంలేదు; నా కెక్కడా ఎవరూ సహాయంలేరు; మాయండు దయాఉంచి ఒక్కసారి రా నాన్నా!” అంటూ ఎందరి చేత ఎన్ని కబుర్లు పంపినా, ఏడుస్తూ ఎన్ని ఉత్తరాలు రాసినా, భయపడి గుండె బీజా రెత్తిపోయి ఎన్ని అర్థంబు చెలిగ్రాములుకొట్టినా ఎంతకీ రానట్టి డబ్బుగల తండ్రిమీద పేదంటికోడలైన ఆడవాతురికి కోపంవచ్చి అలిగినట్టు ఆమె ఆ రాత్రి భగవంతుడిమీద కోపం తెచ్చుకుని అలిగింది. కాని, ఆ కోపంలో శారదమ్మంలేదు, ఆ అలగడంలో కల్పిషంలేదు. మర్నాటి కల్లా ఆమె సర్దుకొంది. భగవంతుడున్నాడు కాబట్టే, అతనెంతో మంచి వాడు కాబట్టే తన పెనిమిటికి ఉరి శిక్ష తప్పించి జెయిలుశిక్ష వేయించేడు. ఇంత పనికిరాని తుచ్చజీవి ఏడుపువిని ఈ నిర్భాగ్యురాలియెడల భగవంతుడు ఆపాటి దయ చూపించడం అనెంతకాదు! మరో పదేళ్ళలో తన పెనిమిట్ని దేవుడే మళ్ళీ తనకి ఇచ్చేస్తాడు. “అబద్ధం కేసులో ఎందుకు ఇరికించేవు? అన్యాయంగా శిక్ష ఎందుకు వేయించేవు?” అని అడగడానికి తనెవరు, తనేపాటిది? ఆ దయామయుడికి ఏం తోస్తే అది చేస్తాడు; లేకపోతే, చెయ్యకపోతాడు; అమాయకుల్ని రంపపు కోత కోస్తాడు; నిర్భాగ్యుల్ని నాశనం చేస్తాడు; అసహాయుల్ని హతమారుస్తాడు. అదంతా అతని ఇష్టం అనినీల. ప్రార్థించడమే మనపని కాని రక్షించమని ఆ మహానుభావుణ్ణి బలవంతం పెట్టడానికి మన మెవరం?

అని సమాధాన పర్యేసుకొంది శారదమ్మ.

“అమ్మా అమ్మా! ఆకాశం అంతా మబ్బుగా మన మర్రిచెట్టులా ఉండమ్మా! ఎండ నిజంగా రేపొస్తుందా అమ్మా!” అంటూ అనుమానంతో నడవలోకివచ్చి అమ్మని మళ్ళీ భయం భయం భయంగా అడిగింది. సుందరం.

“దేవుడి దయంటే ఒస్తుందమ్మా”. అంది శారదమ్మ.

ఆవిడ రాత్రికి దీపం సంపాదించడం గొడవలో మునిగి పోయింది. లాంతరు వెలిగిద్దామంటే అగ్గిపెట్టి బాగా నానిపోయింది. పుల్లలుచూస్తే మూడే ఉన్నాయి. అందులో రెండప్పుడే వెలక్కుండా ఒట్టిపోయి విరిగిపోయేయి. మూడోది, దేవుడి దయంటే వెలుగుతుంది. లేకపోతే లేదు.

లేదు, ఈయోజుకి దేవుడికి శారదమ్మ యెడల దయలేదు. ఈ రాత్రికి ఈఇల్లంతా చీకట్లో ఉండవలసిందనే అతని అభిప్రాయం. ఆంచేత, చీకటి మరీ ఎక్కువవకుండా పిల్లలకి అన్నాలు పెట్టేస్తే, అందరూ వేగిరం కళ్లు మూసుకు పడుకోవచ్చు. తెలివున్నంతసేపే కాని తెలివి తప్పిపోయేక దీపంఉన్నా ఒకచే, లేక పోయినా ఒకచే-చచ్చిన

వాళ్ళకి సౌఖ్యాలక్కర్లేనట్టు.

కాని, దీపం లేకపోతే పిల్లలు మధ్య మధ్య నిద్రలేచినప్పుడు భయపడి జడుసుకొంటారేమోనని శారదమ్మ భయపడుతోంది. అందులో ఊరవకల పాడుగదిలో చెయ్యాలమర్రికింద కావరమాయె:

అయినా ఇటువంటివాటి గురించి మనం ఏమీ అనుకోవడం చింతించకూడదు, కించపడకూడదు. ఈ పాడుపడిన గది దొరకడమైనా అదెంతకాదు! పాతమొఖాసాదార్ గారి భార్యకి తమయెడల భగవంతుడి దయవల్ల కరుణ కలగబట్టి ఇందులో ఈపాటి తలవ్రాసుకోనిచ్చింది. వారానికి వంద అప్పదాలు పుచ్చుకోడం తప్ప. అద్దిచ్చినా పుచ్చుకొంది కాదు. గొప్పవారిలో తమ్మున్నవారిలో పెట్టిపుట్టిన మహారాజుల బిడ్డల్లో వెయ్యి మందిలో ఏ ఒక్కరికైనా బీదవెధవల మీదా, పేనముండల యెడలా ఆపాటి చిప్పవినరు కరుణ కలగడం అదికూడా భగవంతుడి దయవల్ల కాకపోతే ఇంకేవిటి? ఆ వెయ్యిమందిలో ఆ ఒక్కరికైనా అంతపాటి కరుణయినా కలక్కపోతే సువ్వా నేనూ శారదమ్మ చెయ్యి గణిగిలిందేవుంది?!

“అమ్మా! గదిలో చాలా చీకటిగా ఉందమ్మా!” అంది సుందరం.

“అవును తల్లీ!” అంది శారదమ్మ.

“మరైతే నడవలో ధోంచెయ్యవా (అమ్మా)?”

“అలాగే తల్లీ!”

రెండుపూట్లా వంటచేసి పిల్లలకి కాస్త వేడన్నం రెండుపూట్లా పెడదామంటే ఈవర్షంవల్ల ఎక్కడా ఓ కాణి అయినా పుట్టకుండా ఉంది. వరాలవల్ల కూడా నారా దొరకని ఈరోజులో అప్పదాలా వడియాలా పేరయ్య కొట్టుమీద వేడివేడి పకోడీల్లాగ జోరుజోరుగా చెల్లిపోను. కాని ఏం చేస్తాం? ఇంట్లో పిండిలేదు. ఎండ లేదు.

“అమ్మా! కంఠా లేసుకున్నాం. అన్నంపెట్టమ్మా!” అంది సుందరం.

మద్యాహ్నం ధోజనాలవగా మిగిలిన అన్నం వీధి వరండాలోకి గిన్నెలో పట్టుకొచ్చింది శారదమ్మ.

“అటు చూడమ్మా! ఎంత చీకటిగా ఉందో!” అంది సుందరం.

ఆకాశంకేసి చూసేసరికి శారదమ్మకి నిజంగా చాలా భయం వేసింది. అలలు చచ్చిపోయి, కారునల్లగా నలుపెక్కిపోయి గడ్డకట్టుకు పోయి, ఏక్షణాన్నయినా ఫెళ ఫెళా మనమీదికి విరుచుకు పడిపోయే విష సముద్రంలా ఉంది ఆకాశం. బుసలు కొడుతూ విషసర్పాలు దిగినట్టు రాత్రెల్లా పడుతుంది వర్షం! తప్పదు మరింక!

“అమ్మా! అలా చూస్తున్నా వేంటమ్మా? ఎండ రేపు రాదా?” అని అడిగింది సుందరం.

“ఏమోనమ్మా? ముందు మీరంతా ధోంచేసి వేగిరం పడుకోండి!”

“ఎండరాదేంటమ్మా?” అని మళ్ళీ అడిగిన సుందరంకళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగేయి. అమ్మ ముఖంలో ఎండ రేపొచ్చే సూచనలు కనిపించ లేదాపిల్లకి.

“ఎందుకమ్మా సీకా బెంగ? ఎండ తప్పక రేపొస్తుంది...ముందు ధోంచెయ్యి, బెంగపెట్టుకోక!” అంది శారదమ్మ.

“నేను ధోంచెయ్యనమ్మా!”

“అల్లరి చెయ్యకమ్మా. సుందరం!”

“రేపు ఎండొస్తుందా?”

“ఒస్తుంది. ధోంచెయ్యి.”

“నా న్నొస్తాడన్నావు. రానేలేదు. నువ్వీలాగే ఉత్తతి మాటల్నే ప్రావమ్మా.”

“మనచేతుల్లో ఏవుండమ్మా? దేవుడికి దయకలగాలి; నాన్న రావాలి.”

“దేవుడికి దయప్పుడు కలుగుతుందమ్మా?”

“కలుగుతుంది తల్లీ! బెంగపడక ధోంచెయ్యి!” అంది శారదమ్మ.

అంతలో సరూ. “అమ్మా అగ్గి! అమ్మా! అగ్గి!” అని కేకలు వేసింది.

చూస్తే, అవి చీమలు, మూడు కంఠాల్లోనూ ఉన్న అన్నాలనిండా చిన్న ఎర్రచీమలు వందలు వందలు పాకురుతున్నాయి. మూత సరిగాలేక అన్నం గిన్నె చీమలు పట్టేసింది. శారదమ్మకి ఏంచెయ్యాలో పాలుపోక అలా చూస్తూ నిల్చింది. అంతలో ఆవిడ వెర్రెకొడుకు వీధిపైపు చెయ్యి చూపిస్తూ. “అ ఆ ఆ! ఏ ఏ ఏ!” అని వెర్రెనవ్వు నవ్వుతూ కేకలు వేసేడు.

వీధిలో సుచారు రెండువందలమంది ముష్టివాళ్ళు గోనెలూ జోలెలూ దొక్కలూ కుండలూ కంపలూ పట్టుకొని మోసుకొని తొందర తొందరగా ఊరివైపుకి నడుచుకు పోతున్నారు. వాళ్ళంతా శారదమ్మ కావరం ఉండే గదికి కొంతదూరంలో ఉండే సాధూమతంలో ఉంటూంటారు. ఇవాళ. పొద్దున్న కాబోలు, మతం గోదొకటి వరానికే నానిపోయి కూలి పోయిందన్నారు. రాత్రికివరం తిరిగివచ్చే సూచనలు చూసి వాళ్ళంతా మరెక్కడైనా తలదాచుకొందికి పోతున్నట్టున్నారు. పొట్టవాళ్ళు, కుంటి వాళ్ళు, గుడ్డివాళ్ళు, జబ్బువాళ్ళు, ఆడ, మగ, ముసలి, పడుచు (!) పిల్ల వాళ్ళు అంతాకలిసి వర్షించే పెత్తనంలా మోషపెట్టుకు పోతున్నారు. విడివిడిగా చూస్తే వాళ్ళందరూ కూడా. వర్షంలో, కాలదానికి తడి కర్రల యినా దొక్క, మరింక కుళ్ళి కుళ్ళి ఇలాగే ఉండిపోవాలేమోననే భయంతో బెమరుతో గాభగా కత్తెలకోసం వెతుక్కొంటూ పరిగెత్తే నిన్నటి శవాలా ఉన్నారు.

వాళ్ళనలా చూస్తూ శారదమ్మ మౌనంగా నిల్చుండి పోయింది; నరూ సుందరాలు మౌనంగా కూర్చుండిపోయేరు. వెర్రెపిల్లలు మాత్రం వాళ్ళనిచూస్తూ సంతోషిస్తూ, వాళ్ళు దృష్టిపథంనించి దాటిపోయేక్కూడా చెయ్యి అటువై పేచూపిస్తూ నవ్వుకొంటూ కూర్చున్నాడ.

“అమ్మా! వాళ్ళెందుకమ్మా అలా పారిపోతున్నారు?” అని అడి గింది సుందరం.

“భయంచేత అలా పారిపోతున్నారమ్మా.”

“ఎందుకమ్మా వాళ్ళకి భయం?”

“వాళ్ళ బతుకులికి ఎండలేదమ్మా! అందుకూ భయం!”

“మరి, మనకి ఎండ ఉంటుందా అమ్మా!”

“దేవుడికి దయంటే అందరికీ ఉంటుంది తల్లీ!”

“దేవుడికి మనందరిమీదా కోపవా (అమ్మా)?”

“లేత్తల్లి” అంది శారదమ్మ.

దేవుడికి మనమీద దయలేదో లేక కోపంలేదో తెలిక సుందరం త్రికమకవద్దది. శారదమ్మ మూడుకంచాల్లోనూ ఉన్న అన్నం, మళ్ళీ, గిన్నెల్లోకి ఎత్తి. మూడుసార్లు నీళ్ళతోకడగ్గా చీమలన్నీ తేలిపోయాయి. తేలిపోయేయేకాని ఎన్నిచీమలు చచ్చిపోయేయో ఏఏచో అని శారదమ్మ చాలా బాధపడింది. పిల్లలకి అన్నం పెట్టడంకోసం చీమలకడుపులు కొట్టవలసాచిందనేసరికి ఆమె క్షేమకో కాని కడుపులో దేవేసినట్టయింది.

తడి అన్నంలో మజ్జిగనీళ్ళు వేసి ముగ్గురు పిల్లలచేతా శారదమ్మ డోజనాలు చేయిస్తూండగా వర్షం యథాప్రకారం నిన్నా మొన్నా అటు మొన్నట్లాగే పట్టుకొంది. వర్షాన్నిచూసి సుందరం బిక్కు చచ్చిపోయింది; సరూ ఏడవడం మొదలెట్టింది. వెర్రినాడు మాత్రం అన్నం తినిపిస్తున్న తల్లిదెయ్యితోనేసి. వర్షాన్నిచూస్తూ సంతోషిస్తూ వెర్రికేకలు వేసి నవ్వడం ప్రారంభించేడు.

పిల్లల డోజనాలయ్యాక, శారదమ్మ గిన్నె కంచాలు కడిగేసి గదిలోకి వెళ్ళిపోయిన పిల్లల్ని బుద్ధిగా పడుకోమన్నెప్పికేక వేసింది. వర్షం చాలా జోరుగా తెగ జోరుగా పడుతోంది. వర్షం చేసేవచ్చుడికి, కేకలు వేస్తేగాని నడవలో మాట గదిలోకి వినిపించడంలేదు.

వెర్రిపిల్లడు నోట్లో వేలు పెట్టుకుని గోడవార కర్రపెట్టెమీద ముణుచుకు పడుకున్నాడు. ఆ పిల్లడిమీద తడివూర్తిగా ఆరని పాతచీరె మడతలు పెట్టి కప్పింది శారదమ్మ. మరోవార పొట్టిమడతమంచంమీద సరూ సుందరాలు తడాని పాతబొంత కప్పుకు పడుకున్నారు. గదంతా యథాప్రకారం కురవడం ప్రారంభించింది. మారునుంచి కిందికి పడే నీటి బొట్లు చేసే చప్పుడు డావు చప్పుడులాఉంది. పైన వర్షపు హోయ అదేదో రాక్షస రాజ్యంలో ప్రజలందరి మోషలాఉంది.

బాగా చీకటివడి గంట అయిందో, రెండుగంటలే అయిందో, శారదమ్మ తడిపైటని గుండెలమీదకి తెచ్చుకు కప్పుకొని, చలికి వైటలో చేతులు ముణుచుకు దాచుకొని, నడవపక్క వీధిగుమ్మానికి చేర్లబడి ఏదో ఆలోచిస్తూ కూర్చుంది. ఆమెకి నిద్రరావడంలేదు. వర్షంలోకి, అలా రెప్ప వెయ్యలేకుండా అదేపనిగా చూస్తూ ఆలోచిస్తోంది.

చీకట్లో వర్షధారలు చాలా అస్పష్టంగా కనిపించడంచేత ఆకాశానికి భూమికి మధ్య నీరుతప్ప మరేంఉన్నట్టు అనిపించడంలేదు నీటి ధాటికి గాలిగాలంతా కూడా అడిరిపోయి అణగారిపోయి ఎక్కడకో పారిపోయినట్టుంది. ఏ అడ్డా లేకపోవడంతో వర్షించే పెనుమబ్బులన్నీ నీటితోనే భూమ్మీదకి దిగిపోయి ఆకాశమంత ఎత్తుకిలేచి అంత దళసరిగా ఉన్నట్టున్నాయి.

శారదమ్మ కళ్ళంట నీరు తిరగడం ఆ చీకట్లో కనిపించడం లేదు చీకట్లో కూడా చీకటినీడలా కనిపించే ఆవిడ్ని అక్కడ ఆసమయంలో చూస్తే, ఆమావాశ్యనాటి రాత్రి సముద్రం అట్టడుగున అణిగిపోయి ఒదిగి కూర్చున్న అదేదో వింత ప్రాణిలా కనిపిస్తోందే కాని మనిషిలా కనిపించడం లేదు.

తన మట్టుకు తనకి, శారదమ్మకి, తనెక్కడో ఏదో లోతు దొరకని సముద్రం లోపల గులకరాళ్ళు గుహలో తేలలేక కూలబడి కూర్చున్న రీతిగానే తోస్తోంది. ఎంతటి ప్రకాశవంతమైన సూర్యరశ్మయినా ఇంత లోతు నీటిలోకి ఇంత లోతుకి దిగను, దిగజాలదు. ఈ మహాసముద్రపు విషపు నీటి అట్టడుక్కు ఏ యెండా, ఏ వెలుగూ ఎన్నటికీ రాను, రాజాలదు. ఈ శారదమ్మ మరింక భూమ్మీదికి తేలడానికి ఏ అవకాశం అయినా సరే ఎక్కడా లేదు, ఉండదు. ఉండబోదు.

ఆ సమయంలో శారదమ్మకి—ఎండ లేని తన బాల్యం, చలికాలపు సాయంకాలపు ఎండలాంటి తన యవ్వనం, నీ రెండయినా చొరని రాతిగోడల మధ్య ఇరుక్కున్న తన పెనిమిటి రూపం. మెదడంతా చీకటితో నిండిన తన వెర్రికొడుకు జీవితం, ఎండకోసం పాకులాడుతూ తనతోపాటు ఈ సముద్రపు అట్టడుగున, సముద్రమంత బరువుకిందా, ఈ చీకటి నీట్లో ఈదలేక తేలలేక చావలేక ఉక్కిరి బిక్కిరయి కొట్టుమిట్టాడే తన అతిఎన్న ఆడపిల్లల మొర పరితాపం అన్నీ గుర్తుకొచ్చి ఆమెని కుంగదీసి కలచివేయగా ఆమె కళ్ళంట జారిన కన్నీళ్ళు నడవలో రాతిగచ్చుమీదపడి, అక్కడ కురుస్తున్న నీటితో కలిసి వాకిట్లోకి కుంటుకొంటూ పోయి, అక్కణ్ణించి రోడ్డుమీదికి తేలి, అక్కణ్ణించి కాలడలోకి దూకి ఆ రాత్రి ఆ చీకట్లో ఆ వర్షంలో ఎక్కడో ఏ చీకటి సముద్రంలోకో కాని కొట్టుకు కొట్టుకుపోయి కలిసిపోయాయి.

వెర్రిపిల్లడు కర్రపెట్టెమీద వింత జంతువులా పడుకున్నాడు. “ఎండంతా చచ్చిపోయిందా అక్కా? నిజం చెప్పవే!” అంటూ వెక్కి వెక్కి ఏడ్చిన సరూ చివరకి నిద్రరనే చీకట్లో మెల్లి మెల్లిగా కలిసిపోయింది. పిల్లల ఏడుపు వినిపిస్తే రాక్షసులొచ్చి పిల్లల్ని ఎత్తుకుపోతారని సుందరాన్ని ఎప్పుడో ఎవరో జడిపించేరు. ఆ జడుపు ఇప్పటికీ ఆమెని వదలేదు. అంచుచేత, రాక్షసులెవరికీ వినిపించకుండా, బెంగతో బాధతో చెప్పజాలని ఆవేదనతో ఆ రాత్రి అతి రహస్యంగా ఏడ్చి ఏడ్చి అలిసలిసిపోయిన సుందరాన్ని చూసిచూసి మరింక చూడలేక దయదల్చిన చావులాంటి నిద్ర, ఆ పిల్ల కప్పుకున్న తడిబొంతలా, ఆఖరి తెల గైతేనే ఆమెని అతిచల్లగా కప్పింది.

చీకట్లో తెరిపితేకుండా పడే వర్షం, కళ్ళులేని గుండెలేని కారు నల్లని గీతల గీతల భూతంలా ఉంది.

“అవును నాకు రాయలనే వుంది.
నాకు ఈ ప్రభువుల్ని ఈడ్చి ఎండబెట్టాలని ఉంది; వారి గుమాస్తాలని గుద్ది కూర్చోబెట్టాలని వుంది; కూలి కులాలన్నీ ఏకం కావాలని ఉంది. పచ్చడి మెతుకులూ దేవతా వస్త్రాలూ మాత్రమే వారికి పరమార్థం కాకూడదని వుంది.
నాకు రాయలనివుంది. ఎందుకంటే
నీతుల బంగారాన్ని తవ్వి తీయవలసి వుంది. కొండలమీద కోటల్ని కూల్చవలసి వుంది. బ్రహ్మచేముడు దొంకల్ని దుంప నాశనం చెయ్యవలసి వుంది. అక్షర అజ్ఞానాన్ని తన్ని తోసేయవలసి వుంది. పాలకుల బంధుకుల ప్రాణాల్ని జనసేన చేయవలసివుంది.”

Independent Travel Services

Prabha Maruvada

1111 Independence Court
West Lawn, PA 19609
(215) 670-2668
Fax No: (215) 670-9115

BURGDORFF
REALTORS

TRIVENI GURIKAR, CRS, GRI
SALES ASSOCIATE
NJAR MILLION DOLLAR SALES CLUB 1990
EVENINGS: (201) 335-0118

176 ROUTE 46 ■ DENVILLE, NJ 07834
(201) 625-9300 Fax: (201) 625-8255

14
Corals, Pearls, Jade, Crystals
Turquoise and Costume Jewelry
AT DISCOUNT PRICES

NEETHA CORALS
IMPORTER

Call: Neeta Acharya
34-36, 70th Street
Jackson Hts. NY 11372

- * 4 Blocks from Sam & Raj
- * 2 Miles from Hindu Temple
via Northern Boulevard
- * Open 7 days by appointment
- * Mail Orders Welcomed

(718) 779-2947

తెలుగు వారికి ప్రత్యేకంగా
తెలుగులోనే సంప్రదింపులు

TASNEEM, M.D.,

PEDIATRICS

Infants, Children and Adolescents

Office Hours By Appointment

**136-30 Sanford Avenue, Suite B
Flushing, NY 11355**

(718) 358-3100

Livingston Pediatrics
(limited to infants children & adolescents)

RAMALAKSHMI YERRAMILI M.D.

By Appointment

345 Livingston Ave. 85 Brunswick Wood Dr.
New Brunswick East Brunswick
NJ 08901 NJ 08816

(908) 246-7171 (908) 238-6644

Weekend and Evening Hours Available

TELUGU JYOTHI'S 20 QUESTIONS OF THE MONTH

Every month Telugu Jyothi publishes 20 interesting questions on one subject and provides answers elsewhere in this issue.

This month's subject is RHINOCEROS.a.k.a Rhino. The rhino looks like a hold-over from prehistoric times. Today the magnificiently ugly rhino is on the verge of extinction. Undisturbed rhino lives for about 40 years most of which is spent eating and sleeping. They have a keen sense of smell. Adults rhinos are extremely near sighted which leads to charging and attacking first and later investigating. And here are the questions :-

1. What is the average weight of a fully grown rhino, as compared to elephant, hippopotamus, tiger, and man?
2. Is there a white rhino/green rhino/red rhino and where?
3. How many species of rhinos are there in the world?
4. Rhinos are killed for the horns. What do they do with the horns?
5. What is the average price of a horn?
6. How many horns do rhinos have?
7. Apart from poaching, what factors restrict the growth of rhino population?
8. In spite of all possible means to restrict poaching, it still goes on. Why?
9. What is the last ditch effort to save from poaching?
10. How much time does it require to dehorn a rhino?
11. Apart from dehorning, what other methods are used to save the rhinos?
12. What is the cost of dehorning a rhino?
13. Do the dehorned rhinos ever grow back the horns?
14. Apart from zoos, rhinos are being exported to other countries. Why?
15. Who are the regular importers of rhino horns. Who has stockpiles of horns?
16. What is CITES and what do they do for rhinos?
17. Do rhinos have natural enemies?
18. Which country has the most 'consumption' of horn (per person on avg)?
19. Which countries are now actively engaged in 'horn' traffic?
20. What is "trophy hunting without victim" and who started it?

Answers on page no.....38

For Financial Planning Contact Sekhar Vemparala

Our mission is to help clients achieve
their financial objectives
-prudently and thoughtfully-
through a long term relationship
with a trusted and
knowledgeable adviser.

Financial plans - Investment Portfolio Analysis
Tax Planning - Estate Planning - Pension Plans
Mutual Funds - Insurance - Life, Health, Disability

Contact Sekhar Vemparala for a complimentary
discussion of your needs

(800) 437-8526

(201) 447-3330

IDS

An American Express company

955 Lincoln Ave
Glen Rock NJ 07452

12

A Message From The Bank Non-Resident Indians Like To Call Their Own

'Non-Resident (Non-Repartriabie)' (NRNR) Deposit Scheme.

Our interest rates on NRNR Fixed deposits (w.e.f 4th February, 1993)

6 Months to less than 1 year	-	17% p.a.
1 Year and above but upto maximum of 3 years	-	18% p.a.

- * Deposits maintained in Indian Rupees.
- * Deposits accepted at any of our branches in India.
- * Interest paid monthly (discounted), quarterly or reinvested for better yield on quarterly basis.
- * Contracted rate of interest continues even after depositor becomes resident, till maturity of the deposit.
- * Exemption from Gift Tax for one time gifting to NRIs.
- * Can also be gifted to close relatives or any charitable trust in India.
- * Free from Indian Income Tax.

बैंक ऑफ़ इंडिया

(भारत सरकार का उपक्रम)

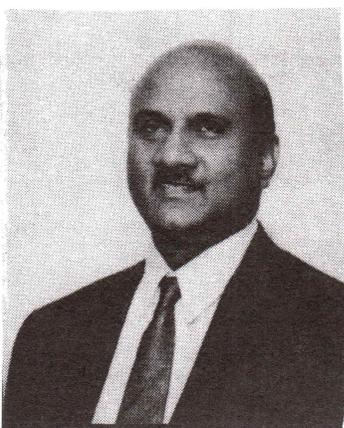
Bank of India

(Government of India Undertaking)

HEAD OFFICE: Express Towers, Nariman Point, Bombay 400021, India
NEW YORK BRANCH: 277 Park Avenue, New York, NY 10172 • (212) 753-6100
SAN FRANCISCO AGENCY: 555 California Street, Suite #4444, San Francisco, CA 94104 • (415) 956-6326
WEST INDIES BRANCH: P.O. Box 694, Grand Cayman, Cayman Islands, West Indies
FOR FDIC INSURED LOCAL DEPOSITS & NON-RESIDENT INDIAN DEPOSITS
PLEASE CALL OUR TOLL-FREE NO: 1-800-232-2828

INVESTMENT SERVICES

DISCOUNT COMMISSIONS ON STOCKS AND BONDS

VAIKUNTA MURTY GULIVINDALA
VICE PRESIDENT
WESTMINSTER SECURITIES CORPORATION
MEMBER
NEW YORK STOCK EXCHANGE, INC. & SIPC
19 Rector Street 11th floor
New York, NY 10006
1(800) 553-6428
1(212) 480-2503
Fax: (212) 480-2549

SERVICES INCLUDE:

- * Stocks and Bonds
- * Bonds for Children
- * Mutual Funds
- * Treasuries and Tax Exempt Bonds
- * IRA and Pension Plans
- * Portfolio Management
- * Accounts insured up to 10 million dollars.
- * Commissions less than Schwab and Fidelity.
- * The growth of your money is our primary interest.
- * Clearing agent: Pershing/DLJ Securities

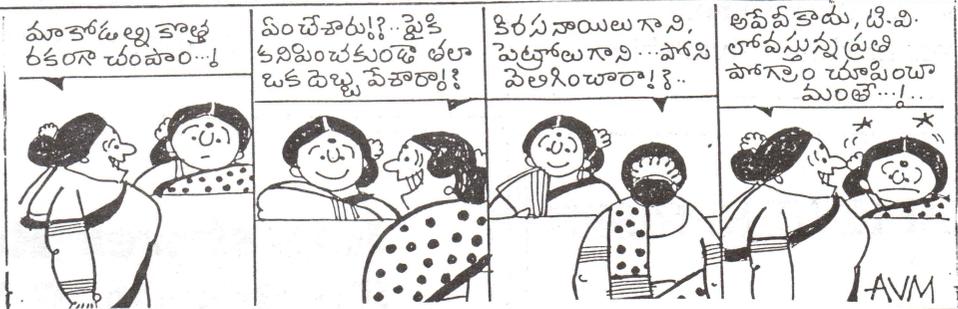
దసరా దీపావళి పండుగలు వైభవోపేతంగా జరిగాయి. ఐతే హీ సారి కొన్నవోట్ల టపాకాయలతో బాటు బాంబులతో దీపావళి పండుగ జరుపుతుకున్నారు. హైదరాబాదులో చాంద్ పాషా అనే వ్యక్తి టెఫెన్ బాక్సులో బాంబువేలి అతడే మరణించాడు. ఇతడు పాకిస్తాన్ ఏజెంట్లుగా పోలీసులు అనుమానిస్తున్నారు. కాశ్మీర్ లోని హజ్రత్ బల్ మసీదులో మిలిటెంట్లు ప్రవేశించి కల్లోలం సృష్టించారు. కర్ణాటకలో వీరప్ప మొయిలీ - రాజశేఖరిమూర్తిల మనస్ఫుర్త పార్టీకి ముసలంగా పరిణమించింది. ఈ ఉత్తరం మీరు చదివేనాటికి ఉత్తరభారతంలోని ఎన్నికల ఫలితాలు వెలువడేవుంటాయి. భవిష్యత్ రాజకీయ పరిణామాలు దానిమీద ఆధారపడివున్నాయి. మహారాష్ట్రలోని భూకంపంలో 35 వేలమంది చనిపోయారు. హైదరాబాదులో కూడా భూమి కంపించింది. కానీ, ఎట్టి ప్రమాదమూ జరుగలేదు. చీఫ్ ఎలక్షన్ కమీషనర్ శేషన్ భారతప్రధానిపై అపనిందలు వేస్తూ సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్ళడం విచారకరం.

హైదరాబాదులో డక్కన్ క్రానికల్ ఆంగ్లదిసపత్రిక కార్యాలయంపై మజ్జీస్ కార్యకర్తలు దాడిచేసి నష్టం కలిగించారు. తమకు నచ్చనివార్తలు పత్రికలలో వస్తే ఆ పత్రికలపై యిలా దౌర్జన్యానికి దిగడం అప్రజాస్వామికమని అంతా విమర్శించారు. మాజీకేంద్రమంత్రి పెండేకంటి వెంకటసుబ్బయ్య కన్నుమూశారు. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఆధ్వర్యంలో గుర్రం జాషువా, నాయని సుబ్బారావుగార్ల సంస్కరణ ఉత్సవాలు జరిగాయి. ఎన్.టి.రామారావుగారు కథానాయకునిగా 'శ్రీనాథకవిసార్వభౌముడు' చిత్రం విడుదల అయింది. దర్శకత్వం బాపు. చిత్రం మరీ క్లాసికల్ గా వుంది. త్యాగరాయగానసభ, హైదరాబాదులో వరుసగా తారాశాంకం, మహారథి కర్ణ, పాదకాపట్టాభిషేకం, రాయబారంవంటి పౌరాణికనాటకాలను ప్రదర్శించారు. ప్రసిద్ధ జర్నలిస్టు జి. కృష్ణ సప్తతి ఉత్సవం ఘనంగా జరిగింది. లాస్ ఏంజిల్స్ ప్రాంతంల జరిగిన అగ్నిప్రమాదం దృశ్యాలు ఇక్కడ టి.వి.లో చాలా ప్రముఖంగా చూపించారు. ఢిల్లీలో నవంబరు 1 నుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణ దినోత్సవాలు జరిగాయి. వరవిక్రయం వంటి నాటకాలు ప్రదర్శించారు. పోతుకూచి సాంబశివరావుగారు విశ్వసాహితీ సంస్థ ఆధ్వర్యం దసరా కవినమ్మేశ్వరి ఏర్పాటుచేశారు. ఆ సందర్భంగా 'అమెరికాలో తెలుగు సంస్కృతి' అనే అంశంపైన ప్రసంగం ఏర్పాటుచేశారు. అక్టోబరు నెలలో అనుకోకుండా భారీ వర్షాలు పడ్డాయి. జలాశయాల నీటిమట్టాలు గణనీయంగా పెరిగాయి. మంత్రాలయం వంటి ప్రాంతాలు వరదముంపుకు(తుంగభద్ర) గురి అయినాయి.

ఇటీవల జరిగిన ప్రముఖ సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో నూకలచినసత్యనారాయణగారి శాస్త్రీయ సంగీత కచేరీ ఒకటి. అలాగే విశ్వవిఖ్యాత మ్యూజిక్ మాంత్రికుడు పి.సి. సర్కార్ జానియర్ హైదరాబాదులో వారం రోజులు ఇచ్చిన ప్రదర్శనలు అద్భుతంగా వున్నాయి. విశేషాలు మళ్ళీ వ్రాస్తాను. అందాకా నెలవు.

- మీ ప్రాఫెసర్ ముదిగొండ శివప్రసాద్ - నవంబరు 6, 1993.

2-2-647/132B, Central Excise Colony, Hyderabad - 500 013, A.P. INDIA, Phone: 614668.

TRAVELLERS CHOICE

1170 Broadway, Suite 1202
New York, NY 10001
Phone: (212) 532-4006
Fax: (212) 532-4120

LOW DISCOUNTED FARES ON ALL AIRLINES - ALL YEAR AROUND (DOMESTIC AND INTERNATIONAL)

SPECIAL CORPORATE RATES FOR BUSINESS TRAVELLERS

DISCOUNTED GROUP RATES AND TOUR PACKAGES

ASSOCIATED OFFICES AT MADRAS, HYDERABAD, BANGALORE, & TRICHY

LAKSHMI VADAPALLI, M.D.

Board Certified in Internal Medicine

*** SPECIALIZING IN DIABETES ***

New Patients Welcomed

Accept Co-Med, Medicare, Pru-Care, Aetna
Metlife

(908) 821-0873

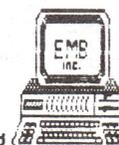
**3084 Highway 27
Kendall Park, NJ 08824**

Call for Hours and Appointment
Weekend and Evening Hours Available

ATTENTION PHYSICIANS!!!

MEDICAL CLAIMS PAPERWORK?

We take care of it all!

- Electronic claims processing
- Complete billing service
- Office computer assistance
- Electronic claims computer modules
- Payment made to doctor or patient
- Patient billing and paperless
- Insurance processing

**MEDICAL CLAIMS SHOULD NOT
BE A BURDEN.**

EFFICIENT MEDICAL BILLING, INC.

P.O. Box 5745

Trenton, NJ 08638-0745

(609) 883-3989

BHAVATH SAI ENTERPRISES

For All Your SAREE Needs

Marriages/Occasions

Kanjeevaram Silks, Mysore Silks, Kosa Silks,

Kalakshetra, Venkatagiri, Paturu, Gadwala etc.

Latest Designs/Wholesale Enquiries Invited

RANJANI POTHURI

(908)308 1709 (Evenings)

Rajeshwer Rao Kokkerala D.D.S.,

Cosmetic & General Dentistry

1418 Wythe Place

Bronx, NY 10452

(Near Grand Conc. & 171th Street)

Tel: (212) 681-8901

Tel: Eve: (914) 268-4920

A STEP IN THE RIGHT DIRECTION

A WASTE OF PAPER BY TODAY'S YOUNG ADULTS

For the past few years I have thoroughly enjoyed Telugu Jyothi - its intriguing articles, poetry, and tidbits all aimed to glorify Telugu literature and fine arts. A few months ago as I was doing my cover to cover reading of the magazine, I was stopped halfway through by a colored section. Curious by the title, "A Step in the Right Direction," I read an introduction about this group of students wanting to better communication between the generations through their writings. Although I am a skeptic from the old school of thought that believes that children should be seen and not heard, I decided to see what these kids had to say.

Their beginning articles were innocent; their biggest concerns were about not doing well in high school or meeting people in college. I had no problems with those articles because they dealt directly with issues under our control.

Slowly, the subjects became a bit more controversial. Articles on men and women interacting, "Indian standard time," and matrimonial ads were all rude and offensive. This group of students was directly attacking the values of us adults in the community with problems of little or no validity. Here they are trying to facilitate better communication, but the result is just the opposite. By writing on certain issues, the gap between the generations is increasing. While we as parents are doing our best to raise our children in a country

alien to us, they are furthering the alienation through unsound arguments that serve to only plant thoughts in other readers' minds.

Indians in America are a minority. As minorities we are very vulnerable to attack by the majority of Whites around us. Our only solution to maintaining our identity is to bond together as one. That means one group of Indians with similar thoughts and beliefs; not one group of parents and one group of children who cannot even agree on what time to show up to a function. If non-Indians were to read this youth section, they would openly see our weaknesses and we could never stand up to them.

I am hereby making a motion to dissolve "A Step in the Right Direction" for its detrimental effects on what a magazine such as Telugu Jyothi is attempting to do. Criticizing the morals and actions of elders is in no way helping to preserve Indian culture in America. Instead, it is helping to break it down. This blatant lack of respect these youths hold is appalling to the avid reader like myself.

Does anyone out there agree? Please respond care of the editors with your opinion.

- B.V. Rao
Wall, N.J.

Alliance wanted for a Muslim-Hindu girl, 4'9", 120 lbs., chocolate complexion, mediocre looking, GED w/ vocational specialty in cosmetology, currently unemployed, looking for suitable matches; caste and ethnicity no bar.

Caught your attention, huh? Did you ever think that you would see a matrimonial ad like the one above? I do not mean to criticize the methodology behind arranging marriages through such a forum. It is one's own prerogative. Our American community uses the classified ads all the time to find a mate. But who invented the standards for these things anyway?

What I mean to say, is that I have observed that Indian matrimonial ads have a buzzword list i.e. fair complexion, MS degree, beautiful, slim, handsome, good family, scientist, etc. If you want to place an ad in a local publication, but do not conform to the buzzword list, you should probably leave the truth out.

What if absolutely nothing about a person seems to conform to the list? Well then maybe these ads were not meant for a person such as the one described in the ad above. After all, in judging from these ads, everyone these days seems to have the looks of a model and the intellect of Einstein.

O.K...what is my point? Again, I am not bashing matrimonial ads. I just feel that we have become so accustomed to looking for uniformity in them, that every ad seems to be a cookie-cutter image of another. I guess I am ignorant growing up in American culture. I never saw the importance of a person's physical characteristics as an indication of a whole person. I never thought that a dark-skinned, short, semi-good looking, non-scientist was just horribly painful to be around. I also never judged a person by his or her background or family, after all there are enough examples of people who inspirationally overcame negative circumstances and came out much stronger than those from so called "good families."

Perhaps we should not merely judge a person from a one time reading of a bunch of words on a page. In turn, maybe we should be more honest in representing ourselves.

A point to ponder...

- Rajita Bhavaraju

HAVE YOU EVER BEEN ASKED...

What is the dot on your forehead for?
 Do you have a pet cow in your backyard?
 Do people in India ride elephants to school?
 Are you...arranged?
 Do you speak "Indian?"
 Does India have a formal government?
 How are Indira Gandhi and Mahatma Gandhi related?
 India...Pakistan...Sri Lanka... they're all the same, right?

How do you deal with these sorts of commonly asked questions? Do you write them off as ignorance or as stupidity? Is there an excuse for either one? Are they trying to insult you or are they genuinely curious?

How do you respond to these sorts of questions? Do you commend their inquisitiveness? Do you give an answer or do you openly wonder about their sincerity?

"I went to school today and we had a holiday party. We had a grab bag exchange and sang Christmas and Hanukkah songs. Last weekend I went to a Deepavali function. Where do I fit in?"

-Vasudha Bhavaraju

CONCERN CORNER

Dear Corner Keeper,

We are the parents of a tenth grade girl and we are requesting your opinion on a matter. Our daughter is an outgoing person and we encourage her to make new friends, but we have noticed that recently she has been associating with many more boys than girls. She insists that they are only friends, but we are still concerned when she spends so much time talking to them on the phone or even inviting them over to the house. We do not want her to think we do not trust her, but we are a bit uncomfortable with the situation. Thank you. - Mom and Dad, Flushing, N.Y.

Dear Flushing,

Believe it or not, your concern is not uncommon amongst parents of all backgrounds. Teenagers are molded by the people who are around them. In order to develop a broad view, the surrounding people must be diverse. Just as people of different races and cultures offer a variety of views on issues, members of the opposite sex can present a different perspective that your daughter might not normally see. Sharing ideas with all peers is a healthy part of growing up. Also, in the real world, single sex environments rarely exist, so there is nothing unusual about coed interaction. As far as your daughter's inviting boys over to the house, I believe that you, as a parent, have the right to set guidelines on where they may sit and talk. Keep the communication lines open on this matter. It's an important one. - C.K.

Dear Corner Keeper,

I am a parent planning a visit to India next summer with my two children (ages 12 and 14). I am concerned that my children have no interest in visiting their grandparents and cousins. They also complain how bad India is compared to U.S. in weather, sanitation, crowds and food. I don't like their attitude towards a country where their roots are! - Upset Mom, Dover, N.J.

Dear Upset mom,

You may want to tell them the great time you had with your family in India every time you visited them. Impress on them how affectionate grandparents and cousins are towards our children, giving them a VIP treatment. Also tell them about India's great sights like beaches, temples, historical buildings, life in big cities and villages. Tell them what an unusual experience they will bring back to share with their friends in U.S. Have a nice trip. - C.K.

A STEP IN THE RIGHT DIRECTION WOULD LIKE TO HEAR FROM YOU. PLEASE
WRITE TO US AT: A STEP IN THE RIGHT DIRECTION (TFAS)
1061 VAIL ROAD
PARSIPPANY, N.J. 07054

**తెలుగు కళాసమితి,
న్యూజెర్సీ అమెరికా
ఆదర్శంలో**

శ్రీ త్యాగరాయగానసభ - రేలంగి ఆర్ట్ ఆకాడమీ సహకారంతో
శ్రీ త్యాగరాయగానసభలో
నెలనెలా నాటకపథకంలో 10వ నాటకం

శ్రీ కె. శ్రీహరిమూర్తి & పార్టీ వారిచే
సంధ్య-చాయ నాటకం
(రచన : అత్తిలి పద్మావతికృష్ణ)

ముఖ్య ఆతిథి : శ్రీ టి.ఎల్. కాంతారావు
సిసీ నటులు

ప్రత్యేక సత్కారాలు : శ్రీమతి ఇందిరా జయంత్ కుమార్
శ్రీ కె.ఎస్. మూర్తి
వంశీ స్థాపక సభ్యులు

ఇప్పటి వరకు ప్రదర్శించిన నాటకాలు : 28-2-93 వలయం;
28.3-93 టీ కప్పులో తుపాను; 28-4-93 కామాయణం; 30 5 93
శ్రీకృష్ణ తులాభారం; 27-6-93 దొంగల బండి; 25-7-93 త్రివర్ణ
పతాకం; 29-8-93 సతీ సక్కుబాయి; 26-9-93 దైవశాసనం;
31-10-93 నర్తనశాల

డా॥ కె భాస్కరరెడ్డి ఆర్.ఎ. నారాయణరావు రేవతి రామకృష్ణ
చైర్మన్ డ్రామా ప్రధాన కార్యదర్శి, రేలంగి కార్యదర్శి-డ్రామా

'VAMSEE ENDOWMENT SCHEME'

వంశీ సభ్యులకు, జంటనగరాల కళాప్రియులకు-వందనాలు

నాటకాన్ని, కర్ణాటక సంగీతాన్ని, సాంప్రదాయ నృత్యాన్ని ప్రోత్సహించే నిమిత్తం నెలనెలా నాటక, సంగీత, నృత్యకార్యక్రమాలను ప్రారంభించడం జరిగింది. ప్రతి కార్యక్రమానికి రూ॥ 2000/- పారితోషికంగా ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. అయితే ఇంకా నృత్య కార్యక్రమాలు ప్రారంభం కాలేదు. 1994 జనవరి నుంచి నృత్య కార్యక్రమాలు ప్రారంభమవుతాయి. అంటే సంవత్సరానికి 36 కార్యక్రమాలు జరుగుతాయన్నమాట! ఇవికాక మరెన్నో సత్కార కార్యక్రమాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. అంటే ఈ 36 నాటక, సంగీత, నృత్య కార్యక్రమాల క్రింద సంవత్సరానికి రూ॥ 72వేలు ఖర్చవుతుంది. వై ఖర్చు, ఆహార్య పత్రక పోస్టేజీకి సంవత్సరానికి రూ॥ 12,000/- అవుతుంది. అంటే మొత్తం రూ॥ 84,000/- ఈ పథకం కింద ఖర్చవుతుంది. ఇకపోతే సాధారణ సభ్యత్వం విడివిడిగా రూ॥ 10/- మాత్రమే కార్యక్రమానికి రూ॥ 1/- మాత్రమే.

మిమ్మల్ని కోరేదల్లా ఇంటిల్లిపాటి ఈ కార్యక్రమాల్లో విరివిగా పాల్గొనండి. రూ॥ 1,116/- విరాళంగా ఇచ్చి ఎంథోమెంట్ స్కీమ్లో చేరండి, చేర్చించండి. మీ పేర, సంస్థ పేర మీ విరాళాన్ని డిపాజిట్టు చేసి వడ్డీ మాత్రమే ఈ కార్యక్రమాలకు వినియోగిస్తాం. I.T. exemption కూడా లభిస్తుంది. మీ విరాళాలు 'Vamsee Cultural & Educational Trust' పేర పంపండి.

శాంతి ఫౌండేషన్ చికాగో
(శ్రీమతి & శ్రీ డా॥ శాంతి శ్రీరామ్) మరియు
శ్రీమతి & శ్రీ డా॥ కిదాంబి రఘునాథ్, న్యూజెర్సీ
ఆదర్శంలో

శ్రీ త్యాగరాయ గానసభ సహకారంతో

నెల నెలా కర్ణాటక సంగీత గాత్రకచేరి

శ్రీ డి. రాఘవాచారి మరియు శ్రీ డి. శేషాచారి & పార్టీ
(ప్రాబ్రాబాద్ బ్రదర్స్)

ముఖ్య ఆతిథి :

శ్రీ జె.వి. సోమయాజులు
సిసీ రంగస్థల నటులు

ప్రత్యేక సత్కారాలు : వేంకటేశ్వర్లు (వెంబర్తి కళాకారుడు)

శ్రీ లంక వెంకటేశ్వరరావు
(వంశీ స్థాపక సభ్యులు)

ఇప్పటి వరకు సమర్పించిన కార్యక్రమాలు
1-9-93 లలిత-హరిప్రియ & పార్టీ,
9-10-93 మాలతీ పద్మనాభరావు గాత్రకచేరిలు.

ఎ.ఎస్. మూర్తి
కార్యదర్శి

గాయకశిరోమణి కల్లూరి మురళీకృష్ణ
చైర్మన్, వంశీ సంగీతకార్యక్రమాలు

నెలనెలా నాటక పథకం క్రింద మన తెలుగు కళా సమితి అరునెలల పాటు (మొదటి ప్రదర్శనకు మన బ్రష్టి శ్రీనివాసరావు గారు విరాళమిచ్చారు) వంశీ వారు త్యాగరాయగాన సభలో నిర్వహిస్తున్న నాటకాలకు నెలకు 2000 రూపాయల విరాళాలివ్వడం మీకు విదితమే. ఈ ప్రణాళికను ఎన్నో సంవత్సరాలపాటు కొనసాగించాలన్న అభిప్రాయం కూడా ఉన్నట్లు మీకు విదితమే. అయితే మీ సహాయసహకారాలు, విరాళాలు కావాలి. అలాగే ఒక్క హైదరాబాదులోనే కాకుండా మిగతా నగరాలలో కూడా వీటిని ఏర్పాటు చేయవచ్చును. మీరు ఏ ప్రదేశాలలో ఈ పథకాన్ని కావలెనుకుంటే అక్కడ ఏర్పాటుచేయడానికి, తె.క. స. మరియు వంశీ సిద్ధమే. పౌరాణిక నాటకాలను కూడా ఏర్పాటుచేయవచ్చును. మీ సలహాలను మాకు అందజేయండి. మన తెలుగు కళా సమితి ప్రారంభించిన కథలపోటీని పది సంవత్సరాలుగా నిర్విఘ్నంగా నిర్వహిస్తుండడం మీకు తెలుసు. ఈ పోటీలకు పలువురు సభ్యులు, శ్రేయోభిలాషులు విరాళాలిచ్చారు. తెలుగు కళలను పోషించడం మన సమితి ప్రధానోద్దేశ్యం.

వంశీ ఆర్ట్ థియేటర్స్ - ఇంటర్ నేషనల్
(Sponsored by Vamsee Cultural & Educational Trust)

తెలుగు కళాసమితి న్యూజెర్సీ - రాజాలక్ష్మి
ఫౌండేషన్వారి కథల పోటీలో బహుమతి
పొందిన కథ

తెల్లారే పక్కింటి ప్రసూనాంబగారు మోసుకొచ్చిన
ముద్దుల మనవరాలి ముచ్చట్లు వినగానే శాంతమ్మగారి
మనసంతా మలేరియా మందుమింగుడుపడనంత విషా
దంగా మారిపోయింది.

ఆ వూటకి తన మనసులోని సంఘ
ర్షణని మనసులోనే త్రొక్కిపట్టి అన్యమ
నస్కంగా ఆనాటి పని అయిందంటే-
అయిందన్నట్టుగా పూర్తిచేసింది.

పాతికేళ్ళుగా తానొక తపస్సుగా
పెంచి-పెద్దచేసిన తన కన్నులజ్యోతి,
ఈరోజు తన ఆశయాలూ- ఆదర్శాలూ
కూకటివేళ్ళతోసహా కూలిపోయే పనులు
చేస్తోందంటే - ఏమాత్రమూ నమ్మలే
కపోతోంది.

అయినా! ఆమె ప్రత్యక్షంగా చూసి
మరీ చెప్పిన విషయాలను నమ్మకుండా
వుండేదెట్లా? ఏది ఏమైనప్పటికీ తను
రేపు హైదరాబాదువెళ్ళి, అసలు సంగతే
మిటో ప్రత్యక్షంగా చూసి తెలుసు
కోవా లనే స్థిరనిశ్చయానికి వచ్చిన
తర్వాతకానీ శాంతమ్మగారికి
కుసుకుపట్టిందికాదు.

చూస్తూండమని ఆయాల్లకూ, పని
పిల్లకూ అప్పగించలుచెప్పి, మరునాటి
ఉదయమే హైదరాబాదుకి బయలుదే
రారు.

ఉత్తరం పత్తరం లేకుండా ఊడప
దిన అమ్మమ్మను చూడగానే ఆనందో
ద్వేగంతో ముద్దమందారంలా వికసిం
చింది జ్యోతి వదనం.

గలగలా ఎగసిపడుతూన్న జలపా
తంలా సంతోషతరంగాల మధ్య కిలకి
ల్లాడుతూ కబుర్లు చెప్తూన్న మనవ

రాలి ఉల్లాహాన్ని చూడగానే అప్పటిదాకా
తన మనసులో చెలరేగుతూన్న ఆవేశపు
జ్వాలలన్నీ అణగిపోయి, అనురాగపు
అలలు ఎదలో ఎగసిపడగా, ముద్ది
పెంగా ముద్దులు పెడుతూ హృద
యానికి హత్తుకుంది శాంతమ్మగారు.

ఆరోజంతా మనవరాలికిష్టమైన
వంటకాలు చేసిపెడుతూ కొత్త సంసా
రపు ముద్దూ-ముచ్చట్లతో తను వచ్చిన
విషయమే మర్చిపోయి హాయిగా గడి
పేసింది శాంతమ్మగారు.

మరునాడు మనవరాలివెంట తను
కూడా నర్సింగ్ హోమ్ చూడటానికి
వస్తానంటూ బయల్దేరారు శాంతమ్మ
గారు.

'నర్సింగ్ హోమ్ లో ౬ గంట గడిపే
సరికి ప్రసూనాంబగారు
చెప్పిన చేదు

నిజం ప్రత్యక్షంగా చూసి తరించిన
శాంతమ్మగారి మనసు వేదనతో విలవి
ల్లాడిపోయింది.

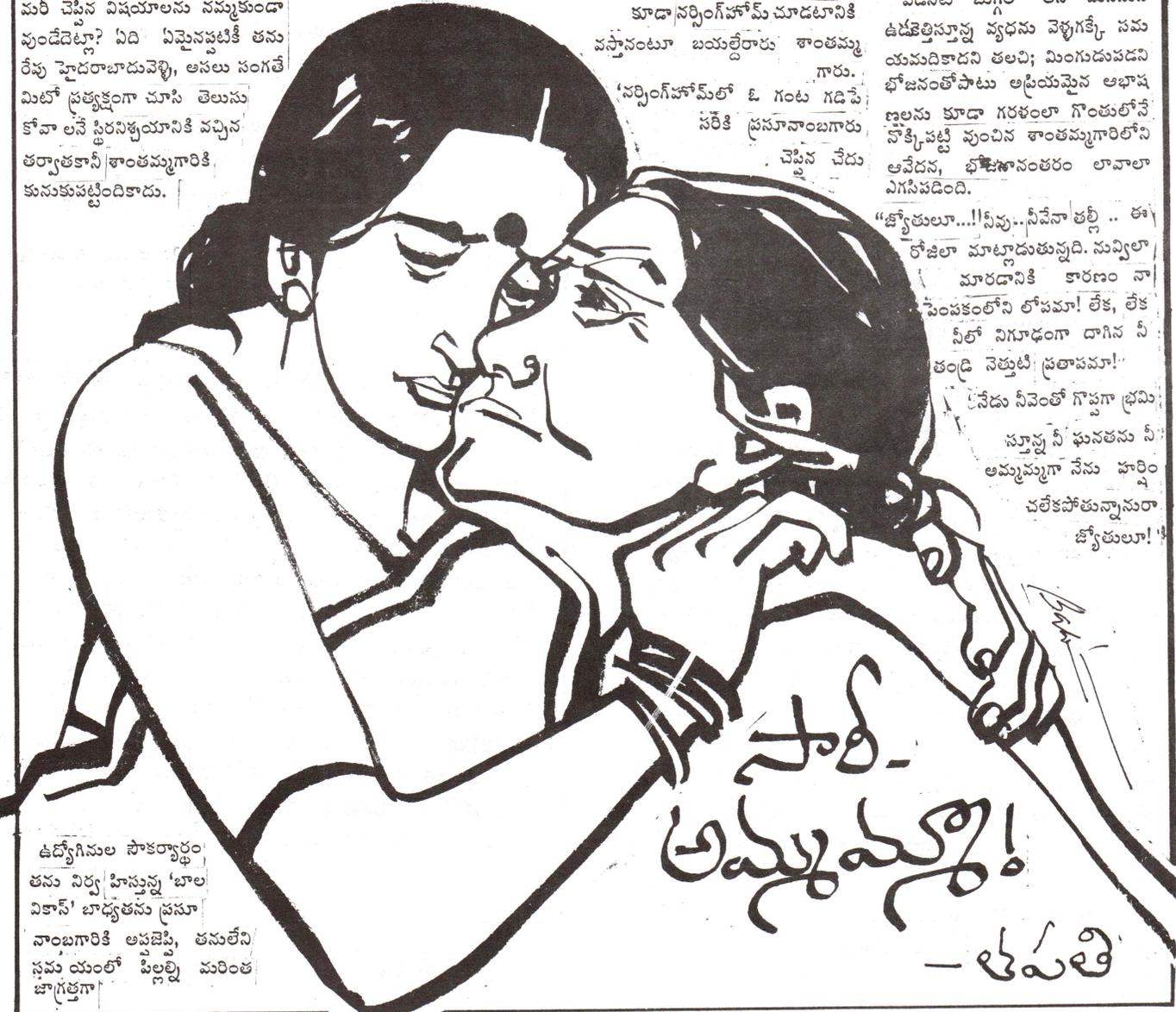
తన మనసుని మెలిపెడుతూన్న ఆవే
దనను జ్యోతికిలా తెలియజెప్పాలో నిర్ణ
యించుకోలేని సందిగ్ధంలో తనలో
తనే మద్దనపడుతూ ఇంటికి చేరుకు
న్నారు శాంతమ్మగారు.

అమ్మమ్మ మనసులోని సంఘర్షణ
ఎరుగని జ్యోతి భోజన సమయంలో
తాము చేస్తున్న ఘనకార్యాలను
మరిత గొప్పగా చెప్పసాగింది.

వేడినీటి బుగ్గలా తన మనసుని
ఉడతెత్తిస్తూన్న వ్యధను వెళ్ళగక్కే సమ
యమిదికాదని తలచి; మింగుడుపడని
భోజనంతోపాటు అప్రియమైన అభాష
ణలను కూడా గరళంలా గొంతులోనే
నొక్కిపట్టి వుంచిన శాంతమ్మగారిలోని
ఆవేదన, భోజనానంతరం లావాలా
ఎగసిపడింది.

"జ్యోతులూ...! నీవు... నీవేనా తల్లీ .. ఈ
రోజిలా మాట్లాడుతున్నది. నువ్విలా
వారదానికి కారణం నా
పెంపకంలోని లోపమా! లేక, లేక
నీలో విగూఢంగా దాగిన నీ
తండ్రి వెత్తుటి ప్రతాపమా!"

నేడు నీవెంతో గొప్పగా భ్రమి
స్తూన్న నీ ఘనతను నీ
అమ్మమ్మగా నేను హర్షిం
చలేకపోతున్నానురా
జ్యోతులూ!"

ఉద్యోగినుల సౌకర్యార్థం
తను నిర్వహిస్తున్న 'బాల
వికాస్' బాధ్యతను ప్రసూ
నాంబగారికి అప్పజెప్పి, తనులేని
స్థమయంలో పిల్లల్ని మరింత
జాగ్రత్తగా

నారీ-
అమ్మమ్మా!
- ఆపతి

పాలికిళ్ళక్రితం మలికాస్తుకి వస్తూన్న మీ అమ్మతో, 'మళ్ళీ ఆడపిల్లే! వుడితే అక్కడే పారేసిరా!' అని నిర్దాక్షిణ్యంగా మీ అమ్మను అణిపించిన నీ తండ్రి పురుషాహంకారానికి - సమాధానంగా, ఈ ఒంటరి చేతులతో నిన్ను పెంచి, పెద్దచేసి, నారిలోకానికి నిన్నొక మేలిమి వజ్రంగా తీర్చిదిద్దిన ఈ అమ్మమ్మకు ఈనాడు 'ఓ గొ...ప్ప గైనకాలజిస్టుగా' నీ ఘనతనిలా చూపిస్తున్నావా తల్లీ!

అడబ్రతుకులోని అబలత్వాన్ని రూపుమాపాలనే ఆదర్శానికి ఆశయసాధనకూ అంతవైన ఈ వృద్ధనారి చైతన్యానికి - అసలు అడవుట్టుకే లేకుండా అంకురంగా నిర్మూలిస్తే మరింత సమస్యతో వుండబోవనే దౌర్భాగ్యపు దీన మాతల రాతిగుండెల రూకలతో ఆన కట్ట వేస్తున్నావా జ్యోతులూ!

అడుగడుగునా నీ చిన్నారి సంస్కారపు సుమసారభాలతో పరవశించిన ఈ తనువుకు, ఈనాటి నీ సురకత్తుల కోతలతో 'ప్రకృతి పిండాల' పరిణతినే నిరోధిస్తూ పలాయన చిత్రపు సమాధిని కడుతున్నావా తల్లీ!

"ఇంత చదువూ చదివి ఇంగితజ్ఞానమే కోల్పోయిన 'నీ పాషాణపు ప్రగతి పథానికి నా జోహార్లు!!" అంటూ విప్పత్తువగా నేలకొరిగిపోతూన్న అమ్మమ్మ ఆవేశంలోని అంతర్యం అర్థమయిన జ్యోతి, పశ్చాత్తాపంతో కుమిలిపోతూ అమ్మమ్మను పొదివిపట్టుకుని;

ఇక ముందిలాంటి అమానుషమైన అతితెలివిపనులు చేయను అమ్మమ్మా!

'నన్ను క్షమించు అమ్మమ్మా! స్ట్రీక్!' కాబోయే ప్రతి తల్లికీ ఆడపిల్లను దైర్యంగా కని పెంచి పెద్ద చేయటానిక వసరమైన ఆత్మవిశ్వాసమనే టానిక్కుని అందించి, నీ ఆదర్శానికి 'అమరజ్యోతి' నౌతాను."

'స్ట్రీక్ అమ్మమ్మా! ఒక్కసారి నా అవివేకాన్ని మన్నించానని చెప్పనూ! ... అమ్మమ్మా --- స్ట్రీక్!'

'స్ట్రీక్ అమ్మమ్మా--! అయామ్ సారి!!'

"సారి --- అమ్మమ్మా ---!!!"

గోడమీది కవిత్యం

మొక్క పెరిగేందుకు కావాలింది --- నీరు ప్రగతి మొక్క తాగేది మాత్రం గతి మాలిన వాళ్ళ కన్నీరు --- సీయస్సీ మురళి

మొదటి రాత్రి

మన మనసులు కలసినవేళ అది మమతల గాలులు వీచినవేళ అది వలపుల జల్లులు కురిసినవేళ అది అనురాగపు మల్లెలు పూచినవేళ అది పరువము వాహిని పొంగి పొరలివేళ అది ఊహోగానము ఉరకలు తొక్కినవేళ అది అలకలు విసుగులు అసలే లేనివేళ అది నీ సొంపుల వంపులు తొలిసారిగా నే కనులారా కాంచినవేళ అది చిలిపి జాబిలి సిగ్గుతో మబ్బుచాటున దాగినవేళ అది అదీ ఇదీ కాని అయోమయములో మనమున్నవేళ అది మనమిద్దరమొకటై ఆనందపుటంచులు చూసినవేళ అది మరల మరల మరల మరల తిరిగిరానివేళ అది నీ జడలోని మల్లెల మత్తుకు నే చిత్తయిపోయినవేళ అది నీ అధరామృత మధురీమలో నే వోలలాడినవేళ అది అనుభవైక్యవేద్యమైనవేళ అది భాషా భావాలకు అతీతమైనవేళ అది అదే అదే మన మొదటిరాత్రివేళ అది

-ఎన్.ఎస్.ఎన్. మూర్తి
Hyderabad, AP

ఆనాటికి ఓ కట్ట కవితల్ని వంకర్ పెట్టుకుని వ్రాశామీమీకి నెల్లాడు. అన్నీ సంపాదకునికి టేబుల్ మీద పడేశాడు. ఆయన నాటి వంక మాడకుండానే "నీ విషయం మీద రాశా"

చెప్పండి ముందు!" అడిగాడు.
"నా కవిత్యంలో క్షాంతలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి" అన్నాడు కవి ఆవేశంగా.
"కవిత్యంలో క్షాంతలు కాదు. క్షాంతల్లో మీ కవిత్యం పెడతే తాగుంటుంది!" అన్నాడు సంపాదకుడు తాపంగా --- ఓ కవిత చదివించారావ.

— *[Signature]*

తుమ్మెదనై పాడనా?

మల్లెపూవులాంటి నవ్వు మరోసారి ఏదీ? మురిపించకు. చెలీ! నన్ను. మరువలేను మరి మరి.

పరువాలే పరిమళాలు పారిజాత సుమదళాలు వలకరించు నీ సొగసులు వలపుల విరితోరణాలు నిలువెల్లా సోయగాలు పిలిచే సిరివెన్నెలలు చిరునవ్వులు నాపాలును పలికించే కన్నెరలు. **||మల్లె||**

కొనగోటికి తెలుసునులే ఎడవీణల రాగాలు ఎలతేటిని పిలుచునులే విరిజాణల భావాలు కొనగోరై మీటనా కోటిరాగమాలికలు తుమ్మెదనై పాడనా కమ్మని తొలి కోరికలు **||మల్లె||**

— దూసి ధర్మారావు
Sringavarapukota, AP

అనుభవం (?)

ఉండాలి శ్రీవారి ! శ్రీమతి అనుగ్రహం శుభానికి చుక్కెదురు అగ్రహం!
రానీకు ఎడబాటనే శనిగ్రహం
చేసుకో నీ ఇల్లు, రతీమన్మథ నివాసగృహం!

(వివరణ: శారీరకంగా ఎడబాటేకాదు, మానసికంగా చిన్న-చిన్న కలతలవల్లకూడా ఎడబాటు తప్పదు. అందుకు toll సంసారజీవితమా??) ధ్యేయం)

— బేతనవల్లి బోస్
Fairlawn, NJ

అపరాధిని

అపరాధిని నపరాధి నపరాధిని నన్ను కరుణించి క్షమించు కరుణానిధీ.... **||అపరాధి||**

వరదుడవె నీ దరిజేర రమ్మంటె బురదలో పొరలుచు దరిజేరకుంటి.... **||అపరాధి||**

పరులను ననువలె ప్రేమించమంటె పరులను అరులని ద్వేషించుచుంటి.... **||అపరాధి||**

దాచిన సొమ్మంతా దోచి యిమ్మంటె దాచుచుంటిని వైగా దోచుచునుంటి.... **||అపరాధి||**

శత్రువు లార్చుర చేరదీయకుమంటె 'దాసోహమ'ని వారికి దాసుడనొచుంటి.... **||అపరాధి||**

'దేహమె నేన'నే మోహము విడమంటె దేహసౌఖ్యములకె దేవులాడుచుంటి.... **||అపరాధి||**

ఏనాటి పుణ్యమో ఈనాడు నిసుగంటి ఏనాటి పాపమో నీమాట వినకుంటి.... **||అపరాధి||**

— మంత్రవాది శ్రీరామమూర్తి
Edison, NJ

DAMA VENKALAH ASSOCIATES

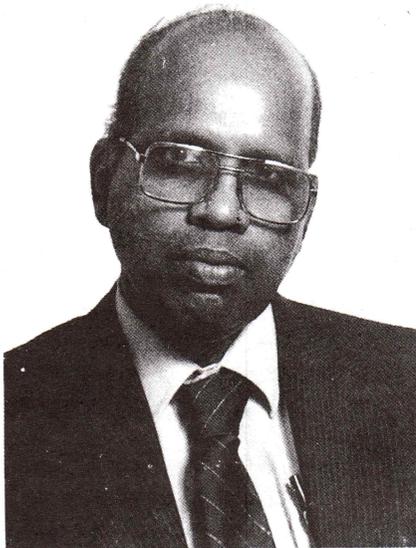
TAXES, INSURANCE & PENSION SERVICES
(T.I.P.S)

EXPERTISE ON ESTATE TAXES

140-14 Laburnum Avenue
Flushing, NY 11355

(718) 762-7173, (718) 961-3654, (908) 463-1220
Fax: (718) 359-7384

Seminars on Estate Taxes, Insurance & Pension
Call for convenient locations

A half century of low cost

20-year dividend histories
Whole life, Male age 35, Issues 1921-1970

Year:	Ranked first:	NML rank:
1941	Metropolitan	2
1942	Northwestern Mutual	1
1943	Northwestern Mutual	1
1944	Northwestern Mutual	1
1945	Northwestern Mutual	1
1946	Mutual Life Assurance, Canada	2
1947	Northwestern Mutual	1
1948	Teachers Insurance & Annuity	2
1949	Mutual Life Assurance, Canada	2
1950	Mutual Life Assurance, Canada	2
1951	Mutual Life Assurance, Canada	2
1952	Mutual Life Assurance, Canada	2
1953	Mutual Life Assurance, Canada	3
1954	Great West, Canada (non-par)	3
1955	Manufacturers (non-par)	4
1956	Metropolitan	2
1957	Metropolitan	2
1958	Northwestern Mutual	1
1959	Metropolitan	3
1960	Metropolitan	2
1961	Metropolitan	2
1962	Northwestern Mutual	1
1963	Northwestern Mutual	1
1964	New York Life	2
1965	Mutual of New York	7

1966	Mutual of New York	7
1967	John Hancock	3
1968	John Hancock	2
1969	John Hancock	2
1970	Northwestern Mutual	1
1971	Northwestern Mutual	1
1972	Northwestern Mutual	1
1973	Northwestern Mutual	1
1974	Northwestern Mutual	1
1975	Northwestern Mutual	1
1976	Northwestern Mutual	1
1977	Northwestern Mutual	1
1978	Northwestern Mutual	1
1979	Northwestern Mutual	1
1980	Northwestern Mutual	1
1981	Northwestern Mutual	1
1982	Northwestern Mutual	1
1983	Northwestern Mutual	1
1984	Northwestern Mutual	1
1985	Northwestern Mutual	1
1986	Northwestern Mutual	1
1987	Northwestern Mutual	1
1988	Northwestern Mutual	1
1989	State Farm	2
1990	Northwestern Mutual	1

Source: Best's Review, Best's Flitcraft Compend

With Best's first study using historical 20-year interest-adjusted cost indexes in 1973, Northwestern began an unprecedented 16 consecutive first-place rankings.

But what happened before Best's 20-year actual histories using interest-adjusted cost indexes?

Northwestern Mutual's Actuarial Department, compiled an independent study of policies issued as far back as 1921 — 50 years of 20-year dividend histories. Included were companies ranked among the current top 25 in assets, among them several companies issuing nonparticipating policies. Their research shows 28 first-place rankings by Northwestern in the last 50 years.

Companies ranking first with the lowest 20-

year interest-adjusted surrender cost index since 1941 are:

Company	1st-place rankings
Northwestern Mutual	28
Metropolitan	6
Mutual Life Assurance, Canada	6
John Hancock	3
Mutual of New York	2
Great West Life, Canada	1
New York Life	1
Teacher's Insurance & Annuity	1
Manufacturers	1
State Farm	1

**Northwestern
Mutual Life®**

The Quiet Company® Where actions speak louder than words.

ఇండియాలో అయితే.....

కొవ్వలి (కాలూరి) జ్యోతి, Toronto, Canada

'డాం' అంటూ ఆటంబాంబు పేరిన చప్పుడికి ఉలిక్కిపడి లేచాను. ప్రతి సంవత్సరంలాగే ఈసారి కూడా చిన్నన్నయ్య మళ్ళీ గెలిచాడు. ప్రతి ఏడూ వన్ను ఉడుకించి, నాతో పోటీ పెట్టుకుంటాడు. దీపావళినాడు ఎవరు తెల్లవారకముందే లేస్తారో అని. నేను ఎంత ప్రయత్నం చేసినా ప్రతిఏడూ నాకంటే ముందరే లేచి నేను పడుకునే కిటికీ ప్రక్కనే బయట ఒక టపాకాయ పేల్చి నన్ను నిద్ర లేపుతాడు మా విజయన్నయ్య. ఎట్లాగూ గెలుపు వాడిదే కాబట్టి 'వాడి వెక్కిరింతలు కూడా ఎక్కడ పడతాను' అనుకుని బద్దకంగా మళ్ళీ ముసుగు తన్నాను నేను. 'ట్రేంగ్ ట్రేంగ్' మంటూ మోత. ఇదేమిటి ఈ శబ్దం! కొత్త రకం టపాకాయా? అనుకుంటూ మంచంమీదే మళ్ళీ దొర్లాను. మోత ఆగటం లేదు. విసుగా లేచి కూర్చున్నాను కళ్ళు మలుముకుంటూ. చుట్టూ చీకటి, ప్రక్కనే అలారం మోత. పూర్తిగా మొలకవ వచ్చింది. నేను నిద్ర లేచింది టౌరంట్ మహానగరంలోనని, ఇంతసేపూ దీపావళి గురించి తియ్యని కలలు కంటున్నాని అర్థమయింది. పెద్ద నిట్టూర్పుతో మంచం మీదనుంచి అతి ప్రయాసతో, విసుగుతో లేచాను. చీకటి. చలి...నిజం ఈనాడు దీపావళే...కానీ ఇక్కడేం దీపావళి...

మెత్తటి బాత్ రూం చెప్పలలో పాదాలు దూర్చి కాళ్ళిడ్చుకుంటూ కిందకి దిగాను. కాఫీ మెషిన్ ఆన్ చేస్తూ ఊహిల్లో మళ్ళీ ఇండియాకి వెళ్ళిపోయాను. చిన్నప్పుడు ఈ పాటికి అమ్మమ్మ, అమ్మ హడావిడిగా మాకందరికి తలంటి స్నానాలు చేయిస్తుండేవారు. బాయిలర్ లో బొగ్గులకి నిప్పంటించి, వేడిగా నీళ్ళు కాచి, కళ్ళలోకి కుంకుడురసం పోకుండా జాగ్రత్త పడుతూ, కథలూ ఖబుర్లూ చెబుతూ మా అమ్మమ్మ నీళ్ళుపోస్తుంటే నిద్రమత్తు పూర్తిగా వదిలి దీపావళి సరంభం ఆరంభం అయ్యేది. ఒక చేతిలో కాఫీ కప్పు, ఇంకొకచేతిలో ఆరోజు న్యూస్ పేపరు తీసుకుని మేడమీదకి వెళ్ళి శ్రీవారికి సుప్రభాతం పలికాను. నెమ్మదిగా 'హాపీ దీపావళి' అని గొణిగాను. 'హాపీ మార్నింగ్' నిద్ర మత్తులోంచి శ్రీవారి జవాబు. తమ బాత్ రూంలోకి దూరారు. నేను మరొక బాత్ రూంలోకి దూరి షాంపూతో తలకి స్నానం చేసి రోజూ వేసుకునే యూనిఫాం - అంటే జీన్స్, స్వెట్ షర్ట్ - వేసుకుని బాబ్ డ్ హాయిర్ ని మూడు నిమిషాలలో హెయర్ డ్రయర్ సహాయంతో డ్రైట్ చేసుకుని, ముఖానికి పవుడర్ అర్చుకుని బయట పడ్డాను. ఇండియాలో అయితే ఈ పాటికి అమ్మ, నడుముకిందకి వచ్చే ఒత్తైన నా జుట్టుకి సాంబ్రాణి పొగ పట్టింది, ఓపికగా చిక్కు ముడులు విప్పి, అందంగా తల దువ్వి, బోలెడన్ని పూలు పెట్టి దీపావళికి కొన్న పట్టు పరికిణీ వేసి స్నేహితులందరికీ వెళ్ళి చూపించు అని పంపేవారు.

ఆలోచనల మధ్య అప్రయత్నంగానే శ్రీవారికి టోస్ట్, మధ్యాహ్నానికి సాండ్ విచ్ తయారుచేశాను. 6.30 కల్లా శ్రీవారు సూటు, బూటు తగిలించుకు కిందకి దిగారు. పది నిమిషాలలో బ్రేకఫాస్ట్ ముగించి. బయలుదేరారు ఆఫీసుకి. 'హాపీ దీపావళి' అన్నాను మళ్ళీ. 'సీ యూ లేట్' అంటూ వెళ్ళి పోయారు. ప్రొద్దున్నపూట ఏం మాట్లాడినా ఆయన బుర్రలోకి దూరదు. నిట్టూరుస్తూ తలుపులు వేసుకుని ఇంట్లోకి వెళ్ళాను.

దైనందిన కార్యక్రమంలో తరువాతి మెట్టు పిల్లల్ని స్కూలికి తయారు చెయ్యటం. ముందర పెద్దవాడి రూములోకి వెళ్ళి 'అనిల్ టైమయింది లే నాన్నా' అంటూనే కూతురి రూములోకి వెళ్ళి 'చిన్ని తల్లీ వేకప్ టైం' అన్నా. ఇద్దరూ కదలటం లేదు. రెండు గడులమధ్య అలా పది నిమిషాలు నడిచాను. ఇండియాలో అయితేనా టపాకాయల మోతకి ఈ పాటికి ఊళ్ళో అన్ని మంచాలూ ఖాళీ అయి వుండేవి. మొత్తంమీద ఎలాగయితేనే ఇద్దర్నీ లేపి చెరో బాత్ రూంలోకి తరిమాను. ఇక రెండు

బాత్ రూంల మధ్య నా భరతనాట్యం మొదలయింది. కొడుక్కి టూత్ పేస్టు తప్ప flavourది ఇచ్చానుట, కూతురికేమో pink టవల్ ఇవ్వలేదుట. పండగపూట దెబ్బలు కొట్టడం ఇష్టంలేక ఎక్కడలేని సహనాన్ని నాకు నేనే కల్పించుకుని ఇద్దర్నీ చెరోక బాత్ టబ్ లోకి చేర్చాను. 'ఇవ్వాళ దీపావళి' అంటూ ఇద్దరికీ పొద్దున్నే షాంపూతో తలంటి పోసాను. ఇద్దరూ ఒకటే గొడవ 'చలి వేస్తోంది, పొద్దున్నే తలంటి ఏమిటి?' అని. ఇద్దరికీ 'ఇండియాలో అయితేనా...' అంటూ ఒక లెక్కరు దంచుతూ, కొత్త బట్టలు తొడిగాను. మూడు నెలలకి ఒకసారి సీసన్ మారినప్పడల్లా winter clothes, summer clothes అంటూ రకరకాల బట్టలు కొంటూనే ఉంటాం. అందువల్ల కొత్త బట్టలు వేసుకున్నప్పుడు చిన్నప్పుడు నాకున్న మజా వీళ్ళలో కనిపించదు. మళ్ళీ పెద్ద నిట్టూర్పు వెడలింది నానించి. ఇద్దరూ తయారయి కిందకి దిగి ఫామిలీ రూంలో వున్న T.V. ముందర చేరారు. 'నాకు care bear showనే కావాలి' కూతురు అరుపు. 'వీల్డేడు Star Trek తప్ప వేరే చూడను' కొడుకు సమాధానం. 'ఇదిగో ఇద్దరూ ఏదోలాగ మీ problemని solve చేసుకోపోతే నేను News channelకి మార్చే స్తాను,' నా బెదిరింపు. ఇద్దరూ గెప్ చిప్ గా 'Ninja Turtles' చూడటం మొదలు పెట్టారు. ఇద్దరికీ చెరో కప్పులో cereal ఇచ్చి, ఇంకొక కప్పు నాకోసం నింపుకుని, కిచెన్ టేబిల్ దగ్గర పేపరుతో సహా కూర్చున్నాను. పేపరు మీద మనసు లగ్నం కావటంలేదు. ఆలోచనలు మళ్ళీ ఇండియా వైపుకి మళ్ళాయి. ఈ పాటికి టపాకాయలు కాల్చి అందరం ఆకలితో పంటఇంటి వైపుకి వెళ్ళేవాళ్ళం. ముందర తియ్యటి లడ్డా తినిపించి, కమ్మటి టిఫిన్ పెట్టేవారు అమ్మ. చకచకా తినేసి అక్కయ్యతోపాటు బయల్దేరాన్ని చుట్టుపక్కల ఉన్న అందరిళ్ళకీ ఫలహారాలు పంచి, వాళ్ళకి శుభాకాంక్షలు తెలిపేందుకు. అదిగో అప్పుడే జరిగేవి కొత్తచీరలు, నగల గురించి బేరీజులు, భేషజాలు. అదీ ఒక సరదానే.

ఆలోచనల మధ్య టైం చూసుకోలేదు. 8.15 అయిపోయింది. పిల్ల లిద్దర్నీ టి.వి. ముందర్నించి లేపి, షూస్, కోట్లు వేయించి కారులోకి ఎక్కించాను. కారి ఆన్ చేసి హీల్ ఎక్కువ చేసాను. 'ఇదెక్కడ చలో బాబు, ప్రాణం తీస్తోంది' రోజూ అనుకునే హాపీ 'ఇంకా అప్పుడే, ఫిబ్రవరి కాదుగా ఇది. ముందున్నది ముసళ్ళ పండుగ.' నాకు నేనే చెప్పకునే సమాధానం. కారు మా రోడ్డు దాటి మెయిన్ రోడ్డు మీదికి చేరింది. ఇవ్వాళ 10 నిమిషాలు ఆలస్యంగా బయలుదేరేసరికి ట్రాఫిక్ రవల్తో ఇరుక్కుపోయాను. కారుని అతి నెమ్మదిగా ముందరికి జరుపుతున్నాను. ఏమయినా సరే ఇండియా గురించిన ఆలోచనల్ని ప్రక్కకి నెట్టి కారుని జాగ్రత్తగా నడపకపోతే...అమ్మో! ఇంకేమయినా వుండా. మొత్తానికి పిల్లల్ని 15 నిమిషాలు లేటుగా స్కూల్లో దింపి, దార్ల డ్రైవ్ నర్స్ వద్ద శ్రీవారి సూటు తీసుకుని, bank teller దగ్గర ఆ నెలకి కట్టవలసిన బిల్స్ అన్నీ కట్టేసి ఇంటికి చేరే సరికి 11 గంటలయింది. చకచకా వంటగది, పూజగది సర్దుకుని, ఫామిలీ రూంలో క్రితం రాత్రి వదిలిన పుస్తకాలు, బొమ్మలు అన్నీ ఏరుకుని మేడమీదకి వెళ్ళాను.

ఇండియాలో ఈ పాటికి నేనూ నా స్నేహితులు చేరి ఆ రాత్రికి ఎవరెవరం ఏమేం టపాకాయలు కాలుస్తాం, ఎవరింటి ముందర పేరిన టపాకాయల చెత్త ఎక్కువగా చేరుతుంది వంటి విషయాలపై పోటీలు వేసు కునేవాళ్ళం. నేను మా ఇంట్లో ఆఖరిదాన్నిని కావటంవల్ల అన్నయ్యలందరూ వాళ్ళ టపాకాయలన్నీ కూడా నాచేతే కాల్చించేవారు. నా స్నేహితురాలు రమ ఇంట్లోమటుకూ అయిదుగురు పిల్లలూ చిన్నవాళ్ళే కావటం మూలాన వాళ్ళు టపాకాయలు పంచుకుంటూ, కీచులాడుకుంటూంటే వాళ్ళ అమ్మ అనేది కదా, 'మీరు పెద్దవాళ్ళయి ఆస్తులు పంచుకునేటప్పుడు ఏం చేస్తా ర్రా అని.

ఆలోచనల మధ్య అన్ని గదుల్లోనూ పక్కలు సర్ది, బట్టలమూల తీసుకుని లాండ్రీరూంలోకి దారి తీసాను. ఇండియాలో అయితే ఈ పాటికి పనిమనిషి వచ్చి ఇల్లంతా శుభ్రంచేసి, బట్టలన్నీ ఉతికి ఆరేసి, అమ్మ ఇచ్చిన ఫలహారాలన్నీ తీసుకుని దాని ఇంట్లో దీపావళి జరుపుకునేందుకు వెళ్ళేది. ప్రతి దీపావళికి అమ్మ దానికి కూడా చీర కొని ఇచ్చేవారు. సాయంత్రానికి అది కూడా తలంటుకుని, కొత్త చీర కట్టుకుని మళ్ళీ పనికి వచ్చేది.

అదిగో అప్పుడే 11.45 అయింది. పిల్లలకి లంచ్ టైం వస్తోంది. మళ్ళీ కార్లో బయల్దేరాను. తిరిగి వస్తున్నప్పుడు అడిగాను లంచ్ కి ఏం కావాలని. 'పిట్టా', ఇద్దరూ ఒకేసారి సమాధానం ఇచ్చారు. ఇద్దరూ ముక్త కంఠంతో పలికే పలుకులు చాలా అరుదునుమండీ మా ఇంట్లో రెడిమేడ్ షెల్స్ (shells) మీద రెడిమేడ్ టామేట్ సాస్ వేసి, పైన చీస్ (cheese) చల్లి మైక్రోవేవ్ లో రెండు నిమిషాలుంచి వాళ్ళకి పెట్టాను. పండగ పూట వాళ్ళకి ఇటాలియన్ భోజనం పెట్టినా నేను మటుకు ఫ్రీజర్ లో ఉన్న చపాతీలు వేడిచేసుకుని, క్రితం రాత్రి వండిన కూర నంచుకుని తినేసాను. మళ్ళీ ఇండియా జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఫ్రీజ్ లోంచి ఆవకాయ, గోంగూర వేసుకుని మరొక చపాతీలో నంచుకుని తిన్నాను. అదీ పండగపూట చద్ది భోజనం. మళ్ళీ పిల్లల్ని స్కూల్లో దింపి హమ్మయ్య అనుకుని. ఊపిరి పీల్చుకుని, రాకింగ్ చేర్ లో కూర్చుని చదవని న్యూస్ పేపర్ని చేతిలోకి తీసుకున్నాను. రెండు నిమిషాలలో డోర్ బెల్ మ్రోగింది. విసుక్కుంటూ లేచి వెళ్ళి తలుపు తీసాను. 'హలో నా పేరు సూసన్. ప్రక్క వీధినించి వస్తున్నాను. మీకు దేవుడు గురించి నాలుగు ముక్కలు చెప్పదామని వచ్చాను' అందమైన నవ్వుతో, తియ్యటి కంఠస్వరంతో, ఆపేక్ష నిండిన కళ్ళతో ఎదురుగా నిలుచుంది ఒక మధ్య వయస్కురాలు. 'రెండు నిమిషాలు మీ ఇంట్లోకి రావచ్చా?' ఎంతో నవ్వుతగా అడిగింది. 'సారీ ఐయామ్ బిజీ' అన్నాను. 'పోనీ రేపు వస్తాను' అంది. 'చూడండి నాది హిందూమతం. మీ మతం గురించి తెలుసుకోవలసినదంతా నాకు తెలుసు. అంతకంటే నేర్చుకోవాలన్న అభిలాష లేదు నాకు.' వీలున్నంత సున్నితంగా చెప్పాను. ముఖంమీద నవ్వుని చెరుపుకోకుండా అందికదా ఆవిడ, 'మీమతం నిన్ను స్వర్గానికి తీసుకు వెడుతుందా?' 'ఆ తప్పకుండా' అని దభీమని తలుపుసి, 'నేను స్వర్గానికి వెడతానో లేదో కానీ, నువ్వు ఎక్కడికి వెడతావో తెలుసు,' అని మనసులో అనుకుంటూ లోపలికి వచ్చాను. కాఫీ కప్పులో నీళ్ళు నింపి మైక్రోవేవ్ అవెన్ లో విసురుగా పెట్టాను. మళ్ళీ కాలింగ్ బెల్ మోత. నేను అన్నదానికి సమాధానంతోపాటు మళ్ళీ తయారయిందేమో మహాతల్లి. అనుమానంగా పీప్ హోల్ నించి చూసాను. ఆశ్చర్యం. ఎర్రటి పట్టుచీర కట్టుకుని, చలికి ఏకోటు వేసుకోకుండా, లక్షీకళ ఉట్టి పడుతూ ఒక ముత్తైదుపు నుంచుని ఉంది. ఆవిడని మునుపెప్పుడు ఇక్కడ చూడలేదు. వెంటనే ఆరు నెలలక్రితం అత్తగారు రాసిన విషయం గుర్తుకు వచ్చింది. వాళ్ళ దూరపు బంధువులు ఒకళ్ళు ఇక్కడికి ఇమిగ్రేషన్ మీద వస్తున్నారని, వాళ్ళకి సహాయం చెయ్యమని. వాళ్ళే అయివుంటారు. తలుపుతీసి 'నమస్కారమండీ,' అన్నాను. చిరునవ్వుతో లోపలికి అడుగు పెట్టింది ఆవిడ. 'ఒక్కరే వచ్చారా?' నా ప్రశ్న. 'మావారు దింపి వెళ్ళారు. ఒక గంటలో వస్తారు.' అందావిడ. 'నా పేరు సత్య.' మా అత్తగారింట్లో ఇలవేల్పు సత్యనారాయణ స్వామి. పది తరాల వెనకకి వెళ్ళినా ఆడ, మగ, అందరి పేర్లలోనూ సత్య కలుస్తుంది. ఆ విషయమే ఆవిడతో అంటే చిరు నవ్వు సవింది. 'నా పేరు...' అంటూ మొదలెట్టాను. 'నాకు తెలుసు.' అంది చిరు నవ్వుతో. 'మీకో తమాషా చెప్పాలి. నా పెళ్ళైన మర్నాడు భయంభయంగా అందరి మధ్య కూర్చున్నాను. ఇంట్లో పెద్దల్ని పిన్నల్ని కూడా హనీ అని పిలుస్తుంటే, అబ్బో foreign influence వీళ్ళమీద బాగానే ఉందే. అందర్నీ హనీ అని పిలుచుకుంటున్నారు అనుకున్నా. తరవాత తెలిసింది నాకు వాళ్ళ అందరి పేర్లు హనుమంతరావని.' పొద్దున్నుంచి ఎంతో ఒంటరితనాన్ని అనుభవిస్తున్నా, నా వాళ్ళంటూ పండగ పూట కనిపించే సరికి మనసులో వున్న ఆలోచనలన్నీ ఒక్కమారు నాలికమీదకి ఉప్పెనలాగ చేరి గలగలా మంటల రూపంలో ప్రవహిస్తున్నాయి. 'హాపీ దీపావళి,' అంటూ ఆవిడని కౌగిలించుకున్నాను. అమ్మ కౌగిల్చేసి ఆప్యాయతని

చవి చూసాను. చెమర్చిన కళ్ళతో ఆవిడని చూస్తున్నాను. ఆవిడ అందాన్ని వర్ణించలేను. 'రండి, కెచెన్ లో కూర్చుని కాఫీ తాగుతూ ఖబుర్లు చెప్పుకుందాం.' అంటూ ఆవిడ చెయ్యి పట్టుకుని వంట గదివైపుకు దారి తీసాను. 'నాకు కాఫీ వద్దమ్మా. పాడి పశువులతో పెరిగినవాళ్ళం, చిక్కటి పాలు ఇయ్యి చాలు' అన్నారు ఆవిడ. పాల గ్లాసు అందిస్తూ మళ్ళీ నా సొద అంతా ఆవిడకి చెప్పుకున్నాను. 'చూడండి దీపావళిలు. ఏముంది ఇక్కడ పండగ. ఒక్క పండక్కి కూడా సెలవుండదు. ప్రతి పండక్కి ఇండియాని గురించి తలుచుకుని రోజంతా గడపటం అలవాటుయిపోతోంది,' అంటూ వాపోయాను. 'చూడమ్మా ఇలా వచ్చి నాప్రక్కన కూర్చో' అంటూ నా చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకుని ఆవిడ మాట్లాడుతూంటే నేను ఎక్కడ ఉన్నానో కూడా మరిచిపోయాను. 'చూడు తల్లీ, దీపావళి పండగ ఇండియాలోలా లేదు అని బాధపడటం నీవంటి దానికి తగదు. ఇప్పుడు నీకేం తక్కువ. ప్రేమగా చూసుకునే భర్త. రత్నాల్లాంటి పిల్లలు. అందమైన ఇల్లు, వాకిలి. ఇండియాలో లేనిదేదో ఇక్కడ దొరుకుతుందని వచ్చారు. వచ్చినందుకు కష్టపడి చక్కటి జీవనశైలిని సృష్టించుకున్నారు. మళ్ళీ ఇక్కడ లేనిదేదో ఇండియాలో ఒరిగిపోతోందని పండగపూట మన స్సుని అల్లకల్లోలం చేసుకోవటం భావ్యమేనా? ఎప్పుడూ నీకు ప్రియమైన మనుష్యులనించి దూరంగా ఉన్నప్పుడు వారిగూరించి తియ్యటి జ్ఞాపకాలే మనస్సులో మెదులుతూ ఉంటాయి. అది మానవ సహజం. దీపావళి నాటి కొత్తబట్టల గురించి ఆలోచిస్తున్నావు. కానీ ఇంటిల్లిపాదికి ఆ బట్టలు కొనేందుకు తల్లితండ్రులు ఎంత బాధపడేవారో మర్చిపోయావు. మీరందరూ పెద్దవాళ్ళవుతున్నకొద్దీ ఆచారాల పేరిట అల్లుళ్ళు పండగ కోర్కెలు తీర్చేందుకు అత్తమామలు పడే బాధ మర్చిపోయావా? కొన్న టపాకాయలు చాలలేదని గొడవ పెడుతూంటే ఆఖరికి మీ రమ తండ్రి ఏమన్నాడూ? ఇదిగో ఈ పది రూపాయల కాగితానికి ఒక్కసారి నిప్పంటించు. తృప్తిగా ఉంటుంది అన్నాడు. పిల్లలందరూ ఒక్కమారు ఖంగుతిని గవ్ చిప్ గా మూల చేరారు. మనసులో ఎంత క్షోభ పడుతూంటే ఆ తండ్రి ఆ మాట అని వుంటాడు. మీ అమ్మ పని మనిషికి ఇచ్చిన చీరని ఆ పండగ పూట తప్ప దాని ఒంటిన మళ్ళీ చూసేదానివా? దాని మొగుడు ఆ చీరని మర్నాడే అమ్మి, తాగి, దాన్ని ఇంట్లోంచి తన్ని తగిలేసేవాడు. మర్చిపోయావా? రోజూ లేని సంతోషాన్ని ఏదో ఆ ఒక్కరోజూ సృష్టించి, పండగలోని బ్రహ్మాండంగా జరుపుకోవాలనే తాపత్రయం తప్ప అసలు ఆ పండగలోని ప్రాముఖ్యతని ఇండియాలో అందరూ మర్చిపోతున్నారు. దూర దేశాల్లో బ్రతుకుతున్నదానివి, చదువుకున్నదానివి, తెలివిగలదానివి. నువ్వు వేరేగా ఆలోచిస్తున్నావనుకున్నాను. నువ్వు పైపై మెరుగులు అర్థంలేని ఆచారాల ఊబిలో దిగుతున్నావు. ఇవ్వాళ నీ పిల్లలకి దీపావళి గురించిన కథని వివరించావనుకో. అప్పుడు వాళ్ళేం అడుగుతారో నీకు తెలియదా? నిజంగా నరకాసురుడు వంటి రాక్షసులున్నారా అంటారు. దానికి నీవేం సమాధానం చెప్తావో వినాలని నాకు కుతూహలంగా ఉంది. చెప్ప తల్లీ.'

ఒక్కొక్క మాటే ఆలోచించుకుంటూ నెమ్మదిగా చెప్పుకుపోయాను. 'లేకేం నరకాసురుళ్ళు అప్పటికీ ఇప్పటికీ ఉన్నారు. వాళ్ళని వధించే శక్తి మనకు లేదు. కానీ మనలో ఉన్న అతి భయంకర రాక్షసుణ్ణి, శ్రమిస్తే, మనంతప్పక హతమార్చగలం. ఈర్ష్యా అసూయలు, దురాశ పేరా శలు. మదమత్సరాలవంటి భయంకర రాక్షసులని మట్టిలో కలిపి మన జీవితంలో దీపావళి పండగని ప్రతిరోజూ చేసుకోగలం. ఏనాడైతే అజ్ఞానాన్ని తుద ముట్టించి జ్ఞానదీపాన్ని మన మనస్సులో వెలిగించుకుంటామో ఆనాడే నిజమైన దీపావళి అని నా పిల్లలకి సమాధానం చెప్తాను. అంతేకాదు. అలనాడు సత్యభామ నరకాసురుణ్ణి సంహరించి, స్త్రీ తలిస్తే ఎటువంటి దుర్మార్గుడైననా అవలీలగా ఓడించగలదన్న నిజాన్ని ఋజువు చేసింది. ఆ నిజాన్ని నిరూపించేందుకే ఆ నీలమేఘశ్యాముడు తన ముద్దులరాణికి ఆ అవకాశాన్ని ఇచ్చాడు. మమ్మీ డాడీ తోపాటు మీరూ సహకరిస్తే మనం ఏ పన్నెనా సాధించగలం అనికూడా చెప్తాను.' 'చూసావా, అందుకే నిన్ను తెలివిగలదానివి అన్నాను ఇందాక' అంటూ సంతోషంగా చూసింది ఆవిడ నన్ను.

కాలింగ్ బెల్ మోత విని తలుపు తెరిచాను. ఎదురుకుండా ఆజా నుబాహుపు, నీలవర్ణంకల అతిలోక సుందరుడు చిరు నవ్వులు చిందిస్తూ నిలుచున్నాడు. నాకు నోట మాట రాలేదు. బొమ్మలాగ మిలబడిపోయాను.

'వచ్చిన పని అయినట్టేనా నత్యా' అని మర్చిగర్చిగా, ఆయన అడిగిన ప్రశ్నకి 'ఆ' అని తృప్తిగా పలికింది ఆవిడ. ఇద్దరికీ పాదాభివందనం చేశాను.

అదిగో 3.30 అయింది. పిల్లలస్కూలుకి బయల్దేరాను. కానీ రోజంతా ఉన్న నిరాశ, నిస్పృహలు లేవు నాలో ఇప్పుడు. మనసు నిర్మలంగా ఉంది. పిల్లలిద్దరూ 'ఆకలి, ఆకలి' అంటూ కారులో ఎక్కారు. కారులోనే వాళ్ళకి పళ్ళరసం, బిస్కెట్లు ఇచ్చి అటునించి అటే స్పేటింగ్ క్లాసుకి నెళ్ళాం. శిల్పి కాలు జారి ice మీద పడిపోతే అన్న అనిల్ మరు నిమిషమే దానికి చేయూతనిచ్చి నిలబెట్టాడు. శిల్పి అన్నని కావలించుకుంటోంది. నా కళ్ళు చెమర్చాయి. 'కృష్ణా, వాళ్ళిద్దరి మధ్య ఈ ఆప్యాయతని ఎన్నటికీ చెరగనియ్యకు' అనుకున్నా. అన్నట్లు మరిచిపోయాను మాటల్లోపడి రాత్రికి వంట చెయ్యలేదు నేను. పోనీ, పీట్టావాడికి ఫోన్ చేస్తే ఇంటికి తీసుకు వచ్చి ఇస్తాడు అనుకున్నా. క్లాసునించి తిరిగి ఇంటివైపు దారి తీసాం. చలి, చీకటి. కానీ మనస్సులోమటుకూ ఎంతో ప్రశాంతత.

'మమ్మీ, ఇంటికి క్రిస్టెమస్ లైట్స్ ఎందుకు పెట్టావు అప్పడే.' పిల్లలిద్దరూ కారులోనే గంతులేస్తూ అడిగారు. ఆశ్చర్యంగా చూశాను. నేను లైట్లు ఆన్ చెయ్యలేదే. కారుని గరాజ్ లో ఆపి త్వరత్వరగా ఇంటి తలుపు తీశాను. ఎదురుకుండా శ్రీవారు 'హాపీ దీపావళీ' అంటూ చిరు నవ్వుతో నించున్నారు. పిల్లలిద్దరికీ కాకరపువ్వుత్తులు, అవే ఎప్పుడూ దొరికే sparklers, నాకు అతి ప్రీయమైన పసుపు, ఎరుపు రంగు రోజాలు తీసుకు వచ్చారు. 'పద త్వరగా మద్రాస్ పాలెస్ లో రిజర్వేషన్ చేశాను, పండగ భోజనం అక్కడ చేద్దాం' అన్నారు వారు. 'అమ్మ దొంగా, వినిపించుకోనట్టే నటించి ఇన్ని ప్లాస్టు వేశారన్నమాట' అంటూ మేడమీదకి వెళ్ళాను చీర కట్టుకునేందుకు.

A Great Christmas Gift

for your Telugu friends and family

MAHABHARATAM

in

Telugu audio cassettes (7 1/2 hours)

including 45min. of

BHAGAVAD GITA

Narrated by Ashalatha and sung by
Vanijayaram, Ramakrishna, Anand and
Muralidhar

*** 1000s sold ***

20 day SATISFACTION GUARANTEE or
your money back.

only \$19.95 plus \$2 s&h
\$5.00 off (the total) for two or more

Send check payable to Srikanth, SKNV Productions,
5699 Kanan Road #132, Agoura Hills, CA 91367.
(818)346-7743

MATRIMONIALS..NOVEMBER 1993

F93095803: Alliance invited from well settled, electrical or computer engineer Arya Vysya boy for a fair-good looking, 24 yrs., 5'4½", B.Tech working girl in India.Swagothram-Ananthakula, Uncle's gotram - Elisetla. Pl.cl at (919) 469-4175 and ask for Madhavi.

M93113702: Alliance from caring, cheerful, educated ladies in mid 40's for a warm, respectable, professional engineer, very well settled, US Citizen, Widower. Please call (908) 287-3163.

M93103603: Correspondence invited for an Andhra Boy, M.S. (Chem. Engg), 35 yrs. 5'7", Greencard holder from cultured Andhra girl.

Please call (908) 422-6787

M93113802: Telugu boy, 25 yrs, 5'10", fair, Software Engr. Working as Marktg. Dir. looking for Andhra girl with a college degree. Pl.w.r.to R. Vangara, 150 Wellington Dr. Bloomingdale, IL 60108, P: (708) 307-7686

Address for Correspondence:
1 Woodlake Drive, Piscataway, NJ 08854. When responding to this address please send us the particulars of the respondent to be sent to the advertiser. Please note that TFAS, TJ or any of its members are not responsible for any consequences arising out of this column.

For members of TFAS of good standing (for their immediate family like brothers, sisters daughters and sons) the matrimonial ad appears three consecutive times free of charge. If they would like to continue the ad for three times in a batch a written request has to be made. This is only to avoid repetition for a longer period. For non-members, the ad donation is \$5 per insert. We request the members not to insert on behalf of not-immediate family. Please request them to become members.

Coding: 1st ltr. M or F. Next two digits: Month in which the ad appeared first. Next two digits: Serial Number, Next digit: No. of times appeared.

పశ్చాత్ పోసుకున్న మల్లెల్ని
అరచేత్తో తాకుతూంటే మణిరత్నానికి
దగ్గుతెర్ర కమ్ముకొచ్చింది. మల్లెల
వాసన నిషిద్ధం తనకిష్టం. టి.బి.
తన ఊపిరితిత్తుల్ని నిర్దాక్షిణ్యంగా తినే
సింది. దగ్గిదగ్గి కళ్ళలో ఊరిన నీటిని
ఒత్తుకుని ఆయాసపడుతూ మల్లెల
వైపు చూసింది.
ఆమె మనసు గతంలోకి
పరుగులెత్తింది.

రత్నానికి. ఒక్క సంవత్సరం ఉద్యోగం చెయ్యనిచ్చి
పెళ్ళిమాట తలపెట్టి వుంటే ఎంత బావుండేది
అని తర్వాత ఎవ్వడూ అనుకొనేది - చేతులుకాలేక
అకులు పట్టుకున్నట్టే.
మండు వేసం కాలంలో మిట్టమధ్యాహ్నం
అగ్గం. తనని తలపెకెత్తనివ్వలేదెవ్వరూ. కులా
చారం ప్రకారం మేనబావ వరసైన వాడొకడు
తనని ఎత్తుకుని గుర్రం ఎక్కించబోయి నాలుగ

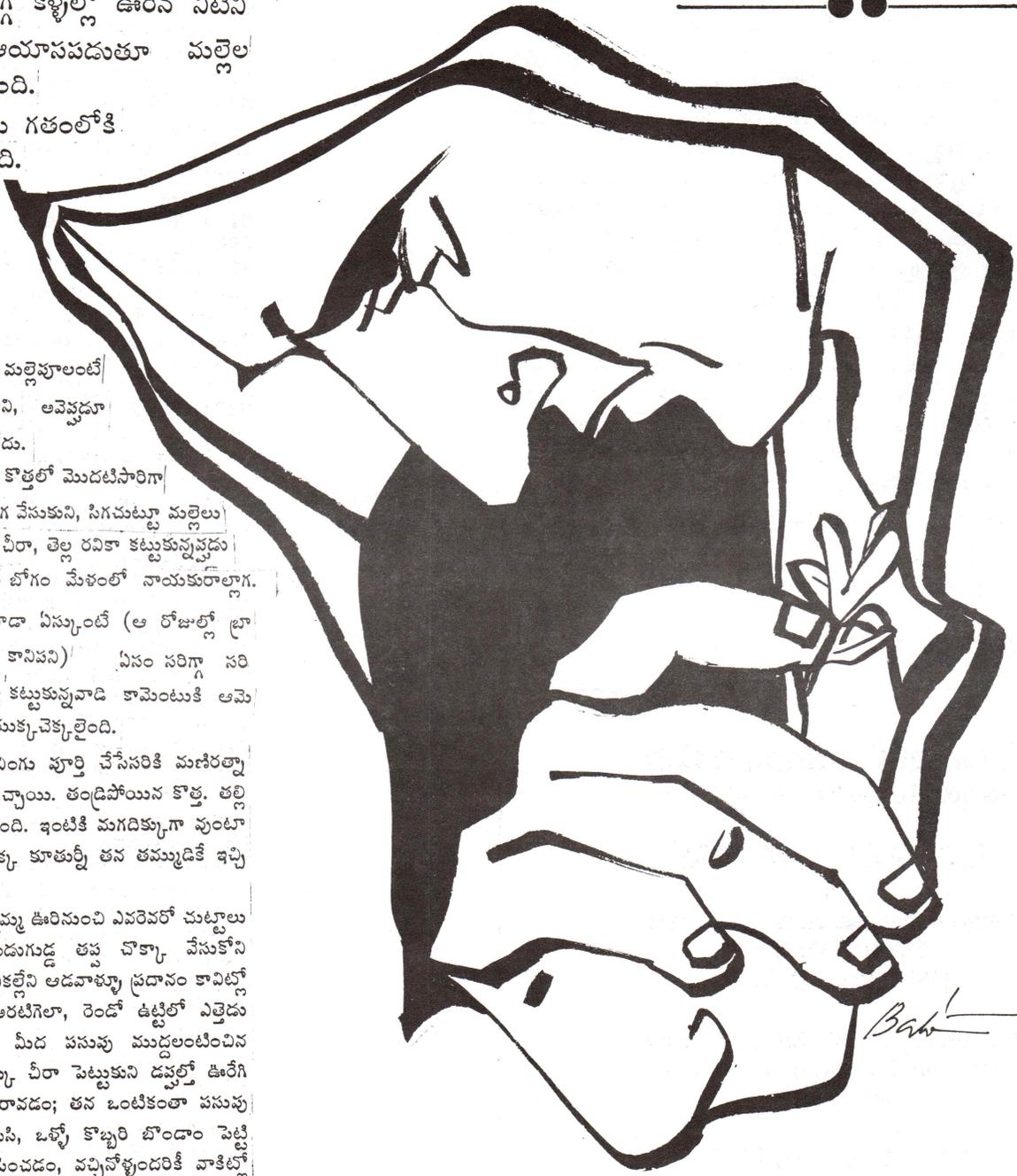
తెలుగు కళాసమితి న్యూజెర్సీ - రాజా
అక్షీ ఫౌండేషన్ వారి కథల పోటీలో
బహుమతి పొందిన కథ

మణిరత్నానికి మల్లెపూలంటే
మహాప్రాణం. కానీ, అవెవ్వడూ
అమెకి అచ్చిరాలేదు.

పెళ్ళయిన కొత్తలో మొదటిసారిగా
రెండు జడల సిగ వేసుకుని, సిగచుట్టూ మల్లెలు
చుట్టుకుని తెల్ల చీరా, తెల్ల రవికా కట్టుకున్నప్పుడు
"బాగానే వున్నావ్ బోగం మేళంలో నాయకురాలాగ్.
కష్టల బాడి కూడా ఏసుంటే (ఆ రోజుల్లో బ్రా
వేసుకోడం గొప్ప కానివని) ఏసం సరిగ్గా సరి
పోయింది" అన్న కట్టుకున్నవాడి కామెంటుకి ఆమె
లేత మనసు ముక్కచెక్కలైంది.

నర్స్ ట్రైయనింగు వూర్తి చేసేసరికి మణిరత్నా
నికి ఇరవై ఏళ్ళొచ్చాయి. తండ్రిపోయిన కొత్త. తల్లి
బెగిలిపోయి వుంది. ఇంటికి మగదిక్కుగా వుంటా
డని ఒక్కగానొక్క కూతుర్ని తన తమ్ముడికే ఇచ్చి
కట్టబెట్టింది.

పెళ్ళికి అమ్మమ్మ ఊరినుంచి ఎవరెవరో చుట్టాలు
- పైన తుండుగుడ్డ తప్ప చొక్కా వేసుకోని
మొగాళ్ళూ, రవికల్లెని ఆడవాళ్ళూ ప్రధానం కావిట్లో
ఒక ఉట్టిలో అరటిగెలా, రెండో ఉట్టిలో ఎత్తెడు
బెల్లం, కావిడి మీద పసుపు ముద్దలంటించిన
చిలకపచ్చ చెమ్మి చీరా పెట్టుకుని డవ్వుల్లో ఊరేగి
తమ ఇంటికి రావడం; తన ఒంటికంతా పసుపు
దట్టంగా వూసేసి, ఒళ్ళో కొబ్బరి బొండాం పెట్టి
ప్రధానమైందనిపించడం, వచ్చినోళ్ళందరికీ వాటిల్లో
కుట్టుడు పనసాకులేసి, కొడిగుడ్లూ, ఎండు
చేపలూ కలిపి చేసిన పులుసుతో అమ్మ నానాపై
రానాపడిపోయి వడ్డించడం, ఎర్రకొర్రల అన్నాన్ని
ఒక్కొక్కళ్ళూ రెండేసి అకులు తేలిగ్గా ఖాళీ చేసి
య్యడం, ఆ వచ్చిన వాళ్ళతోనే ఆడపెళ్ళివాళ్ళంతా
కలిపి కాలి నడకన మగ పెళ్ళివాళ్ళ ఊరికి
పెళ్ళికి తరలెళ్ళడం, ఎవ్వడూ అలవాటైన అడవి
దారి గుండా తను చకచకా నడుస్తూంటే వరసైన
వాళ్ళ వేశాకోళం చెయ్యడం అదంతా తనకి గుర్తే.
అప్పటికి పెళ్ళంటే సరైన అవగాహన లేదు మణి

మల్లెపూలు - కె.వరలక్ష్మి

డుగులేసి ఆయాసపడిపోయి "ఏటిపిల్లా, అప్పట్లో
రాళ్ళుగానీ మింగిదానివేలే ఇంత బరువెక్కిపో
యేవ్" అని హాస్యమాడేడు. గోస్యం తెలిసి అప్పటి
మనుషులు ఉత్త అమాయకులు - అనాగరికులు
అనుకోవడం రత్నానికి ఇష్టం వుండదు.

పెళ్ళయిన నెల్లోనే జిల్లా కేంద్రంలో గవర్నమెంటు
హాస్పిటల్లో ఉద్యోగం వచ్చింది.
ఎలా చేసిందో సరసవెరగని మోటు మనిషి
యాకోబుతో అయిదేళ్ళ కాపరం. ఆ అయిదేళ్ళ
లోనూ అతని మీది అయిష్టం కొద్దీ మల్లెపూలు

జోలికి పోయేది కాదు. ఆ అంతంత మాత్రపు కాపరానికి గురైనా దేవిడ్, రోజీ పుట్టారు. అప్పటికే తన మీద మొయ్యాలేని భారం వుండేది. అమ్మ, అమ్మమ్మ, వనీ పాటూ లేకుండా తిని తిరిగి మొగాడూ! ఆరుగురి తిండికీ జీతం ఏమూ లకీ చాలేది కాదు. రోజంతా చుట్టులు కాలి ఎక్కడ పడతే అక్కడ ఉమ్మెయ్యడం ముసలమ్మ పన్నెతే, రాత్రుళ్ళు తాగొచ్చి నానా రభసా చెయ్యడం యాకోబు పని. క్వార్టర్స్ కావడం వలన చుట్టు పక్కల వాళ్ళంతా 'ఏంటీ న్యూసెన్స్' అని విసుక్కు నేవాళ్ళు. పల్లెటూళ్ళో పుట్టి పాలాల్లో తిరగడానికి అలవాటుపడిన అతను బస్ వాతావరణంలో ఇమ్మ

త్రేకపోయాడు. సరికదా, తనకన్నా పదిహేనేళ్ళు చిన్నదైన మణిరత్నం యవ్వనాన్ని చూస్తూంటే అతని కేదో అసహనంగా వుండేది. వారానికోరోజు స్నానం చేసే అతన్ని భరించడం ఆమెకే సాధ్యం కాలేదు. నెలకంతని ఇచ్చే ఏర్పాటు చేసుకుని అమ్మమ్మనీ, మావయ్యనీ పల్లెకి పంపించేసి ఓ నమస్కారం పెట్టింది రత్నం. తల్లి మొత్తుకుంది. అమ్మమ్మ నానా శాపవార్ధాలూ పెట్టింది. ఎలాంటి ఏకారాలూ లేకుండా వెళ్ళినవాడు యాకోబు ఒక్కడే. అతనికేదీవరకే అక్కడో అక్రమ సంసారం వుంది. ఆమె కూడా కూలినాళి చేసి ఇతన్ని మేపాల్పింది.

మల్లెవూల దండలు కొనితెచ్చి మేరీమాత ఫోటోకి తగిలించేది మణిరత్నం. గదినిండా నిండు కున్న మల్లెల సారభం మనసుకేదో హాయినిచ్చేది. మొగుడూ మొద్ద లూఅక్కర్లేందానికి మల్లెవూలం దుకో అని సణుక్కునేది తల్లి. "మొద్దులాంటి మొగుడు లేడు కాబట్టి" అని నవ్వేసింది.

ఆ తర్వాత మణిరత్నం వూర్తి ఏకాగ్రత పిల్ల లిద్దరి మీదా కొనసాగింది. చేసే ఉద్యోగమూ, ద్యూటీల టైమింగూ ఎన్నెన్నో ప్రలోభాల్ని కల్పించినా అన్నిట్లీ తిరస్కరించి ఆమె పిల్లల కోసమే బలకీరింది.

మణిరత్నం తల్లి అశాంతితోనే కన్నుమూసింది. దేవిడ్ బి.టి.కే. చేశాడు. రోజీ డిగ్రీలో జాయినైంది. ఎలా అయ్యిందో హాస్ సర్వస్వీ చేస్తున్న ఓ కుర్ర డాక్టరుతో రోజీకి పరిచయమైంది. సాయంకాలాలు కాలేజీ నుంచి వచ్చాక బైట మొక్కల్లో కుర్చీలేసుకుని కూర్చునే వాళ్ళు.

దేవిడ్ తో అంది మణిరత్నం "ఒరే బాబూ. రోజీ ఆ కుర్చీకే తప్ప చేసుకోనంటుందిరా. ఆళ్ళ పెద్దలేమో యాభై వేలుకట్టం అడుగుతున్నారు. బేంకులో ఆర్డీ, నా లోన్ల సామూూ కలిసి ముప్పై అయిదువేలవరకూ వస్తాయి. మిగిలిన దాని కోసం నీ బండి అమ్మేస్తే..." ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలో అందరికీ బళ్ళున్నాయని ముచ్చట పడుతూంటే బుల్లెట్ కొని పెట్టింది. దేవిడ్ ఏమనుకున్నాడో రెండు నిమిషాలు రెప్పవాలకుండా చూశాడు.

"ఇప్పుడి పెళ్ళి చెయ్యకపోతే ఏం?"
 "ఎవ్వడైనా తప్పడుగదా"
 "తాహాతుకీ మించిన పరుగులెందుక్కు?"
 "అది కోరుకుంటున్నప్పుడేం చేస్తాం"

దేవిడ్ ముఖావంగా బండి అమ్మేసి డబ్బు తెచ్చి వ్యాడు. ఖర్చులకీ మరి కొంత బైట వడ్డీకి అప్ప

చెయ్యక తప్పలేదు. దేవిడ్ ముఖావం ఏడలేదు. మగపిల్లాడు కదా, బాధ్యత తన మీద పెట్టలే దని బాధపడుతున్నాడేమోనని "ఒరే బాబూ నాకు పెద్దగా వ్యవహార దక్షత లేదు. కొంచెం అన్నీ సువ్వే చక్క బెట్టుకోవాలి" అంది మణిరత్నం.

"నీకా... వ్యవహార దక్షత లేదా? చ్చో చ్చో నీకున్నంత వ్యవహార దక్షత ఇంకెవరికుంది? వాక్కుల్ని అల్లుణ్ణి చేసుకోవడం కన్నా వ్యవహార దక్షత ఇంకేముంది" అన్నాడు దేవిడ్ కనుబొమలుపై కెత్తి. ఆ మాటలోని వ్యంగ్యం సూటిగా గుండెలో తాకింది. దెబ్బతిన్న పక్షిలా విలవిల్లాడింది మణి రత్నం.

పెళ్ళవుతున్నానే మంచం, బీరువా వగైరా సారితో అమ్మాయిని పంపించమని మగ పెళ్ళివారు డిమాండ్ చేశారు. దొరికిన చోటల్లా అప్ప చేసి వాళ్ళకి తగినట్టు అన్నీ సమకూర్చింది. చేతిలో చిల్లి గవ్వలేదు. బయల్దేరిముందు రోజీ జీవురించి మొహంతో తల్లి మీద నిష్ఠూరాలు పోయింది. "ఏంటమ్మా ఈ కక్కుర్తిపన్నగ్గ, ఈపాత సూటికేస్ తో బట్టలుపట్టుకెత్తే అక్కడ నాకేమైనా గౌరవం వుంటుందా? ఎంత లోకువైపోతాను! వి.ఐ.పి. కొని పెట్టు, దీన్ని సువ్వే వుంచుకో. అయినా కొడుకు కోసమైతే ఏవైనా చేస్తావులే, నా కోసం ఎందుకు చేస్తావ్, లక్షల ఖరీదుచేసే అల్లుడు చవగ్గా దొరి కితే ఇలాగే వుంటుంది ఎవరికైనా" మూత తెరిచి బట్టలన్నీ నేల మీద ఒంపేసింది రోజీ.

మరో శరాభాతం! దేవిడ్ హైద్రాబాద్ లో ఏదోపార్ట్ టైమ్ జాబ్ లో జాయిన్ అయ్యాడు. క్షేమ సమాచారం తెల్లమని మణిరత్నం రాసిన ఉత్తరానికి అక్కణ్ణుంచి జవాబు వచ్చింది. "నా కాళ్ళ మీద నేను నిలబడాల నుకుంటున్నాను. నీకు కూతురు తప్ప నేనెవ్వడూ పరాయివాణ్ణి. నీకున్నదంతా వాళ్ళకే పెట్టుకో, నీకూ నాకూ ఏ సంబంధమూ లేదు"

గొప్పింటి కోడలయ్యాక రోజీ ఇటుతిరిగి చూడ డమే మానేసింది. పుట్టి బుద్ధిగాక నిజమైన ఒంటరితనం అప్ప డావరించింది మణిరత్నాన్ని. క్రమంగా ఒంట్లో ఏర్పడుతున్న నిస్వత్తువనీ, అనారోగ్యాన్నీ నిర్లక్ష్యం చేసింది. గుప్పిట తెరిచి చూసింది... నల్లిగా వాడిపో యిన మల్లెపువ్వు జాలిగా... నలుపు రంగుకి తిరుగుతూ... "మధుర పరిమళాల్ని కురిపించే ఈ పువ్వుకేంత వృధుత్వాన్నైందనుకూ పెట్టేవు తండ్రీ!..."

"మ్యూజిక్కుంటే అసలు ఏంటి?" అన్నాడు చక్రవర్తి ఓనాడు స్నేహితులందరితో.
 "నేను చెప్తానుండయ్యా!" అంటూ రావుగోపాలరావు "మ్యూజిక్కుంటే... ఏముందం డయ్యా! అందమైన సూటల్ని అందంగా పలకడం... అంతే!" అన్నాడు.
 - బద్దిగం పాండురంగారెడ్డి

పత్రచ్యుతి

ఆకాశ నీలంబు అందమో పందిరె
 పచ్చిక కుచ్చుతివాసి కాగ్
 చెట్లమానులు చూడ చేపస్తంభాలునె
 వైనున్న శాఖల పత్ర రాజీ
 రంగు రంగుల మార్చి నింగి సుప్సాంగంగ
 గాలిబుట్టలరీతి కదలుచుండీ
 ఇంటింబ కూష్మాండ పోలోపన్ దీపాలు
 దోబూచులాడుచు తొంగిచూడ

పిల్లపాపల చోద్యాల ఇల్లు మెరయ
 అమెరికాలోన ఆక్టోబరంతమందు
 ఆశ్చయజమాస మధ్యస్థమందు చూడ
 సహజసౌందర్యసంపద చాలగలమె!

పచ్చని పచ్చకన్ కపిశవర్ణపు పత్ర వితానమంతయున్
 విచ్చుకొనంగ వ్యాప్తిగని వీక్షణకున్ కలనేతచీర తా
 ముచ్చలుగా ధరించి ధర ముగ్ధమనోహరమంజూలకృతినో
 అచ్చమునన్నరీతిజను ఆకులు రాలెడు కాలమందిలన్!

రాజకీయనాయకు వలె రంగుమార్పు
 మాటిమాటికి మార్చువు మనుజుభంగి
 ఒక్కసారియె మార్పును మొక్కతెప్పడు
 ఆకురాల్యకాలబందె అవియు మార్పు.

దాడి మీ ఫలవర్ణంబు దాల్చు కొన్ని
 కొన్ని కూష్మాండ ఫలవర్ణమెన్ను, కొన్ని
 చూతఫల సువర్ణచ్చాయరీతి, కొన్ని
 వంగపండును పోలిన రంగు నోప్ప!

కొన్ని ఆకులు ఎరువెక్కు కోపగించి
 పసుపుతో కొన్ని నవ్వుచు పలుకరించు
 మొగము కపిశంబు దాల్చుచు ముడుచు కొన్ని
 సాలిపోయిన వర్ణాల తూలు కొన్ని!

రంగులవూలెరుంగుదుము రంగుల ఆకుల వృక్షరాజి స
 ర్వాంగవిశేషములో తెలియునందరకున్ ధరణీస్థితాంతర
 ప్రాంగణదాతులోపమున రంగుల మార్పుశ్రుతంబే, కాని యి
 బ్బంగి విభిన్న వర్ణముల పత్రవిచిత్రము చూడమెచ్చలున్.

ఆకుపచ్చని హరితంబు నారిపోయి
 రంగురంగుల ముస్తాబు పొంగి పొంగి
 రాలు కిందనాకులురాలు కాలమందు
 మిడిసిపడకని నరులను మేలుకొలిపి!

- జ్ఞానవిజ్ఞాన వికాసకవి

ఆచార్య టి.వి.ఎస్.ఆర్. క్షీరసాగర్
 Franklin Sq. NY

కృత్రిక

• 22 kt. GOLD SETS

EXCLUSIVELY DESIGNED
With.

- Precious & Semi Precious Stones
- Ear Rings, Rings, Bangles,
- Bracelets, Pendants, etc.
- Both South & North Indian Designs.

24 kt. GOLD BANGLES,

- CHAINS, COINS etc.
- PEARLS • CORAL
- JADE • GARNET
- CRYSTALS e'tc.

• FASHION JEWELRY SETS

(Gold Plated) In Semi Precious Stones, For All Occasions:

CORAL & JADE NOVELTY INC.

80-35 159th STREET, JAMAICA N.Y. 11432

CALL SHANTA BHAT • 718-591-5154

Viswam Financial Services

Thoga Viswam

826 Inman Avenue
Edison, NJ 08820

(908) 396-4860
(908) 530-9312

25 Mechanic Street
Red Bank, NJ 07701

Our Financial Services Team is a group of experienced advisors dedicated to the responsibility of offering all clients (Personal, Business, and Employer) quality **Professional, Financial, Investment and Insurance** Services.

We are associated with the **Northwestern Mutual Life** and a large number of other *Quality* Insurance Carriers and Investment Firms.

INSURANCE PRODUCTS

- *Life Insurance
- *Insured Savings Plan
- *Disability Income Plan
- *Children's Education Plan
- *Health Insurance Plan
- *Visitors' Medical Insurance

INVESTMENT PRODUCTS

- *Money Market Funds
- *Stocks & Bonds
- *Mutual Funds
- *Zero Coupon Bonds
- *C.Ds

RETIREMENT PLANS

- *IRA and Keogh Plans
- *Pension Plan
- *Profit Sharing Plan
- *401(k) Plan
- Annuities**
Funding Options
- Securities and CDs

- You can call us with complete confidence that you are getting the best.
- Our mission is to enhance the overall financial well-being of our clients.

TANA Conference and After

Satyanaarayana Gavarasana, Boston, MA

A number of pleasing images rushed through my mind after attending the TANA Conference and World Telugu Convention. It was a pleasure to meet so many Telugu people at one given moment in time and place. It was sheer joy to run in to old freinds whom you have not seen in the last two decades. A joy to wear a wrist watch with WTC - TANA logo. All the five senses were stimulated to the pleasurable maximum with Telugu songs, dances, dishes, fragrances and friendly hand shakes. Is WTC- TANA conference a pleasing but a fading memory? A wrist watch as a memento? *It can't be.*

Those who were born and brought up in India would have seen a 'tirunalla' (a village fair). A month long festival is held every year in Peddapuram celebrating the diety Maridamma, where village folks buy utensils, clothes, jewellery and eat all the varieties of food specialities. What would remain after attending a "Tirunalla"? Is there a similarity here?

There can't be.

Then what? Something to remember the TANA conference? Nallamothu chair of Telugu in the University of Chicago? Velicherla chair of Telugu Literature in the U. of Wisconsin? Pemmaraju chair of Telugu Art in the Emory U.? Do I hear the roar of anger and the drum beat of dissent? Let us forget the contemporaries. A Nannaya Chair of Telugu or a Tikkana Chair of Telugu literature or a Krishnadevaraya Chair of Telugu culture? Sounds better, is it not? How much does it cost to establish a chair in a Univesity?

Enough amount generated as interest from a fixed deposit to pay for the post of a professor: a million dollars, at least? Did I realise that it was tough even to raise half a million dollars to run the TANA conference? The real question: what is it that remains after spending half a million dollars? Something to symbolise the TANA Conferences? How about establishing a Telugu Cultural Center in each city where the conference will be held? A center where Telugus can congregate for the meetings, formal and informal, current Telugu journals and books are available, Videos of past TANA conferences can be viewed, research students of the future can study the way the TANA conferences were concieved and conducted. Even video recordings of all theTelugu families can be preserved for the future use of the great great grand children of the present generation. A guest room can be added to allow the visiting scholars or artists to stay for a day or two.

A city that hosts a TANA conference will have a local committee. There will always be a question in the minds of the committee members '*what is in it for me or for my community?*' The TANA Conference will budget funds to establish a TELUGU CULTURE CENTER (TCC) in the conference city . How much money do we budget? Enough to buy a three bed room apartment to house the TCC. The local organising committee will be vested with the authority to run the TCC. May years ago I came from India to the Long Beach TANA Conference as a special invitee and I now wish to see the video recording of the conference proceedings, where will I go to view the video? If we had a Telugu Culture Center, where a library of the recordings of the TANA conferences is available, that will be the place to go, I guess.

This page is donated by the Law Office of

Elizabeth Anne Lamb

277 Broadway, Suite 1308, Corner of Chambers St. & Broadway
New York, NY

Tel: (212) 385-0222, Fax: (212) 766-0077

చుక్క

- టి.విఘ్నేశ్వరవు

బస్సులో ప్రయాణం చేస్తూ వుంటే కొత్తగా వుంది నీరజాదేవికి. భాష బొత్తిగా కొత్తకాదు. తన భాషే. మాండలిక భేదం అంటే.

తను వెళ్ళాల్సిన ఊరు దగ్గరకొస్తూ వున్న కొద్దీ నీరజాలో విసుగు తగ్గింది. ఏ మాత్రం పచ్చదనం, చెట్లు చేమలు, పైరు కనిపించలేదు. గుట్టలు, కొండలు, అనంతమైన భూమి, పైరు

దగ్గరికి రాలేకపోయాను క్షమించండి" అంది. మనిషి నల్లగా వుంది. మాటల్లో కృత్రిమత. సామాన్య సర్దుకోటానికి సాయం చేసింది ఆ అమ్మాయి. పేరు వసంత.

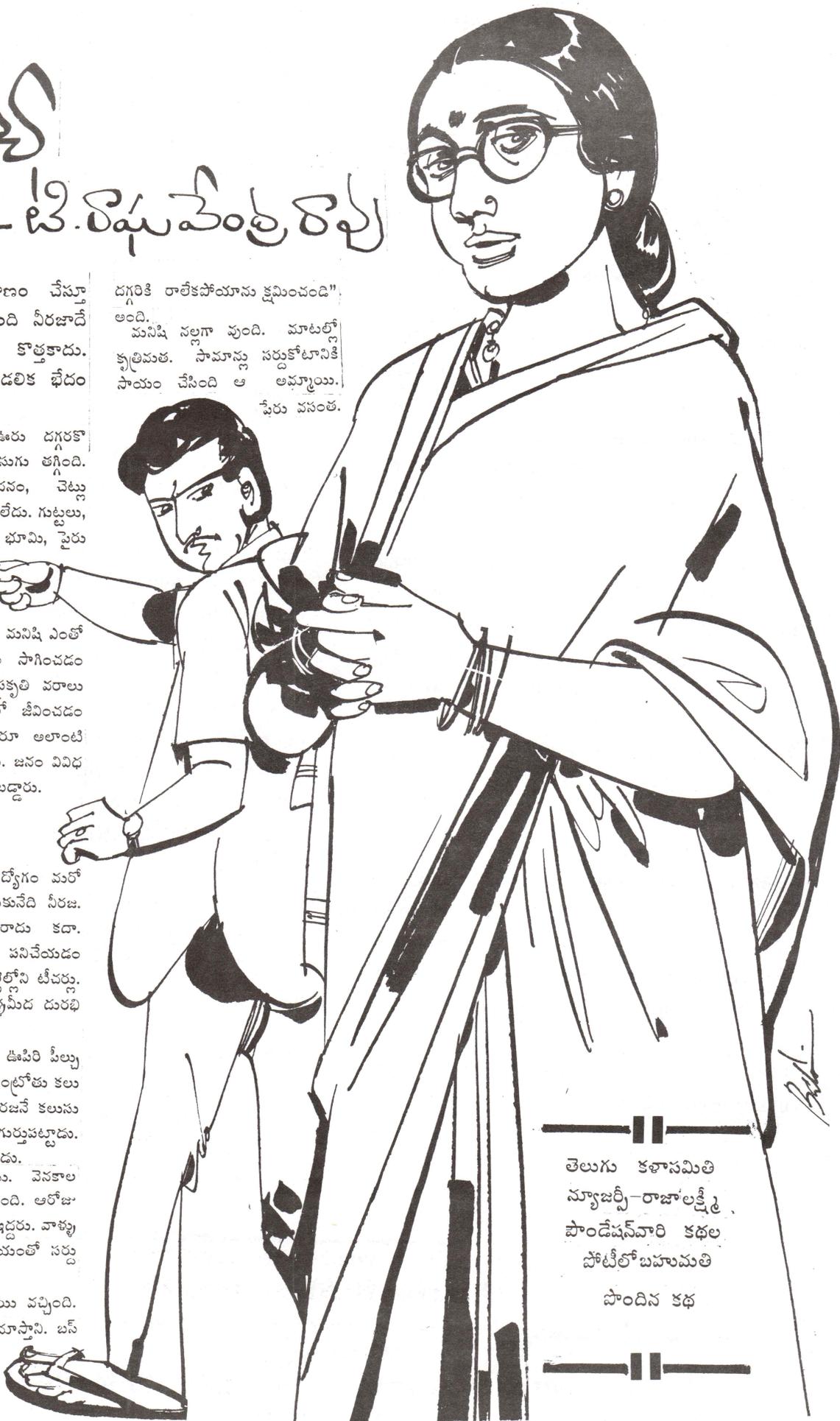
లేని ఎండిన పొలాలు. మనిషి ఎంతో కష్టపడితే తప్ప జీవనం సాగించడం కష్టం అనిపించింది. ప్రకృతి వరాలు ప్రసాదించిన ప్రాంతంలో జీవించడం సులువే. కానీ అందరూ అలాంటి ప్రాంతంలోనే వుండలేరు. జనం వివిధ ప్రాంతాలకు వినరివేయబడ్డారు.

స్కూళ్ళ అధికారి ఉద్యోగం మరో జన్మలో మాత్రం వద్దనుకునేది నీరజ. మగవాడి కఠిన్యం రాదు కదా. ఎవ్వరూ ఎక్కడా సరిగ్గా పనిచేయడం లేదు. అందులోనూ పల్లెల్లోని టీచర్లు. నిజమో, అబద్ధమో వాళ్ళమీద దురభిప్రాయాలు.

బస్సు ఆగేసరికి నీరజ ఊపిరి పీల్చుకుంది. బస్ స్టాండులో బంట్లోతు కలుసుకున్నాడు. సరాసరి నీరజనే కలుసుకుని ఆమె అధికారి అని గుర్తుపట్టాడు. ఆఫీసుకు తీసుకుపోయాడు.

ముందుభాగం ఆఫీసు. వెనకాల వుండటానికి వసతిగా వుంది. ఆరోజు ఆదివారం. గుమాస్తాలు ఇద్దరు. వాళ్ళు రాలేదు. బంట్లోతు సాయంతో సర్దుకుంది.

కాసేపటికి ఓ అమ్మాయి వచ్చింది. "నేను మీ ఆఫీసులో గుమాస్తాని. బస్

తెలుగు కళాసమితి
న్యూజర్సీ-రాజాలక్ష్మి
ఫౌండేషన్వారి కథల
పోటీలో బహుమతి
పొందిన కథ

వారాపత్రికల నిండా ఉద్యమాన్ని గురించే.

నాయకులు సింహాల్లా గర్జించారు. శపథాలు చేశారు!

మాచమ్మ కొడుకు నాయకుల ఉపన్యాసాలకు లొంగిపోయాడు.

తనూ ఉద్యమంలోకి వురికి అహో రాత్రులు కృషిచేశాడు.

ఆందోళనలకూ, అలజదులకూ నగరంలో 144 సెక్షన్స్ విధించారు.

వారం రోజులనుంచీ కొడుకు రిక్షా తొక్కడం లేదు.

అన్నం లేదు!

ఒకనాటి సాయంత్రం కొడుకు ఇంటికి వస్తూ వుండగా బజారులో ఉద్యమకారుల నినాదాలు ప్రారంభమైనాయి. ఎటుచూసినా జనప్రవాహం. సి.ఆర్.పి. బలగం వచ్చింది. విజిల్స్... లాటిల్లా... తుపాకులు..

జనం భయంతో పరుగెడుతున్నారు. కొంతమంది నినాదాలిస్తున్నారు. ఆ నినాదాలిస్తున్న వారిలో మాచమ్మ కొడుకు ఒకడు.

లాటిచ్చార్జి, బాష్టమాయువు... ధన ధన తుపాకీల మోత.

ఎంతోమంది నడిబజారులో ప్రాణాలు వదిలారు.

అందులో మాచమ్మ కొడుకు ఒకడు. మృతవీరుల సంస్కరణార్థం పెద్ద బహిరంగసభ ఏర్పాటుచేశారు. ఆనాటి సభలో మాచమ్మను వేదికనెక్కించి -

గతం కళ్ళముందు కనుమరుగైపోగా మాచమ్మ కళ్ళు చెమ్మగిల్గాయి.

మాచమ్మకున్న ఒక్క కొడుకు అందా పోయింది.

బ్రతుకు దుర్భరమయింది.

గడవడం కష్టమైపోగా, తన ఒక్క పాట్ల కోసం అడుక్కోవడం మొదలు పెట్టింది.

ఉద్యమం ఆగిపోయింది!

గర్జించిన నాయకులూ, శపథాలు చేసిన నాయకులూ ఎంచక్కా పదవులను అలంకరించారు.

అదిగో, ఇవ్వుడు ఆ నాయకుని ఉపన్యాసం ఎంటోంది మాచమ్మ.

చలి ఊచి వూచి కొడుతోంది. వణకిపోతోంది. చినిగిన చీరను నిండా కవ్వకుంది. అయినా, చలి శరీరాన్ని తాకకుండా వుండటం లేదు. కర్ర అసరాతో మరోచేత్తో ఖాళీ పళ్ళాన్ని పట్టుకుని నిలబడింది మాచమ్మ.

రోడ్డుమీద బహిరంగసభ అయిపోయింది.

జనం వెళ్ళిపోతున్నారు. నాయకుడు వేదిక దిగి కారు దగ్గరకు వచ్చాడు.

చుట్టూ చోటా నాయకులు. పోలీసులు అంగరక్షకులుగా వుండి 'అయ్య' వారికి వినయంగా దారి చూపిస్తున్నారు.

మాచమ్మ అటువేపు నడిచింది, అయ్యవారిని పలుకరించాలని. కానీ, దుమ్ము లేపుకుంటూ కారు వేగంగా ముందుకెళ్ళిపోయింది. ఆ వెనుక మరెక్కొక్కా కారులు.

మాచమ్మ నిట్టూర్చింది. ఇక నడవలేక ఆయాసంతో ఒక అరుగుమీద కూర్చుంది.

కడుపులో ప్రేవులు మెలికలు తిరుగుతున్నాయి. ఆకలికి తాళలేకపోతోంది. పంపుదగ్గర కానీని మంచినీళ్ళు తాగుదామనుకుంది. చలికి వ్రేళ్ళు బిగుసుకుపోతున్నాయి. అరికాళ్ళు మండుతున్నాయి.

ఇక లాభం లేదు. ఈ రాత్రికి ఎక్కడో ఒకచోట ఇంత అన్నం సంపాదించాల్సింది.

మాచమ్మ లేచింది. కర్రను టక టకా ఆడించుకుంటూ, చూపు ఆనని దృష్టితో తడుపుకుంటూ ఇంటింటికి తిరుగుతోంది. ఎక్కడా ఒక్క మెతుక్కుడా దొరకలేదు.

చివరి ప్రయత్నంగా -

తూలుకుంటూ, వణకుతూ ఒక డాబాముందు ఆగింది. పళ్ళాన్ని ముందుకు చాపి -

"అమ్మా! అన్నపూర్ణమ్మ తల్లీ! కాస్త అన్నం పెట్టు తల్లీ" అంది. కంఠం వణకుతోంది. చేతిలో వున్న పళ్ళెం ఏ క్షణంలోనైనా క్రింద పడేట్టుగా వుంది.

ఆ డాబాలోంచి ఏ సమాధానం రాలేదు.

కొన్ని క్షణాలు. మళ్ళీ ఆ చలిని దూసుకుంటూ -

"అమ్మా! ఆకలికీ, చలికీ తట్టుకోలేకపోతున్నాను. కాస్త అన్నం పెట్టి పుణ్యం కట్టుకో తల్లీ" మాచమ్మ దీనంగా అర్థించింది.

ఎవరూ పలకలేదు!

ఆ వీధి నిర్మానుష్యంగా వుంది. నందుచివర కరెంటు స్తంభం గుడ్డిగా వుంది.

ఎక్కడా ఏ విధమైన సందడి లేదు. నిముషాలు గడుస్తున్నాయి.

"అమ్మా! కాస్త అన్నం పెట్టుతల్లీ" భళ్ళన ఆ డాబా తలుపులు తెరచుకున్నాయి.

సింహాలా భయంకరంగా వున్న ఒక మనిషి బయటకొచ్చాడు.

హోదాగల ఆ అధికారి కళ్ళు కాగడాల్లా వున్నాయి.

మనిషి తూలిపోతున్నాడు. "ఏమే ఎందుకా అరుపులు. వెళ్ళు... వెళ్ళు" విస్కీ వాసన.

"బాబూ! రెండురోజుల నుంచి అన్నం లేదు. కాస్త అన్నం పెట్టించండి."

"నీక్కాదటి చెప్పేది. వెళ్ళు."

"బాబూ! ఇనాళ ఇంత అన్నం తినకపోతే చచ్చిపోతాను. మీ కాళ్ళు పట్టుకుంటాను. అమ్మగారితో చెప్పి..."

"ఎన్నిసార్లే నీకు చెప్పేది. వెళ్ళు..."

"బాబూ! కాస్త దయతలచి ఈ ముసలిదానికీ..."

బండబూతులు కూస్తూ బలమైన బూటు కాలు మాచమ్మ ఎదురొమ్ములో తగిలింది.

భయంతోనూ, బాధతోనూ మాచమ్మ ఆర్తనాదం లాటిది చేస్తూ కిందపడిపోయింది. చేతిలోవున్న కర్ర దూరంగా పళ్ళెం మరో ప్రక్క పడిపోయాయి.

మట్టిలోంచి లేవాలని ప్రయత్నించింది. రొమ్ములో తగిలిన బలమైన దెబ్బ పోటుగా వుంది. చలిగాలి వూచి వూచి కొడుతోంది. ఆ చీకటిలో కర్ర ఎక్కడ పడిందో తెలియలేదు. ఆ ప్రాంతమంతా చేత్తో తడిసింది. ఆమె చేతికి కర్ర దొరకలేదు. కడుపులో ప్రేవులు చుట్టుకుపోతున్నాయి. శరీరం మెలికలు తిరుగుతోంది. కళ్ళలోనుంచి నీళ్ళు అదే పనిగా ప్రవిస్తున్నాయి.

ఆ డాబా తలుపులు కొంచెంగా తెరచుకున్నాయి. లోపల నుంచి ఒక అందమైన యువతి ఆచ్చాదనం లేని శరీరంతో బయటకు తొంగిచూసింది. హోదాగల ఆ పెద్దమనిషి కోసం ఆత్రంగా ఎదురుచూస్తోంది.

ఈ రాత్రికి ఆ ఎలుగుబంటితో గడిపితేనే తెల్లారి ఆమెకు ఉద్యోగం వచ్చేది! లేకపోతే కథ మామూలే! తల్లీనీ, తమ్ముళ్ళనూ, చెల్లెళ్ళనూ పస్తులుంచాల్సిందే?

మాచమ్మ బాధగా మూలిగింది.

"ఇంకా ఇక్కడున్నావేమే. లే. లేచిపో..."

"బాబూ! నేను..."

మాచమ్మ మూల పూర్తి కాకుండానే మరోసారి బూటుకాలు కర్కశంగా తగిలింది.

అంతే -

మాచమ్మ మరీ లేవలేదు.

పెద్ద ఆర్తనాదం చేసి నేలకు అంటుకుపోయింది.

చలిగాలి వీస్తూనే వుంది.

కొన్ని నిముషాల క్రితం చలికీ, ఆకలికీ అలమటించిపోయిన మాచమ్మను ఇవ్వుడు చలి, ఆకలి వీమీ చెయ్యడం

లేదు. తెల్లవారింది. జనమంతా ఎవరి పనుల్లో వారు మునిగిపోయారు. మాచమ్మ శవం ఆ సందులో అలాగే పడివుంది.

కుక్కలు ఆశగా పొంచిచూస్తున్నాయి.

*** ** * * *
రెండు రోజులు గడిచాక పేపర్లో ఒక మూలగా చిన్న వార్త -
"మాచమ్మ అనే ముసలావిడ చలికి తట్టుకోలేక ఫలానా ప్రాంతంలో చనిపోయింది -" అని.

భావవీచిక 19 కార్మిక సూక్తులు

వేళకాని వేళ నిదుర పనికి చేటు పొంచివున్న ప్రమాదంవేస్తుంది కాలు
ప్రతి కర్మాగారం ఓ దేవాలయం నీ వృత్తే నీవుకొలిచే దైవం
అశ్రద్ధ - ప్రమత్తత నీ జోళ్ళు కర్మాగారపు వాకిటిముందే విడు.

రూపులేని ముడిసరుకులు నీముందు తలపుల వాకిళ్ళు మూసి, మలచు నీ ప్రతిభకు ప్రతిరూపాలు.

నేటిపని రేపటికి వాయిదా సోమరి వాదం ఒళ్ళు దాచుకోని శ్రమకు ఫలితం కార్మిక వాదం.

కొరగాని కునుకుకు మేలుకొలుపు ఫ్యాక్టరీ సైరన్ మోతాదుకు మించిన నిదురను తట్టిలేపడు ప్రమాదాల సైరన్.

మానవశరీరానికి ప్రతిబింబం కర్మాగారం ఏ భాగం చెడినా కర్మాగారం మొదలుచెడ్డ బేరం.

ప్రతి కార్మికునికి దక్కాలి శ్రమకు తగిన ఫలితం భారతావని ప్రగతికి పట్టుకొమ్మ కార్మికలోకం.

- ధనికొండ వెంకటేశ్వరి
Hyderabad, AP

శిక్షణ
ఇన్ స్ట్రక్టర్: దొంగతనం వృత్తి విరమించిన వ్పటి నుండి ఏమి చేస్తున్నావు?
మాజీ దొంగ: 'దొంగతనం చేయడమేలా' అని పుస్తకాలు రాస్తున్నా.
- సూర్యతేజ, నంద్యాల

KAMALA

Food & Spices of Asia

251 FRENCH STREET (ROUTE 27)
NEW BRUNSWICK, NJ 08901

(908) 246 - 8262
Y.S. MURTHY

- * Full line of Indo-Pak & West Indies Groceries
- * Jewelry, Semi-Precious Stones, Crystals
- * Full range of video movies in Telugu, Hindi, Tamil, Malayalam, Kannada and Bengali
- * Fresh Vegetables on Tuesdays & Fridays

Please bring this AD and get 10% of your bill donated to a temple of your choice.

**Open Seven Days A Week
Rain or Shine**

9:00 AM to 8.30 PM

**Free Parking on Big Daddy Parking Lot
UPS Shipped on Mail Orders**

JYOTHI SILKS & JEWELS

19 RUTGERS LANE

PARSIPPANY, NJ 07054

201-882-2829 FAX 201-575-4482

IMPORTERS AND DIRECT MARKETTERS OF
PURE KANCHIPURAM SILK SAREES,
FINE CREPE SILK SAREES &
JADES & RICE PEARLS
22K GOLD JEWELRY.

EVERY SAREE IS ONE OF ITS KIND.

ALSO

WE TAKE ORDERS FOR CUSTOM MADE
22K GOLD JEWELRY

PURE SILVER ARTICLES, SILVER IDOLS & COINS
AS PER THE MODELS AVAILABLE WITH US OR
AS PER YOUR MODELS.

SPECIAL PRICES FOR

RELIGIOUS ORGANIZATIONS AND MARRIAGE PURCH./SE.

THE TELUGU FINE ARTS SOCIETY, INC.
(A TAX EXEMPT AND NOT FOR PROFIT CORPORATION)

తెలుగు కళా సమితి

MEMBERSHIP APPLICATION FORM

19____ (New/Renewal)

MEMBER: _____
(Dr./Mr./Mrs./Ms.) Last First

SPOUSE: _____
(Dr./Mr./Mrs./Ms.) Last First

Maiden Name

CHILDREN/ DATE OF BIRTH _____

ADDRESS: _____
No. Street

City State/Zip Code

PHONE: _____
Home Office

OCCUPATION: _____
Member's Spouse's

I do not have any objection to publish my name/spouse's name/ children's names/children's ages/dates of birth/address/phone number/my occupation/spouse's occupation/ in TFAS annual directory. (PLEASE STRIKE OUT UNWANTED ITEMS)

SIGNATURE: _____ DATE: _____

MEMBERSHIP: () LIFE \$180 () FAMILY \$28/YR
US RATES ONLY () SINGLE \$20/YR () STUDENT \$15/YR
CANADA: ADDITIONAL \$80 FOR LIFE AND \$10 FOR OTHER MEMBERSHIPS

Please make checks to TELUGU FINE ARTS SOCIETY and mail along with duly completed application form to:

Dr. Murty P. Bhavaraju, 1061 Vail Road, Parsippany, NJ 07054

Children of the members automatically becomes members of the TFAS Youth Association. Children above 18, working and living away from home should seek membership separately.

Telugu Jyothi is being sent every month to the members of the Telugu Fine Arts Society by THIRD CLASS BULK MAIL. The US Postal Authorities told us that it normally takes one to three weeks to deliver. We cannot afford to send it by First Class Mail as it costs \$0.98 per issue. The Post Office will not redirect the Third Class Mail unless specific instructions are given to the mail person. When the magazine is returned to TFAS, it is charged \$0.30 - \$0.45 for each such returned issue. Therefore it is imperative on the part of the members to send in their CHANGES IN ADDRESSES. Telugu Jyothi is the only Telugu Magazine published in the United States and distributed nationally to all members since 1984 without fail. Please help us to help you.

Change in Address:

Name: _____

Address: _____

City/State/Zip Code _____

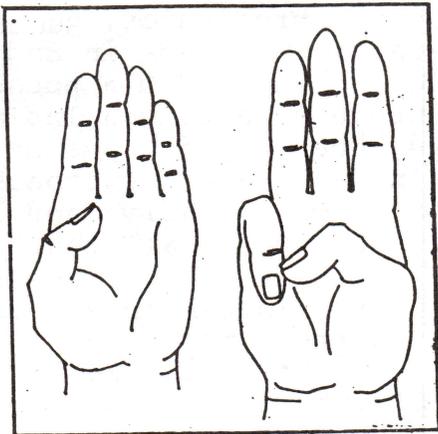
11 నుండి 15 వరకు ఎక్కాలు

పది కంటే పెద్దవి, పదిహేనుకంటే చిన్నవి అయిన అంకెలను గుణించుకొనుటకు ఆ రెండు అంకెలనుండి మొదటి పదిని తీసివేయండి. ఆలా తీసివేయగ వచ్చిన అంకెకు సరివడేలా ఎడమ, కుడి చేతి వ్రేళ్ళను పైకి లేపి మిగిలిన వ్రేళ్ళను ముడిచి వేయాలి. ఈ ఎక్కాలను నేర్చుకొనునపుడు పైకి లేపబడిన వ్రేళ్ళను మూత్రమే వాడాలి.

వేగముగ వ్రేళ్ళతో ఎక్కాలు

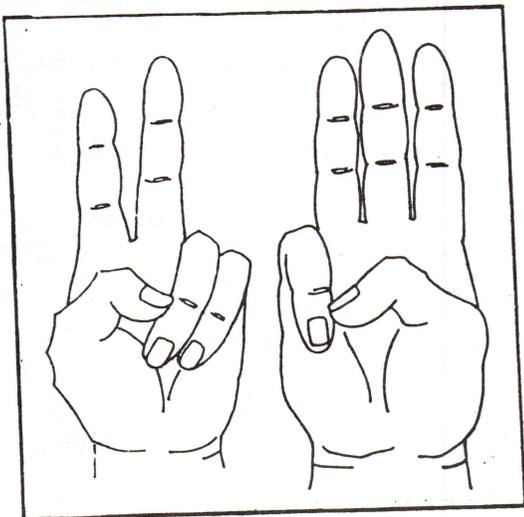
6 నుంచి 10 వరకు గల ఎక్కాలు

ఈ ఎక్కాలను లెక్క కట్టుకొనడానికి అంకెలనుండి 5 తీసివేయాలి. మిగిలిన అంకెలకు సరివడు చేతివ్రేళ్ళను ఇరువైపుల పైకి లేపి మిగిలిన వ్రేళ్ళను ముడిచి పెట్టాలి. ముడిచిన వ్రేళ్ళ లబ్ధము ఒకట్ల స్థానము అవుతుంది. నింబడిన వ్రేళ్ళ మొత్తం వరుల స్థానం అవుతుంది.

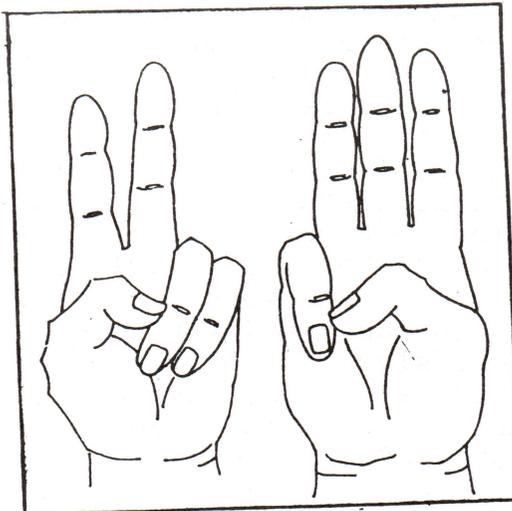
ఉదాహరణకు 9x8 కావలెను అనుకోండి. 9, 8 ల నుండి 5 తీసివేయగ 4,3 లు వస్తాయి. వీటికి సరివడు వ్రేళ్ళను పైకిలేపి మిగిలిన వ్రేళ్ళను ముడిచిపెట్టాలి. అనగా ఎడమ చేతి 4 వ్రేళ్ళను పైకి లేపి ఒక వ్రేలును మడవాలి. కుడిచేతి 3 వ్రేళ్ళను పైకిలేపి 2 వ్రేళ్ళను మడవాలి (పలములో చూపిన విధముగ)

ఇప్పుడు నింబడిన వ్రేళ్ళ మొత్తం 4+3=7 వరులుగ తీసికోవాలి. ముడిచిన వ్రేళ్ళ లబ్ధము 1x2 = 2 ఒకట్ల స్థానముగ తీసికోవాలి. అనగ 9x8 = 72 అవుతుంది. ఇట్లే 7x8 కావలెను అనుకోండి.

7,8 ల నుండి 5 తీసివేయగ 2,3 వస్తాయి. వీటికి సరివడు వ్రేళ్ళను పైకి లేపి మిగిలిన వ్రేళ్ళను మడవండి. అనగ ఎడమ చేతి 2 వ్రేళ్ళను పైకిలేపి, 3 వ్రేళ్ళను మడవాలి. కుడిచేతి 3 వ్రేళ్ళను పైకిలేపి 2 వ్రేళ్ళను మడవాలి.

ఇప్పుడు నింబడిన వ్రేళ్ళ మొత్తం 2+3 = 5 ను పదులుగ తీసుకోవాలి. ముడిచిన వ్రేళ్ళ లబ్ధము 3x2 = 6 ను ఒకట్ల స్థానముగ తీసికోవాలి. అనగ 7x8 = 56 అవుతుంది. ఇట్లే సమయ సూక్ష్మిగ 6 నుండి 10 వరకు ఎక్కాలను గుణించుకోవచ్చు

ముడవబడిన వ్రేళ్ళను వాడవలసిన అవునరము లేదు. వరుల స్థానపు అంకెలుగాగం 1,1 లను గుణించగ వచ్చు అంకె 1x1 = 1 ని వందల స్థానముగ తీసికోవాలి.

ఉదాహరణకు 12x13 కావలెను అనుకోండి. 12,13 లనుండి 10 తీసివేయగ 2,3 లు వస్తాయి. వీటికి సరివడు వ్రేళ్ళను ఇరువైపుల పైకి లేపండి 2,3 లను గుణించగ వచ్చు 2x3 = 6 ను ఒకట్ల స్థానము వ్రాయండి.

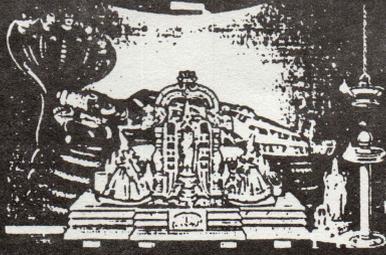
2,3 లను కలుపగ వచ్చు 2+3 = 5 ను పదుల స్థానముగ వ్రాయండి. పదు స్థానములో గం 1,1 ల లబ్ధము 1x1 = 1 ని వందల స్థానముగ వ్రాయండి. ఇప్పుడు 12x13 = 1x1, 2+3, 2x3 = 156 ఇట్లే 13x13 = 1x1, 3+3, 3x3 = 169 12x14 = 1x1, 2+4, 2x4 = 168 11x15 = 1x1, 1+5, 1x5 = 165 14x14 = 1x1, 4+4, 4x4 = 1, 8, 16 = 196 12x15 = 1x1, 2+5, 2x5 = 1,7,10 = 170+10 = 180 ఇట్లే సమయసూక్ష్మిగ 11 నుండి 15 వరకు ఎక్కాలను గుణించవచ్చు.

— డా॥ టి. సూర్యనారాయణ రాజు
Bhimavaram, AP

Dr. T. Suryanarayana Raju of Bhimavaram has devised this systems from vedic scriptures. He is at present on a tour of the United States after attending the 9th TANA Conference and World Telugu Covention '93. His present address is 43-16 Union Street, Flushing, NY 11355. Phone: (718) 939-6919. You can contact him at the above address. - Editor

సుబ్బా, నీకు లాటరీలో లక్షరూపాయిలు వస్తే ఏం చేస్తావు? - అని అడిగాడు రంగారావు. 'అ, ఏముంది - నీకు యివ్వాలిని ఏ ఖైలోనూ పాతిక ఇచ్చేస్తాను..' — యస్ పంచాక్షరం, బెంగుళూరు-48

1. A fully grown elephant will be around 4-6 tons, rhino about 3-4 tons and hippopotomus about 2-3 tons, tiger about 400-600 lbs, man about 150-200 lbs
2. There are no green or red rhinos. The black and white rhinos are misnamed, both are slate-gray; the word 'white' has come from 'wijde' meaning 'wide'. The square lipped white rhino, known for its ferocity, is found in Africa.
3. There are 5 species of rhinos : 3 of Asian type and 2 of African type. The black and white rhino are of Africa; while the Indian, Javan and the hairy diminutive Sumatran rhino (most endangered) of Asian origin.
4. Ornamentally there are used as dagger handles for the Maharajahs and for rulers of Middle East muslim countries, while medicinally it is used from 'fever-reducing' to 'purifying the blood' to aphrodisiacs. Superstition
5. Prior to banning by CITES (Convention on International Trade in Endangered Species) horns were sold in open market for more than \$ 7000 a pound (about Rs 2.1 lacs - more than 5 times the average income of a common Indian).
6. The Indian and Javan rhinos have only one horn, the rest 3 types have two.
7. Their slow rate of reproduction, (a calf once in 2-3 years), encroachment of forest lands, lack of water holes (rhinos need water badly) and last but not the least - ants and mosquitoes drive them nuts - all contribute!
8. Many factors : no 1 reason is "Price is right". If one can get one rhino, its two horns can fetch more than 3 years of annual income in any country that has rhinos !Politicians plus bribery play a great role. Last : all the countries in the world are NOT participants of CITES. Some like Yemen, are not willing to sign; some like Taiwan is not a member of UN not obligatory
9. The last ditch effort the CITES havethought of, to save the rhino, is to cut their horns (make them more uglier and not 'useful' to the poachers) like elephants being sheared of their horns to save them from extinction.
10. The experts do a nice job in 10-15 minutes at the most.
11. They are being exported in pairs to countries and zoos who want to take good care of them, discourage poachers with stiffer punishments etc.
12. On an average, it is costing the government of Nambia, about \$1400.00, per each dehorning - and this is a big drain for country's economy.
13. Yes, they grow back, at the rate of 3" per anum and this makes the expenses for dehorning more if one has to save these animals.
14. They are being exported to other countries like Australia, Texas etc where vast wet lands will be very congenial for increasing their population.
15. Most of the Eastern countries : Japan, China, Taiwan, Korea and middle Eastern countries like Yemen, Kuwait, Saudi Arabia are all big importers. Right now, Taiwan has tons and tons of horns.
16. CITES, as defined in answer no 5 above, is an International organisation which is taking great interest in preventing extinctions of the animal species. They have saved the tigers in India, they have saved the elephant in Africa and now they are doing their best for rhinos.
17. Believe it or not, rhino has no natural enemies. Even a tiger, even an elephant never dare to attack a rhino.
18. Taiwan !
19. After CITES has come, South Africa has become one of the active dealers of horns along with Korea, Taiwan and Yemen.
20. South Africa and Zimbabwe have come up with a novel way to earn money for rhino conservation. In a "darting safari" sport hunters pay big bucks to fire tranquiliser darts at the rhinos that are slated for translocation or dehorning. In South Africa the hunter's trophy is a photograph taken with the rhino. In Zimbabwe, the hunter gets to keep the horn that is removed (as a token, and not to be used for commercial purposes). This is what is called "Trophy hunting without victim". A novel idea to reduce the expense of the local governments!

SRI RANGANATHA TEMPLE

Sri Ranganatha Seva Samithi, Inc.

(Regd. Non-profit, tax-exempt organization)

P. O. Box 120, Pomona, NY 10970

Tel: (914) 627-6716

PRAYER

Om Asmad Aachaarya Charanau Sharanam Prapadye
 Om SRIMANNARAYANA Charanau Sharanam Prapadye
 Om Kanthasthe Purushottamah, Phanipathih Sayyaasanam Vaahanam
 Vedaantha Vihageswaro Yavanika Maayaa Jaganmohini
 Brahmesaadi Suravrajah Sadayitah Tvaddaasadaasi Janah
 Srirityevacha Naama Te Bhagavathi Brumah Kadham Tvaamvayam

CENTRAL THEME

Irrespective of caste and gender, all are eligible to attain moksha/salvation through sharanagathi (surrender) at the Lotus feet of SRIMANNARAYANA. After sharanagathi, a prapanna will follow the avyabhichaara bhakthi.

PUJAS IN YOUR RESIDENCE

Devotees: Vighrahas/idols of Lord Venkateswara, Padmavathi, Sri Venugopala, arrived recently upon popular demand from amny devotees. If you wish to have pujas (Kalyana Utsavam, Abhishekam/Thirumanjanam or other services to the Lord) done in your residence, contact Dr. Venkat Kanumalla (914) 627-6716.

SANNIDHI(Pomona) PUJAS

Nithya aaradhana deities (daily pujas)Abhishekam for Lord Ranganatha, Mahalakshmi, Bhu Devi, Shri Devi, Abhishekam for Sita Rama.

HOW CAN DEVOTEES HELP?

The Samithi is seeking donations to fund the purchase of needed articles to perform due service to the vighrahas. The following articles are needed -

ARTICLES NEEDED	FOR VIGRAHA	COST
Shatari	Lord Srinivasa	\$500
	Lord Venugopala	\$500
	Lord Narasimha	\$500
	Lord Sudharshana	\$500
Srivatsam (birth mark)	Lord Srinivasa	\$450
for vakshastalam	Lord Venugopala	\$450
Mangalyams (mangalsutra)		\$500
for Kalyana Utsava		
Silver flute	Lord Venugopala	\$600
Saris; Vasthram; Jewelry	New vighrahas	

NEW!!!

SRI RANGANATHA TEMPLE PRESENTS

Sri Annamacharya Sankirtanams by Shoba Raju, 10/9/93 Live Concert Tapes (set of 2) are now available. Contact Malini Chandrasekhar at 201/884-0885 to order your set.

Shanthi Travel, Inc.

194 DIAMOND BRIDGE AVENUE
HAWTHORNE, NEW JERSEY 07507

Phone: (201) 423-4444

Fax: (201) 423-4459

AUTHORIZED AGENT FOR AIR INDIA
DELTA, LUFTHANSA & SINGAPORE AIRLINES

FRIENDLY & COURTEOUS SERVICE

FULLY COMPUTERIZED

WE SPEAK TELUGU, HINDI, KANNADA & URDU

ALL DOMESTIC & INTERNATIONAL TRAVEL

TICKETS SENT BY FEDERAL EXPRESS FOR NEXT DAY DELIVERY

COMPLETE VACATION & BUSINESS TRAVEL

Please call

Satyam Srikonda CTC

Shanthi Srikonda CTC

Hours

Mon, Thurs, Fridays: 10 am - 7 pm

Tue, Wednesdays: 10 am - 6 pm

Saturday: 10 am - 2 pm

PLEASE CALL (201) 423-4444 ANY TIME FOR EMERGENCIES

Travel Agency

Representative

Member

American Society
of Travel Agents

\$5.00 ON EVERY BOOKING RECEIVED
IN NOVEMBER/ DECEMBER 1993
WILL BE CONTRIBUTED TO
TFAS/ TELUGU JYOTHI FUND.